

Uvodnik

Jurij Paljk

Jezik - zrcalo duše

Ob dnevu materinščine, ki je bil 21. t. m., je predsednik Društva slovenskih pisateljev Ivo Svetina napisal poslanico ob svetovnem dnevu maternega jezika, ki tudi vse nas še kako zadeva, nas namreč, ki živimo v Italiji in dan za dnem ugotovljamo, kako vse premalo spoštujemo jezik, za katerega sami v Italiji komajda še rabimo izraz materinščina. Res je, da je pri nas stvarnost drugačna kot v domovini Sloveniji, saj večina naših otrok, otrok iz narodno mešanih zakonov, ne more reči, da govori materni jezik, a vseeno! Kakšen odnos imamo do slovenskega jezika, najbolje kažemo v javnosti, predvsem takrat, ko moramo spregovoriti za radio, televizijo, v javnosti. Da slika stanja slovenskega jezika pri nas ni razveseljiva, nam je jasno vsem, ki še nekaj damo na jezik naših očetov in mater, je kristalno jasno vsem tistim, ki nam ni vseeno, kako se izražajo v slovenščini naši otroci in od naših otrok otroci. Jezik je ogledalo naše duše, je rekel pred časom pesnik.

Če to velja tudi za nas, je naša duša zmaličena, kot je jezik, ki ga vse bolj uporabljamo, zmaličen. Jezik je odsev našega notranjega sveta in je zato prav, da se tega zavedamo, ko ga uporabljamo, tudi pri vsakodnevnih opravilih, predvsem pa v javnosti.

Veliko lepih besed smo slišali ob nedavnih Prešernovih proslavah, ponovno tudi to, kako nam je Pesnik iz Vrbe povzdignil slovenski jezik na Olimp, iz jezika dekel in hlapcev, kmetov in trgovcev je namreč dobesedno naredil jezik visoke umetnosti, in še in še.

Pa se tega res zavedamo?

Mar ni pri nas skorajda bogokletno že samo dejstvo, da se o stanju jezika na naših šolah ne sme več kritično spregovoriti, ne da bi bili takoj označeni za nacionaliste, če že ne samo za večne nergače?

Mar ni grozljivo, da se takoj označi vsakdo, ki si upa še verjeti v narodno istovetnost, v narodno identiteto naše slovenske narodne skupnosti, za nazadnjaka, za nacionalista, za "kulturnika iz čitalniških časov"?

In zakaj se odreka v naši sredini pravica ljudem, ki še verjamemo v povezanost med slovenskim jezikom in narodno istovetnostjo, pravica, da to povemo na glas, ne da bi bili takoj označeni za konservativce, za preživle bedake, za dinozavre? Dejstvo, da živimo v multikulturnem, večjezičnem, večnarodnem, globalnem svetu, nikomur ne daje pravice, da slovenščino smeši, da jo postavlja samo na nivo jezika komaj zadovoljivega podpopprečnega občevanja.

Še smo ljudje, ki vemo in verjamemo, da je slovenski jezik vrednota, še smo tisti, ki vemo in verjamemo, da greta slovenski jezik in slovenska narodna identiteta z roko v roki in svet tudi danes, ko se nekaterim zdi, da materni jezik ni več pomemben, da narodna identiteta ni več pomembna, da slovenska simbolika ni več pomembna!

Kako grozljivo in uničujoče je smešenje naših narodnih, državnih, naših slovenskih simbolov, naše materinščine!

Prav zato v svoj malce daljši uvodnik nalašč in zavestno vključujem celotno poslanico predsednika Društva slovenskih pisateljev Iva Svetine, ki nagovarja vse nas, ki govorimo slovenski jezik.

Če se književnik zaskrbljeno sprašuje o stanju jezika v domovini, se moramo mi še bolj spraševati, na samem in v javnosti, o stanju slovenščine pri nas! Razmislimo ob poslanici ob Svetovnem dnevu maternega jezika svoj, naš odnos do slovenskega jezika in do samih sebe!

/ str. 2

Nagrado Maganja so podelili Ljubi Smotlak in Berti Vremec

Foto IG

Letošnje podelitve nagrade Nadja Maganja, ki so jo ustanovili Skupnost sv. Egidija Furlanije Julijske krajine, Društvo slovenskih izobražencev, Slovenska zamejska skavtska organizacija in družina Nadje Maganje Jevnikar (1951-2006), se posebno veselimo!

Komisija je tokrat počastila dva ženska lika, ki sta s svojim neutrudnim, bogatim in dolgoletnim delom dejansko pripomogla sooblikovati obličje naše narodne skupnosti. Delali sta požrtvovalno, tiho in daleč od sojev žarometov: verjetno so tudi zato njihovi sadovi tako dragoceni.

Večer v Društvu slovenskih izobražencev v Trstu se je zato izkazal kot prisrčen poklon Ljubi Smotlak in Berti Vremec.

Ljuba Smotlak je vse življenje namenila mladim in njihovi vzgoji. Bila je učiteljica, avtorica šolskih učbenikov, prirejala je poletne kolonije, zasnovala je žensko vejo Slovenske zamejske skavtske organizacije. Velike zasluge ima tudi na zborovskem področju. "Delala sem zelo veliko, delo pa me ni nikoli težilo. Nikdar se nisem izmikala, če je bilo treba, sem priskočila na pomoč", nam je povedala in z veliko poštenostjo dodala, da je za vsa svoja prizadevanja imela na razpolago čas in naklonjeno okolje: "Ker nisem imela svoje družine, mi je mama svetovala, naj skrbim za druge otroke. Z mladimi sem vedno rada delala, tudi na pevskem področju. Mlade sem vedno imela rada in še jih imam!"

V skladu s svojo osebnostjo pa nam je gospa Berta Vremec ob koncu slavnostnega večera zaupala, da jo je nagrada "prijetno presenetila in tudi razveselila", je pa ne doživlja kot nagrado, "ki je namenjena samo meni, a jo čutim kot priznanje, ki je namenjeno vsem, s katerimi sem dolga leta sodelovala, da je prišlo do takih vidnih uspehov". Gospa Berta je bila članica pri več pevskih sestavih, zlasti pa je dejavna pri domačem cerkvenem pevskem zboru Sv. Jernej na Opčinah. Dolga leta je že aktivna tudi pri Zvezi cerkvenih pevskih zborov. Poleg tega je bila soudeležena pri urejanju arhiva župnika Andreja Zinka in pri restavriranju župnijskega arhiva. Težko bi imeli bralci vsako leto v velikonočnem času v rokah glasilo Naša beseda, če ne bi gospa Berta tako vestno srbela zanj.

O lepem večeru v Peterlinovi dvorani, ki so ga sooblikovali tudi CPZ Sv. Jernej in člani SZSO, bomo podrobneje poročali v prihodnji številki Novega glasa.

TRST Zadnje slovo od škedenjskega kaplana g. Dušana Jakomina

"Vsak večer sem blagoslovil vas, vaše družine, otroke, vaše želje in načrte."

Kelih, odprt evangelij in duhovniška štola. Ta mašniška znamenja so bila poleg cvetlične kompozicije in njegovega portreta položena na krsti, ki je ležala pred oltarjem. Ob njem v cerkvi sv. Lovrenca so se zbirali duhovniki iz tržaške in koprške škofije ter goriške nadškofije. K njim sta priselila tudi popa srbsko pravoslavne Cerkve Raško Radovič in grške pravoslavne Cerkve Gregorios Miliaris.

nila škedenjski Božji hram, prostor pred njim ter na stopnišču vse do ceste, do zadnjega koticika: svoje mesto je vsak iskal, potem ko je pokropil krsto. Zvrstili so se med drugimi tržaški župan Roberto Cosolini, občinski odbornik Edi Kraus, predsednica Tržaške pokrajine Maria Teresa Bassa Poropat, generalna konzulka Republike Slovenije v Trstu Ingrid Sergaš, podpredsednik deželnega sveta Igor Gabro-

Foto IG

vec, občinska svetnika Igor Švab in Roberto Decarli. Bilo je toliko ljudi, da je bilo treba dodajati blagoslovljeno vodo. V pričakovanju pogrebne daritve je bilo ozračje prepojeno z odmevi litanij.

vec, občinska svetnika Igor Švab in Roberto Decarli. Bilo je toliko ljudi, da je bilo treba dodajati blagoslovljeno vodo. V pričakovanju pogrebne daritve je bilo ozračje prepojeno z odmevi litanij.

/ str. 11
IG

Novi ljubljanski pomožni škof Šuštar se je zahvalil SSO

“Izročajmo se v Božje roke”

Novi ljubljanski pomožni škof msgr. dr. Franc Šuštar se je pisno zahvalil predsedniku Sveta slovenskih organizacij Dragu Štoku za čestitke ob imenovanju za to pomembno pastirsko službo. Škof Šuštar se je v zahvalnem pismu podčrtal, da je skupno veselje in izročanje v Božje roke pravilna drža. Izrazil je upanje, naj v tem prejmemo podporo Gospoda, ki nam je blizu, ter predsedniku Štoku zaželel veliko Božjega blagoslova.

Predsednik SSO Drago Štoka je čestitke novemu ljubljanskemu pomožnemu škofu pisno poslal 11. februarja 2015, nekaj dni potem ko je Slovenska škofovska konferenca posredovala novico v javnost. V dopisu je, tako kakor ljubljanskemu nadškofu msgr. Stanetu Zoretu, tudi novemu škofu Šuštarju izrazil veselje slovenskih vernikov v zamejstvu ter da bi slovenska Cerkev odgovarjala na izzive sodobnega časa iz ljubezni do Jezusa Kristusa. Pri tem je izpostavil dejstvo, da se je škof

Šuštar šolal v Malem semenišču v Vipavi, na katerega so Primorci z obeh strani meje duhovno in zgodovinsko zelo navezani. Predsednik Štoka je tudi citiral novomašniško geslo škofa Franca Šuštarja: “Veselite se vedno v Gospodu. Gospod je blizu!” v duhu katerega je skupno veselje povezano tudi z upanjem, da bi v okviru Slovenske škofovske konference imeli pred očmi tudi Slovence v zamejstvu, katerim sta slovenska domovina in Cerkev vedno zelo pri srcu.

Pomembna obletnica

Vse najboljše Alenka Puhar!

Novinarka, publicistka, esejistka in prevajalka Alenka Puhar, javnosti znana tudi kot aktivistka, borka za človekove pravice in raziskovalka na področju psihozgodovine, je pred kratkim praznovala 70 let. Ravno kar je, po poročanju STA, končala študijo o korespondenci med Venom Pilonom in Izidorjem Cankarjem. Poleg slikarja Piona in umetnostnega zgodovinarja in literata Cankarja se delo posveča tudi slikarju Francetu Miheliču. Vsi trije so se namreč “v hudih časih srečali v Parizu, kjer so skupaj praznovali Božič in novo leto ter nato ostali prijatelji vse življenje”. Knjiga z naslovom *Listi z roba* bo izšla pri Mladinski knjigi. Zelo jo je prevzel lik Izidorja Cankarja,

zato se je odločila, da mu bo posvetila posebno knjigo. Ta bo, prav tako pri Mladinski knjigi, izšla prihodnje leto v zbirki *Album*. Leta 1997 je Puharjeva prejela Jurčičevo nagrado, velik del svoje novinarske poti je namenila odkrivanju skritega spomina na človeške usode in dobo, ki sta jo zaznamovala represija in kršenje človekovih pravic. Raziskovala je tudi zgodovino otroštva, kar je popisala v delu *Prvotno besedilo življenja - zgodovina otroštva* (1982). Po njeni zaslugi smo Slovenci med prvimi socialističnimi državami leta 1967 v njenem prevodu dobili Orwellov roman 1984. Sledili so še prevodi drugih avtorjev, kot so Gore Vidal, Frederick Forsyth in Wole Soyinka. Med avtorski-

Foto JMP

mi in uredniškimi deli velja omeniti *Peticije, pisma in tihotapski časi* (1985), *Slovenski avtoportret 1918-1991* (1992) in *Pozabljena polovica* (2007), pri kateri je bila ena od sourednic. Leta 2004 je uredila knjigo *Skriti spomin Angela Vode* o borki za pravice žensk in zapornici v komunističnem zaporu.

S 1. strani

Jezik - zrcalo duše

Takole pravi Ivo Svetina (na sliki):

“Oče Trubar nam je dal ime in izumil naš jezik. Odtlej smo pisatelji in pisateljice varuhi slovenskega jezika; pastirji na sončnih, nemalokdaj tudi mračnih travnikih oblikovanja orodja, s katerim smo lahko pomenovali tako solze kot nevrone, tako mleko kot hadronski trkalnik. Z jezikom smo zamejili naš svet, ki je večji od naše geografske razsežnosti. Če prostor našega doma lahko pomenujemo domovino ali očetnjavo, se jezik imenuje le po materi, materin jezik. Saj ne gre za jezikoslovno znanost, ampak za narobenost v skupnost, občestvo, čigar skrinja zaveze je jezik. Morda je to zahvala vsakega rojenega materi? Ali pa je spomin na čas, ko sta svetu vladali materinska modrost in moč, in je ogenj živel le na ognjišču, da bi razsvetlil, ogrel, nahranil. Davni odsev vladavine matere odzvanja v jeziku, s katerim izrekamo besede ljubezni, sovrštva, umetnosti ali znanosti. Celotno zvezde smo pomenovali z domačimi besedami: Danica, Večernica. Zato je jezik, naš materin jezik, čudež; ne le zaradi dvojine in še nekaterih drugih posebnosti, ampak zato, ker je bil v njem lahko na-

pisane katekizem, Županova Micka, Soneti venec in Poker. Ker je mati z njim lahko otroku opisala svet in mu ga tako udomačila. Pisatelji in pisateljice smo vzgajali in bogatili jezik, a hkrati je jezik, imenovan po materi, vzgajal in bogatil nas in ljudstvo, čigar glas in vest smo bili, smo in bomo. Dokler smo bili brez lastne države, ko smo živeli

v različnih 'ječah narodov', je literatura, najvišja stopnja jezika, morala nemalokdaj opravljati tudi narodotvorne naloge, saj nismo imeli ustanov, ki bi zastopale in uresničevale želje in težnje narodovega občestva. A zdaj, ko imamo lastno državo, smo v svoji prevzetnosti jezik napodili v kot. Slovensčina je, se tolažimo, postala eden od uradnih jezikov Evropske unije. Hkrati pa se izvoljeni predstavniki ljudstva zavzeto, celo s pomočjo hipnoze učijo današnje

lingue france. Na ministrstvu, pristojnem za kulturo, kot se reče v žargonu pravdnosti, deluje tudi Služba za slovenski jezik, ki “na podlagi teoretičnih spoznanj sodobne sociolingvistične proučuje jezikovni položaj v Sloveniji in svetu ter razvija izhodišča in programe za dejavno politiko in njeno izvajanje ...”. V duhu ‘sodobne sociolingvistične’ se opis nalog Službe spreminja v birokratsko latovščino, ki je nasilje nad našim, materinim jezikom. Veliko, neskončno več pove o stanju našega, materinega jezika stavek iz drame Daneta Zajca Potohodec, v katerem se veliki slovenski pesnik sprašuje: “Kdo še razume jezik, ki ga govorim”? Ker to je jezik poezije, jezik srca, tako matere kot sina, in ne omejene uradniške pameti.

Država, ki smo jo zgradili tudi ali predvsem z jezikom, se danes obnaša kar najbolj neodgovorno do jezika, v katerem govorimo njene državljanke in državljani. Dopuščajo celo, da ugašajo ustanove, skrbnice slovenskega jezika, med njimi tudi naša največja založba, ki je postala plen kapitalne pogoltnosti. Če se resnično zaveda, ta naša mačeha, ki postaja vse bolj sovržna svojim državljanom in državljanom, svojih državotvornih nalog, mora nemudoma razglasiti slovenski jezik za svoj jezik, za materin jezik in s tem vrniti dostojanstvo sebi in Materi, po kateri vsi smo”.

15. revija otroških in mladinskih pevskih zborov

Zlata grla

Prosvetno društvo Vrh Sv. Mihaela in Združenje cerkvenih pevskih zborov - Gorica razpisujeta 15. revijo otroških in mladinskih pevskih zborov ZLATA GRILA 2015. Revijski del srečanja bo v soboto, 18. aprila 2015, v Kulturnem centru Lojze Bratuž v Gorici ob 18.00, tekmovalni del pa bo v nedeljo, 19. aprila 2015, ob 16.00 v Kulturnem centru Lojze Bratuž. V primeru velikega števila prijavljenih zborov bo tekmovanje potekalo v dveh delih - na jutranjem in popoldanskem koncertu. Če bo premajhno število vpisanih zborov, bosta revijski in tekmovalni del potekala isti dan. O morebitnih spremembah bodo zbori obveščeni pravočasno. Na revijski del se lahko prijavo otroški in mladinski pevski zbori. Program naj obsega dve pesmi po lastni izbiri. Vsaj ena skladba naj bo slovenska instrumentalna ali priredba ljudske pesmi.

Na tekmovalnem delu revije lahko nastopijo naslednje zasedbe: otroški zbori, v katerih pojejo pevke in pevci, rojeni leta 2004 in mlajši (v zboru lahko

15 odstotkov pevcev presega starostno omejitev); mladinski zbori, v katerih pojejo pevke in pevci, rojeni leta 1999 in mlajši. Zbori naj predstavijo tri skladbe: slovensko umetno skladbo, priredbo slovenske ljudske pesmi in skladbo po lastni izbiri. Izvajanje je možno a cappella ali s klavirsko spremljavo. Samo pri eni skladbi je dovoljena poljubna instrumentalna spremljava (če je ta predpisana v izvir-

niku predložene partiture). Nastope zborov bo ocenjevala strokovna žirija. Zborom bo dodelila naslednja priznanja: zlato priznanje z odliko, zlato priznanje, srebrno priznanje in bronasto priznanje. Žirija lahko podeli tudi posebna priznanja.

Prijavnico pošljite najkasneje do 28. februarja 2015 po faksu (št. 0481 882964) ali po elektronski pošti na naslov pdvrhsvmihaela@yahoo.it.

Zbori, ki sodelujejo na tekmovalnem delu, naj do 20. marca 2015 pošljejo še seznam nastopajočih z letnico rojstva in štiri čitljive izvide partitur izbranih skladb

na naslov:

PD VRH SV. MIHAELA - Karen Ulian Brežiči, 1

Vrh Sv. Mihaela 34070 Sovodnje ob Soči Gorica

Za dodatne informacije lahko pokličete na telefonsko številko 347 1425443 ali 00386 31807036 (Mateja Černic) ali pišete na elektronski naslov pdvrhsvmihaela@yahoo.it.

Tradicionalna množična pevka revija

Pričela se bo 46. Primorska poje

Organizaciji Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti, Zveze pevskih zborov Primorske, Zveze slovenskih kulturnih društev, Zveze slovenske katoliške prosvete iz Gorice in Zveze cerkvenih pevskih zborov iz Trsta se bo v petek, 27. februarja 2015, na Gradu na Dobrovem začela letošnja Primorska poje, na kateri bo 30 koncertov v različnih krajih Primorske; na njej bo nastopilo 209 pevskih zborov in 4.500 pevcev. Na Goriškem, Tržaškem in v videmski pokrajini bo devet koncertov, od teh trije bodo v

cerkvenih prostorih. Prvi koncert na Tržaškem bo v soboto, 28. februarja, v Marijinem domu v Trstu, sledili bodo koncerti na Opčinah, v soboto, 7. marca, v cerkvi sv. Jerneja, v nedeljo, 12. aprila, v športno-kulturnem centru v Zgoniku, v soboto, 18. aprila, v občinskem gledališču v Boljuncu. Primorska poje se bo končala v nedeljo, 26. aprila, v dvorani KD Skala v Gropadi. Na Goriškem bodo letos trije koncerti, in sicer v petek, 20. marca, v cerkvi sv. Andreja v Štandrežu, v nedeljo, 22. marca, v

Kulturnem centru Lojze Bratuž v Gorici in v nedeljo, 29. marca, v Kulturnem domu Jožef Češcut v Sovodnjah ob Soči. V videmski pokrajini bo Primorska zapela v nedeljo, 26. aprila, v cerkvi sv. Florijana v Zavarhu in v Občinskem kulturnem centru na Trbižu v nedeljo, 15. marca, kjer se bosta srečali Koroška in Primorska, ki bosta skupaj zapeli. Letošnja Primorska poje je posvečena 110-letnici rojstva Ubalda Vrabca in 70-letnici konca 2. svetovne vojne.

Povejmo na glas

Različnost vrednota, dogovor še večja

V predvelikonočnem času je koristno pomisliti, katere stvari so smiselne in blagodejne in katere to niso. Saj če v versko sporočilo zares verjamemo, potem vemo, da nam lahko odpre lepšo pot od tiste, po kateri trenutno hodimo, saj je naše življenje vedno mogoče izboljšati. Problemov namreč ni konca, zato pa tudi ne prepoznanj, ki jih blažijo ali celo popolnoma odpravijo. In zdi se, da je ena od osrednjih težav človeka v tem, kako uskladiti svojo lastno vrednost z vrednostjo in pomenom drugih. Vsakdo od nas je enkrat in dragocen in s tem različen od drugih. In v tej luči je v zadnjem času različnost močno izpostavljena, in to kot vrednota. Gorje, ko bi bili vsi enaki, ko bi npr. obstajala samo ena vrsta dreves, ena vrsta cvetic ali vse cvetlice ene same barve, ko bi torej ne bilo različnosti in barvah, med živalmi, skratka povsod. In zato je lepo, da obstajajo najraznovrstnejša drevesa, cvetlice, pravo bogastvo živali, pa sončnih vzhodov in zahodov. In je lepo, da smo si različni tudi ljudje, različni v ožjem krogu, različni po jeziku, narodnosti, spolu, barvi kože, različni po veri in civilizaciji. Vsa ta in še druga različnost je dobredno razkosje življenja in zato je različnost upravičeno postala vrednota, ki se je vse bolj zavedamo. To še posebej velja za človekove pravice, kjer so nenehno na delu prizadevanja, da bi prav vsak posameznik imel vse tiste pravice, ki mu jih zagotavlja enakovrednost ob rojstvu. Res lahko rečemo, da smo se ob vse večjem

upoštevanju enkratnosti vseh in vsega dvignili tako visoko, kot tega ni mogoče trditi za pretekla obdobja. Nekateri so mnenja, da temu ni tako in da je v bistvu vedno vse isto in da se vrtimo v krogu, toda otipljivo dejstvo je, da napredujemo, da smo bolj strpni drug do drugega, bolj uvidni in da znamo bolje upravljati z našim življenjem v večji ali manjši skupnosti. Seveda pa, če razmere v svojem ožjem prostoru in širših prostorih pregledamo nekoliko natančneje, bomo zelo hitro ugotovili, da priseganje na različnost kot vrednota, ki enkrat za vselej rešuje vse, da je takšno priseganje prepovršno. Vse preveč je namreč sporov v odnosih med civilizacijami in verami, če pričnemo s svetovno razsežnostjo, preveč sporov med narodi, premajhno je upoštevanje tistih manjših narodov in toliko bolj manjšin, preveč je nerazumevanja ali celo mržnje med različnimi deli istega naroda - kar je nemara najhujša možna rana - in ne nazadnje je preveč nerazumevanja in celo tragičnih obračunov posameznika v odnosu do bližnjega, vse tja do družin in trpljenja v njih. Vrednoti različnosti pač bolj ali manj usodno primanjkuje dogovor. Dogovor, sporazum, resnično sprejetje drugega in drugih. Dogovor nam manjka, iskren dogovor med posamezniki v zasebnem življenju, dogovor med narodi, dogovor med različnimi deli istega naroda, med verami in civilizacijami. Dogovor, ki je enaka ljubezen do drugih kot do samega sebe.

Janez Povše

Srečanje med odbornikom Peronijem in svetnikom Gabrovcem

Tema sestanka so bili narodni domovi

Na podlagi zaščitnega zakona 38/01 imamo Slovenci v FJK pravico do povrnitve treh domov, ki smo jih izgubili v času fašizma. V 19. členu je namreč zapisan način vračanja Narodnega doma pri Sv. Ivanu v Trstu, Narodnega doma v ul. Filzi prav tako v Trstu in Trgovskega doma v Gorici. Za svetoivanski Narodni dom je določeno, da se lastnina prenese na Deželo FJK in da se prostori predajo v brezplačno uporabo slovenskim organizacijam. Za ostala dva doma pa je potrebna konvencija med Deželo FJK in Tržaško univerzo ter Finančnim ministrstvom. Ker izvajanje tega člena poteka počasi, je deželni svetnik SSK Igor Gabrovec zaprosil za sestanek pri deželnem odborniku Francescu Peroniju, do katerega je prišlo v prejšnjih dneh. Gabrovec se je sicer s tem vprašanjem že ukvarjal med Tondovo upravo, ko je pred iztekom mandata takratna odbornica Sandra Sa-

ureditev večnamenskega središča". Prišlo je tudi do novega predloga, "ki predvideva, da bi bilo poslopje namenjeno pretežno potrebam NŠK, njenega Odseka za zgodovino (ki je medtem ostal brez sedeža) in Slovenskemu raziskovalnemu inštitutu, kar bi ustvarilo zanimiv dokumentacijsko-raziskovalni pol". Za Narodni dom v Filzjevi ulici pa so razpoložljivi prostori nezadostni za potrebe Narodne študijske knjižnice, predvsem za selitev celotnega knjižnega fonda. Rektor tržaške univerze je NŠK ponudil prostore na nekdanjem sedežu vseučilišča, kar bi pomenilo, da bi bila knjižnica razdeljena na tri ločene lokacije. Kot omenja Gabrovec v tiskovnem sporočilu, je odbornik Peroni zagotovil, da je Dežela glede vračanja slovenskih narodnih domov pripravljena spoštovati zakonsko določene in politično sprejete obveznosti. Za Deželo pa je primarnega pomena, da se moramo Slovenci dokončno izraziti glede njihove namembnosti. To naj bi se zgodilo že prihodnji teden, ko bo paritetni odbor na redni seji obravnaval tudi to vprašanje in predvidoma dokončno prižgal zeleno luč. O sestanku in predvsem o stanju pri Sv. Ivanu je deželni svetnik Gabrovec seznanil podpredsednika NŠK odv. Marka Jarca, ki je zadolžen, da pobliže spremlja vračanje svetoivanskega doma.

ureditev večnamenskega središča". Prišlo je tudi do novega predloga, "ki predvideva, da bi bilo poslopje namenjeno pretežno potrebam NŠK, njenega Odseka za zgodovino (ki je medtem ostal brez sedeža) in Slovenskemu raziskovalnemu inštitutu, kar bi ustvarilo zanimiv dokumentacijsko-raziskovalni pol". Za Narodni dom v Filzjevi ulici pa so razpoložljivi prostori nezadostni za potrebe Narodne študijske knjižnice, predvsem za selitev celotnega knjižnega fonda. Rektor tržaške univerze je NŠK ponudil prostore na nekdanjem sedežu vseučilišča, kar bi pomenilo, da bi bila knjižnica razdeljena na tri ločene lokacije. Kot omenja Gabrovec v tiskovnem sporočilu, je odbornik Peroni zagotovil, da je Dežela glede vračanja slovenskih narodnih domov pripravljena spoštovati zakonsko določene in politično sprejete obveznosti. Za Deželo pa je primarnega pomena, da se moramo Slovenci dokončno izraziti glede njihove namembnosti. To naj bi se zgodilo že prihodnji teden, ko bo paritetni odbor na redni seji obravnaval tudi to vprašanje in predvidoma dokončno prižgal zeleno luč. O sestanku in predvsem o stanju pri Sv. Ivanu je deželni svetnik Gabrovec seznanil podpredsednika NŠK odv. Marka Jarca, ki je zadolžen, da pobliže spremlja vračanje svetoivanskega doma.

Ena izmed glavnih reform sedanje vlade Odobritev izvajalnih odlokov za JOBS ACT

Prejšnji petek je ministrski svet odobril izvajalne odloke za zakon št. 183 iz leta 2014, ki na novo urejuje delovna razmerja v vsedravnem merilu. Gre za zakon, ki je bolj poznan kot Jobs Act in ga je dokončno odobril senat v začetku decembra prejšnjega leta. S tem zakonom je italijanski parlament pooblastil vlado, da v šestih mesecih izda zakonska določila o temi dela. Dekrete mora predlagati minister za delo in socialne politike v dogovoru s finančnim ministrstvom. Glede na dejstvo, da gre za eno glavnih reform sedanje vlade, je do izvajalnih dekretov prišlo v dobrih dveh mesecih. Tema pa je bila v vsem tem času tarča številnih bolj ali manj ostrih razprav med političnimi silami, delavskimi sindikati in vsedravnim združenjem industrijcev. Tudi odobritev izvajalnih dekretov se temu ni izognila in pri tem so bili še najbolj kritični v sindikatih, predvsem v CIGL, ker naj bi nova določila, ki zadevajo urejanje delovnega razmerja, ukinila znani čl. 18 Delavskega statuta (zakon št. 300/1970). Minister za delo in socialne politike Giuliano Poletti je predlagal osnutek izvajalnega dekreta, ki na novo ureja delovno pogodbo za nedoločeni čas s postopno rastočimi garancijami. Glavna novost zadeva nova določila za posamezno in kolektivno odpuščanje delavcev. Po novem bo moral delodajalec spet zaposliti odpuščenega delavca samo v primeru, da je prekinitev delovne pogodbe nična zaradi diskriminacije ali tistih razlogov, ki so izrecno navedeni v zakonu. V tem primeru bo delavec lahko imel tudi pravico do odškodnine, ki bo odvisna od njegove delovne dobe. Vrnitev na delovno mesto pa ne pride v poštev v vseh drugih primerih, kjer je ugotovljeno, da se prekinitev delovnega razmerja ni zgodila zaradi utemeljenih razlogov. V tem primeru ima odpuščen delavec pravi-

co samo do odškodnine v razmerju z dopolnjeno delovno dobo. V primeru priziva proti prekinitvi delovnega razmerja določa izvajalni zakonski dekret enostavnejše postopke izvensodnega dogovarjanja in neobdavnice odškodnine. Določila dekreta veljajo tudi za kolektivna odpuščanja, spoštovati pa jih bodo morali tudi sindikati in politične stranke. Ministrski svet je odobril še tri druge izvajalne dekrete, ki jih je pripravil minister Poletti

Minister za delo in socialne politike Giuliano Poletti

in so vezani na določila zakona št. 183/2014. Pri drugem dekretu gre za nova pravila, ki urejajo socialne blažilce v primeru brezposelnosti. Tretji dekret poenostavlja tipologije delovnih pogodb in pri tem ukinja t. i. Co. Co. Pro. oziroma začasna delovna sodelovanja na projekt in še nekatere druge začasne zaposlitve. Četrty dekret pa na novo ureja področje delovnega urnika in se v glavnem osredotoča na zaščito materinstva. Jobs Act ima kot cilj sprostitev delovnega trga, ki je v Italiji že več let zaustavljen. Italijanska brezposelnost je namreč med najvišjimi v državah članic EU in je decembra bila 12,9%. Še posebno izstopa, da je v Italiji brez dela skoraj več kot 40% mladih med 15. in 24. letom, medtem ko je srednja vrednost v evro-

območju okoli 24%, kar je vsekakor visoka številka. Uvajanje vladnih novosti za sprostitev trga dela je pozdravilo vsedravno združenje industrijcev Confindustria. Delodajalci so bili zadovoljni zaradi določil za kolektivno odpuščanje in poenostavitve oblik delovnih pogodb. Vlado pa so spodbudili za še večjo fleksibilnost trga dela. Zelo kritični do zakona in do izvajalnih dekretov so bili sindikati, še posebno CGIL, ki je mnenja, da se na tak način uničuje temeljne pravice delavcev. V desni sredini so mnenja, da je bila vlada pri uvajanju reform premalo pogumna in da so nova določila šibka, čeprav je nekdanji minister v Berlusconijevi vladi in sedanji predsednik senatne komisije za delo Maurizio Sacconi izrazil pozitivno mnenje. Drugačnega mnenja pa je leva struja v Demokratični stranki, ki je spet stopila "v boj" proti predsedniku vlade in vsedravnemu tajniku Renziju. Z izvajalnimi dekreti je italijanska vlada začela udeležati reformo trga dela, ki presega to, kar predstavlja dediščina Delavskega statuta iz 70. letih, še posebno kar se tiče določil za odpuščanje. Pri tem ni majhna stvar, da je bila Italija dolžna to narediti tudi zaradi zahtev Evropske unije za uravnoteženje proračunskih postavk, za katerega so potrebne strukturne spremembe. Zaskrbljenost pa ostaja na ravni zagotavljanja zadostnega finančnega kritja, še posebno za socialne blažilce. Denar je namreč v skromnih vsotah zagotovljen le za leti 2015 in 2016. Italijansko vlado pa še čaka glavna reforma trga dela, saj se bo morala čim prej spoprijeti z znižanjem obdavčitve dela, ki je glavna ovira za konkurenčnost italijanskih podjetij. Čeprav so bili že sprejeti nekateri ukrepi v zvezi z davkom na proizvodne dejavnosti (IRAP), to še zdaleč ne zadostuje. Znižanje obdavčitve dela pa bo bistveno težje, saj bo imela vlada zelo omejene finančne možnosti zaradi visokega italijanskega javnega dolga. Znižanje davkov ne more namreč povzročiti dodatnega poslabšanja stanja državne blagajne.

Julijan Čavdek

Po objavi "liste Falciani" Ukrepi švicarske konfederacije

Italija in Švica sta sklenili davčni protokol, ki presega bančno tajnost. Finančni minister Pier Carlo Padoan in vodja Zveznega švicarskega finančnega urada Eveline Widmer-Schlumpf sta dokument podpisala na prefekturi v Milanu. Italijanski davkoplačevalci, ki so svoje prihranke skrivali v švicarskih bankah, bodo tako lažje uredili davčne obveze do Italije. Dogovor pa bo omogočil Švici izhod iz črnege finančnega seznama držav, ki spadajo

v t. i. davčne oaze. Podoben dogovor naj bi podpisali tudi med Italijo in Liechtensteinom, pogovori pa že potekajo s kneževino Monako. Za Italijo predvidevajo 6 milijard evrov priliva. Dogodek je zelo verjetno povezan z afero Swissleaks, ki je nastala, potem ko je Mednarodni konzorcij preiskovalnih častnikov (ICIJ) objavil "Listo Falciani" v medijih 45 držav. Na seznamu so bili znani italijanski gospodarstveniki, umetniki in igralci, ki so s prenosom denarja v švicarsko podružnico angleške banke HSBC povzročili ogromno davčno utajo. Protokol predvideva, da se italijanski davkoplačevalci, ki imajo denar na švicarskih bančnih računih, lahko poslužijo določil zakona 4/2014 poimenovanega "voluntary disclosure" in tako koristijo olajšave pri urejanju

obveznosti v odnosu do italijanske davčne službe. Italijanska Agencija za dohodke bo lahko zahtevala od švicarskih bank podatke tudi za posameznega davkoplačevalca. To pa naj bi spodbudilo vse potencialne utajevalce, da se že v prihodnjih mesecih odločijo za ureditev svojega finančnega stanja. Upoštevati je tudi treba, da bo leta 2018 stopil v veljavo mednarodni dogovor, ki določa avtomatično in globalno izmenjavo davčnih podatkov in takrat bodo kaznivši ukrepi bistveno ostrejši od tistih, ki jih predvideva omenjeni protokol med Italijo in Švico. Ob protokolu sta italijanski in švicarski minister podpisala tudi dokument, ki zadeva vprašanje omejnih delavcev in občine Campione d'Italia, ki spada pod Pokrajino Como, je pa v celoti obkrožena s švicarskim ozemljem.

Kratke

Izvoljena deželna komisija za slovenske šole

Znani so izidi volitev za sestavo nove deželne šolske komisije, ki bo delovala za triletno obdobje, in sicer od 6. februarja 2015 do 5. februarja 2018. Na podlagi volitev, ki so potekale januarja, so redni člani deželne šolske komisije: ravnatelj Marjan Kravos (večstopenjske šole) in Primož Strani (višje srednje šole); predstavniki učnega osebja Damijan Vižintin (dvojezična šola v Špetru), Martin Srebernič (večstopenjski šoli na Goriškem) in Katja Kalc (večstopenjske šole na Tržaškem); predstavnica učnega osebja višjih srednjih šol Lidia Rupel; predstavnica neučnega osebja Vesna Skrlj; predstavnice staršev Sara Superina (večstopenjske šole), Marjeta Kranner (višje šole) in Giulia Strazzolini (dvojezična šola v Špetru); predstavnika dijakov Luisa Vescovi (Trst) in Cristian Vizintin (Gorica). Član deželne komisije za šolstvo je tudi predstavnik slovenskih šol v vsedravnem šolskem svetu, ki se mora še obnoviti. Komisiji bo predsedoval vodja urada za slovenske šole dr. Igor Giacomini.

Na volitvah so bili izvoljeni tudi nadomestni člani, če bi morda prišlo do odstopa oziroma prenehanja funkcije kakšnega člana. Nadomestni člani so: za ravnatelj Tomaž Simčič, za učno osebje višjih šol Paolo Zobec, za starše na Tržaškem Loredana Tensi, na Goriškem Luisa Gergolet, za dijake na Tržaškem Katarina Milic, Ivan Crosatto pa za Goriško.

Spomenica Igorja Gabrovca glede ukinjanja pokrajin v pristojni senatni komisiji

Podpredsednik deželne sveta FJK in deželni svetnik SSK Igor Gabrovec je predsedniku deželne sveta FJK Francu Iacopu izročil spomenico v zvezi s pomembnostjo pokrajin pri uvajanju zaščitnega zakona 38/01 za slovensko narodno skupnost. Predsednik Iacop je spomenico priložil zapisniku advicije v pristojni senatni komisiji glede spremembe posebnega statuta FJK, v vednost je bila izročena tudi senatorju Pegorerju, ki je predlagatelj osnutka ustavnega zakona za statutarno spremembo.

V spomenici Gabrovec utemeljuje svoje stališče glede prihodnosti pokrajin, ki se razlikuje od stališča večine v deželnem svetu FJK. Pokrajini Gorica in Trsta sta bili med najbolj doslednimi izvajalci zakonske zaščite in v določenih primerih sta zakon celo prehiteli. Nasprotovanje ukinjanju pokrajin izhaja iz dejstva, da bi to pomenilo izgubo pomembne upravno-politične strukture za Slovence v FJK. Pri tem je v spomenici navedena tudi nevarnost kršenja italijanske ustave ter mednarodnih sporazumov in tratratov (Londonski memorandum iz leta 1954 in Osimski sporazum iz leta 1975), katerih je Italija podpisnica. Za pokrajine je nadalje pomemben zakonski dekret št. 9 iz leta 1997, kjer je zapisano, da pokrajine izvajajo pristojnosti za zagotavljanje zaščite jezikovnih manjšin. Pravni pomen imajo tudi razsodba Ustavnega sodišča št. 375 iz leta 1995, ki je utemeljila pravico po večjem predstavnštvu slovenske manjšine v tržaškem pokrajinskem svetu, kot tudi razsodbe 86/1975, 28/1982, 62/1992 in 159/2009. V spomenici je citirano tudi priporočilo št. 337 iz leta 2013, ki ga je izdal Kongres krajevnih avtonomij in dežel pri Svetu Evrope, v katerem je svarilo Italiji, naj ohrani za pokrajine neposredno izvolitev predstavnštvskih organov. Prav zaradi tega lahko odprava pokrajin predstavlja kršenje mednarodnih obveznosti Italije.

V spomenici je Igor Gabrovec še zapisal, da je racionalizacija stroškov krajevne javne uprave potrebna, vendar to nikakor ne more prizadeti zakonjane pravice narodnih in jezikovnih manjšin v FJK.

Evropa prevelik zalogaj za Aleksisa Tsiprasa in Sirizo?

Čeprav sta v prejšnjih dneh predsednik grške vlade Aleksis Tsipras in njegov finančni minister Janis Varufakis dosegla dogovor za štirimesečno podaljšanje programa finančne pomoči s strani Evropske komisije, Evropske centralne banke in Mednarodnega denarnega sklada, mora najprej Grčija predstaviti verodostojen in izvedljiv seznam reform. Predsednik Tsipras je napovedal, da bodo ukrepi zadevali boj proti davčni utaji, proti korupciji za učinkovitejšo državno upravo. Vendar evropski partnerji ne zaupajo preveč Grkom, čeprav so se zelo toga stališča glavnih članic EU nekoliko omilila. Grčija ima pravi Damoklejev meč nad seboj, saj če finančnih institucij ne prepriča, ji grozi izhod iz območja evra, česar si pa nobeden ne želi.

Dolgotrajno dogovarjanje med Grčijo in evroskupino pa že povzroča zmagovalcu grških volitev težave. Iz dneva v dan se namreč pojavljajo kritike, da so že pokopane volilne obljube Sirize, predvsem kar se tiče spremembe togih pogojev za črpanje finančne pomoči. Rekordna stopnja zaposlenih v Nemčiji pa toliko bolj utemeljuje vztrajanje pri proračunskem ravnovesju in spoštovanju obvez.

Kakšno je naše današnje iskanje resnice?

Nagajive misli ob 379-letnici smrti Sanktorija Sanktorija

S lavni zdravnik, znanstvenik in izumitelj se je rodil 29. marca 1561, pred 454 leti, v Iustinopolisu, današnjem Koprju, v času, ko je mesto pripadalo Beneški republiki. Star 75 let je umrl 22. februarja 1636 v Benetkah. V nedeljo 22. 2. 2015 smo se v Koprju spominjali 379-letnice njegove smrti, tudi s tem, da je zazvonil zvon sv. Nazarija iz l. 1333, zvon, ki ga je poslušal tudi Sanktorij in je ob njegovem rojstvu imel že častitljivih 228 let. Sanktorij je medicino študiral na univerzi v Padovi, kjer je leta 1582 diplomiral. Po doktoratu je bil na poljskem dvoru zdravnik poljskega kralja, nato je deloval na Hrvaškem in Madžarskem. Leta 1599 se je vrnil v Benetke in se v celoti posvetil znanstvenemu delu. Bil je član skupine učenjakov, kateri je pripadal tudi slavni Galileo Galilei, fizik, matematik, astronom in filozof (15.2.1564 - 8. 1.1642). V letih 1511-1524 je Sanktorij predaval teoretično medicino na Univerzi v Padovi. Nato se je vrnil v Benetke, kjer je živel do smrti.

Njegovi biografi pravijo, da je meril fiziološke procese v človeškem telesu. Napisal je vrsto razprav in knjig, njegova največkrat natisnjena knjiga *Ars statica medicina* je izšla v 34 latinskih izdajah in 14 prevodih v angleščino, francoščino, italijansko in nemščino. S to knjigo je postal slaven znanstvenik po vsej Evropi.

V čem je bila njegova znanstvena metoda nekaj posebnega? Ni se najprej zatekal k avtoritetam, k temu, kaj je rekel Aristotel in drugi znanstveniki. Na prvo mesto je postavil eksperiment in izkušnjo, na drugo mesto razum in razmišljanje o izkušnjah. Šele na tretjem mestu so bile zanj avtoritete. Žal, je v poznejših stoletjih prišlo do težkih redukcij racionalizma, empirizma in utilitarizma: "Resnično je le to, kar razumemo, kar dokazemo s poskusi in

kar nam po našem mnenju in omejeni pameti koristijo". Ne! To ne drži, to ni res. Ta zabloda pa prav nič ne zmanjšuje pomena razuma in eksperimentalnega raziskovanja!

Kaj pa naše današnje iskanje resnice, naše šolstvo, naše univerze? Profesorji poučujejo študente razmišljati s svojo glavo?

Leta 1878 je Friderich Nietzsche zapisal: "Opisujem to, kar bo prišlo: nihilizem". Nihilizem zanika obstoj Boga, obstoj zadnjega cilja in smisla življenja, razlikovanje med dobrim in zlom, razlikovanje med resnico in lažjo. Posledica nihilizma, ki razvrednoti prav vse, je praznina. Nihilizem je zaničevanje in uničevanje vsega tega, zato je "proti - človeški". Najbolj prefinjena oblika nihilizma je relativizem, katerega slogan je: "Vsi enaki, vsi enakopravni".

Osrednji trg v Koprju se imenuje, da se ve, kdo je še vedno šef, Titov trg (Piazza Tito). Ena izmed ulic, ki vodi z Mestnega trga proti morju in se je nekoč imenovala po Sanktoriju, je bila po vojni preimenovana v Kidričevo ulico. Boris Kidrič je med vojno in po vojni zvesto izpolnjeval povelja nadrejenih. To šteje! To se nagradjuje!

Se nam v Koprju obeta preimenovanje Titovega trga v Mesečev trg, Kidričeve ulice pa v ulico LGTB? Ali pa obratno? Bomo menjali tudi grb, v katerem je sonce s svojimi žarki? Zdi se, da nas hočejo nekateri prepričati, da je Zemlja ravna plošča in se sploh ne vrti okoli Sonca. "Končno ni važno, kdo se vrti okoli koga, pomembno je, da se imamo kul".

"Tudi to, da je Bog ustvaril človeka kot moškega in ženske, je zgolj preživela pravljica, so črne sanje mračnega srednjega veka". Če bi danes živel Galileo in San-

ktorij, kakšnih raziskav bi se lotila?

Molitve za mesto Koper (22. 2. 2015, ob 379-letnici smrti Sanktorija Sanktorija)

Molimo za mesto, v katerem živimo; za vse naše someščane, da bi vsak od nas v mestu našel svoje mesto in mir.

Molimo za naše prijatelje, pa tudi za tiste, ki nam niso pri srcu. Gospod, naj naši odnosi ne temeljijo na brezbrzičnosti in sovraštvu. Molimo za vse, ki v naše mesto prihajajo po morju ali kopnem, za nekaj ur, dni, mesece, let, ali pa za vse svoje življenje. Gospod, prosimo te, da bi bili vljudni in gostoljubni.

Molimo za tiste, ki mesto vodijo, upravljajo in v mestu delajo; v

Luki Koper, v tovarnah, trgovinah, ambulanzah, šolah, uradih, zaporu.

Molimo za to, da bi v mestu imeli zdravo pitno vodo in čist zrak.

Molimo za varen promet v našem mestu, za to, da ne bi nihče postavjal v nevarnost življenja drugih. Gospod, varuj naše otroke pred nesrečami.

Molimo za vse, ki živijo v revščini, so bolni, umirajoči, obnemogli ali so jih zadele razne nesreče. Gospod, daj, da bodo tisti, ki imajo oblast, moč, bogastvo in zdravje, znali odpreti svoje srce za reveže in nesrečne.

Molimo za Sanktorija Sanktorija, zdravnika in izumitelja, ki se je, da bi pomagal ljudem do zdravja, neutrudno posvečal znanosti in iskanju resnice. Bil je rojen v našem mestu in bil na to ponosen. Naj bomo tudi mi ponosni nanj. Gospod, okrepi naš spomin. Naj ne pozabljam naših predhodnikov. Daj nam ljubezen do zgodovine in hvaležnost za vse, ki so gradili naše mesto. Naj bodo deležni večne sreče v nebeskem Jeruzalemu in za nas prosijo iz večnosti.

Gospod, danes ti še posebej priporočamo znanstvenike, Univerzo, univerzitetne profesorje in študente. Naj odkrivanje resnice postavijo pred navezanost na lastna mnenja in prepričanja, ki so si jih ustvarili v preteklosti. Naj ljubijo resnico bolj kot lastne ideje, ki jih o resnici imajo. Naj se posvetijo znanosti in zavzamejo za človeka ne le s svojo pametjo, temveč tudi s svojim srcem.

Gospod, obvaruj nas tistih, ki hočejo naše mesto uničiti, tistih, ki sejejo ljuljko, delajo zlo in širijo sovraštvo. Naj nas pred njimi varujejo sv. Nazarij, bl. Elij in drugi koprski svetniki; naši nebeski zaščitniki. Gospod, pošli nam v varstvo in pomoč tudi nebesko vojsko; nadangela Mihaela in naše angele varuhe. Amen.

Bogdan Vidmar

Drobc iz papeževih govorov o družini

Otroci so darilo

- Družba, ki otroke vidi kot breme ali tveganje, se bo kmalu spremenila v depresivno družbo. Odločitev, da poročni pari nimajo otrok, je sebična. Življenje se pomlaja in pridobi energijo, ko se večina in množica - vse bolj se tudi bogati.

- Otroci so darilo in tudi nuja za ohranjanje upanja Družbe. Dobri starši ne smejo med svojimi otroki izbrati "ljubljenčka". Moja mati je vedno govorila: "Pet vas je v družini". Ko so jo vprašali, katerega otroka ima najrajši, je odgovorila: "Imam pet otrok, tako kot imam pet prstov. Če mi poškodujete en prst, me boli vsa roka. Enako je z otroki. Vseh pet je enakih, a vsak je poseben, tako kot moji prsti. Družba, ki otroke dojema kot težavne in nadležne, kot breme, kot tveganje, je depresivna. Samo

pomislite na mnoge skupnosti, ki jih poznamo po Evropi. Obupane so, ker nimajo otrok".

- Stopnja rodnosti ne dosegajo v Evropi niti enega odstotka. Zakaj? Vsak bi moral sam pri sebi o tem razmisliti in najti najprej zase odgovor.

- Lani je papež kritiziral tudi družine, ki si namesto otrok omislijo živali, kot psa ali mačko, da si ne bi tako otežili življenja. Tako pravi: "Pomislite na blaginjo v družbi, ki nas želi prepričati, da je bolje brez otrok. Lahko se odpravite raziskovat svet, greste na počitnice, lahko si omislite vilo na podeželju, lahko ste brez skrbi. A čeprav se morda zdi, da je lažje in priložnejše biti brez naraščaja (otrok), vas bo to v starosti pripeljalo v veliko osamljenost in zgrenjenost.

Ambrož Kodolja

Nujna prošnja za molitev

Sedaj je več mučencev kot v času prvih kristjanov ...

Redovnice iz Bd Richelieu, Oblates de l'Eucharistie, nam pošiljajo tole dramatično sporočilo:

"Izgubili smo mesto Queragosh (Qaraqosh, severni Irak). Mesto je padlo. Zavzel ga je ISIS. Oni sistematsko obglavljajo otroke. To je mesto, kjer hranimo živila. ISIS je odbil kurdsko vojsko in je sedaj 10 minut oddaljen od mesta,

kjer dela naša ekipa za preživetje. Milijoni ljudi so prejšnjo noč zbežali v Erbil. OZN je evakuirala svoje osebe iz Erbila. Naša ekipa je tu in bo tu tudi ostala. Pomoč v molitvi je zelo potrebna. Prosimo vas, vztrajno molite za osvoboditev ljudstva v severnem Iraku. Ljudje trpijo zaradi strašnega nasilja ISIS in njihovih skrajnežev. Njihov cilj je spreobrnjenje množice in hkrati smrt za vse kristjane v tej pokrajini. Prosim vas in spodbujam, ne ignorirajte te pošte in ne uničite je. Pošljite jo vašim prijateljem, ki jih poznate. Pošljite jo molitvenim skupinam. Pošljite jo vašim duhovnikom, prosite jih, naj pri mašah in srečanjih molijo za to. Prosim, zagotovite nekaj časa za molitev za te ljudi, ki so zaskrbljeni zaradi nasilja. Potrebno je, da se zavzamemo za naše krščanske brate. Molite za kristjane v severnem Iraku!

Kratke

SD Sončnica / Dr. Ivan Štuhec

Skupnost družin Sončnica vabi v torek, 3. marca, ob 20. uri v Dom Franc Močnik na drugi večer iz niza pomladnih predavanj. Tokrat bo Ivan Štuhec govoril o temi: Živeti in vzgajati s pametjo za vrednote. Dr. Štuhec velja za enega najbolj prodornih analitikov in komentatorjev dogajanja v slovenskem družbenopolitičnem in cerkvenem prostoru. Po Teološki fakulteti v Ljubljani je doktoriral na Gregorijani v Rimu. Je profesor moralne teologije na Teološki fakulteti, direktor Zavoda Antona Martina Slomška, soustanovitelj mladinskega centra Amos, galerije Ars sacra. Kot član različnih cerkvenih komisij in tajnik plenarnega zbora Cerkve na Slovenskem je ves čas spremljal dogajanja v Cerkvi in družbi. V zadnjih desetih letih je vodil tri raziskovalne projekte: Kakovostna šola prihodnosti, Leksikon krščanske etike, Medgeneracijski dialog za kakovostno bivanje.

V zadnjih letih je verjetno največkrat izgovorjena beseda kriza. Veliko ljudi je prepričanih, da je v ozadju svetovne gospodarske, ekološke in družbene predvsem moralna kriza civilizacije. Kriza se pojavlja pri vzgoji za vrednote, ko mnogi starši in vzgojitelji ne znajo otroka pripeljati do tega, da bi znal na poti v odraslost ponotranjiti vrednote, ki bi ga vodile pri nevarnih pasteh zadovoljevanja potreb.

Postna "šola molitve" z nadškofom Carlom

V petek, 27. februarja, bo v goriški stolnici ob 20.30 prvo izmed letošnjih postnih srečanj z nadškofom Carlom Redaellijem. Molitvena srečanja z goriškim pastirjem so postala že prava navada, letos pa se bodo osredotočila na Jezusovo molitev, "da bi tudi naša molitev postala vedno bolj evangeljska". Naslov celega niza se glasi "Gospod, nauči nas moliti". Kot so Jezusa prosili njegovi učenci, naj jih nauči moliti, tako želi tudi naša krajevna Cerkve narediti korak naprej in stopiti v "šolo molitve", da bi jo Jezus naučil moliti. Srečanje v stolnici, molitev Svetemu Duhu, poslušanje Božje besede, misli nadškofa Carla, čas, posvečen tišini, prisotnost laičnih združenj in prisotnost odraslih, ki se pripravljajo na prejem sv. birme, bodo gotovo pomagali vsem udeležencem, da se bolje srečajo z evangelijem in da bo molitev vse skupnosti postala bolj evangeljska. Na poseben način so vabljeni mladi od 20. leta dalje in seveda odrasli iz vse nadškofije. Kdor se ne more udeležiti srečanj, jih lahko spremlja neposredno po internetu na naslovu www.arcidiocesi.gorizia.it. Prvo srečanje, kot že rečeno, bo ta petek, 27. Naslednja srečanja "šole molitve" se bodo nadaljevala naslednje petke v postnem času, in sicer 6., 13., 20. in 27. marca. Toplo vabljeni!

POT ČLOVEKA JE POT LJUBEZNI (9)

GREH, TRPLJENJE, HREPENENJE

Po uporu Bogu in padcu v greh se je porušilo zaupanje med človekom in Bogom, toda on se ni odvrnil od človeka. Sveto pismo pravi, da ga je oblekel in ga zavaroval v njegovem dostojanstvu, obenem pa mu je dal vedeti, da je drugačen od njega. Skozi mnoge generacije bo ta greh spominjal človeka njegove meje, krhkosti in bližine smrti. Izbira greha je bila namreč povezana z izbiro med življenjem in smrtjo. Z grehom se namreč odločimo za zlo, ki je pomankanje in praznina, kjer bi moralo biti življenje. Zlo tako ni bistvo, ampak senca, ki razdere odnose, poruši skladnost, povzroči trpljenje. Greh je izgon iz svojega kraja, da ni človeka tam, kjer bi moral biti. Človek je že bil Božja podoba, toda hotel je biti sam svoj izvir, bog brez Boga. Ta ambicija ga je oddaljila od sebe in od Boga. Zato je postala Božja podoba zanj neke vrste obsodba, da je moral odslej zaživeti na prašni zemlji in med trnjem, izven vrta in duhovnega gledanja. Greh je prizadel njegove duhovne sposobnosti: rodilo se je nebrzdano poželenje, tudi smrti ni več doživljal kot osebne izpolnitve in dopolnitve življenja, ampak kot tragedijo, izničenje in konec. Trpel je na drugačen način, sam in s krivdo v sebi. Namesto živega odnosa z Bogom in spoznanja, je začel gledati na življenje enostransko, ni bil več sposoben jasno razbrati Božje volje. Vse to je ustvarjalo črno, zavest tragičnosti in nemoči, čutil se je kot prevrzan bitje. Ker je imel lažno podobo o Bogu in

ga doživljal zgolj kot zakonodajalca in sodnika, je skušal čim prej prekiniti odnose z njim in iti po svoji poti. Toda račun se mu ni izšel, vedno bolj je bil nemoden in sam, navdajalo ga je občutek strahu pred smrtjo. Prav zato se je še bolj sklonil nase in se hotel rešiti za vsako ceno. Rupnik pravi, da človek vidi le svoj popok, ki je spomin na njegovo rano, povezavo, ki je ni več. Vsak delček njegovega telesa je prepojen s sebičnostjo. Toda, kako se je mogel rešiti te zvezanosti s samim seboj? Religije in duhovnosti so mu pomagale, da bo vzpostavil neko obliko harmonije v sebi in vsaj delno zaustavil občutek tragičnosti. Bog je napovedal, da bo Eva rojevala v bolečini, mož pa bo z bolečino in naporom opravljal svoje delo. Rojevanje in delo sta namreč božanski sposobnosti človeka. Žena, ki rojeva, je podobna Bogu, ki daje življenje iz sebe. Mož, ki dela, spominja na Boga, ki je ustvaril zemljo in jo vzdržuje. V vsem tem pa bo nad njima visela senca smrti. Vendar bo prav bolečina te tragičnosti odprla pot hrepenenja po vrnitvi. Izraelci so si želeli vrnitve v obljubljeni deželi, Adamov greh je povzročil željo, da bi se vrnil v raj in vzpostavil odnos z Bogom ter samim seboj. To je bolečina pričakovanja srečanja z Ljubljem, ki je postala vedno bolj živa v zgodovini odrešenja.

Primož Krečič

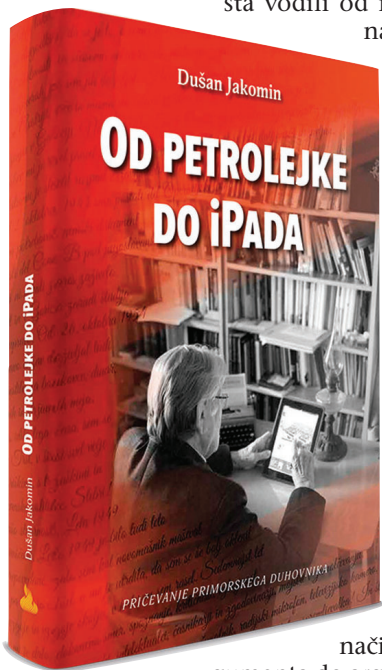

Knjiga Dušana Jakomina Od petrolejke do iPada

Ob doživetem zadoščenju

Konec decembra, ko sem se odpravil iz Trsta, da se nekje ločim in zberem še zadnje strani zapiskov iz leta 2013, sem našel v nabiralniku izvod dela *Od petrolejke do iPada* z dodanim lističem "v oceno". Knjigo monsignorja Dušana Jakomina v oceno? A o takem delu mora vendar izraziti svoje mnenje človek, ki je na tekočem o verskem življenju pri nas ter o osebnosti, ki je v cerkvenem življenju zavzemala in zavzema pomembno mesto. K tem resnim ugovorom je treba upoštevati, da 220 strani velikega formata in raznolikih poglavij zahteva skrbno aplikacijo in zanje naklonjenega časa na razpolago.

Ta čas pa ne more biti na razpolago, če je vnaprej odmerjen za zbirko celoletnih zapiskov, ki morajo biti oddani založbi. Dvoje pričevanje obenem, eno že natisnjeno, torej na razpolago, drugo namenjeno založniku, to se pravi v tiskarno! Pravica torej zahteva, da se ukvarjaš z obema. Tudi zato, ker oba pričevalca začneta svoji zavestni poti ob petrolejki. Sklenjeno: mesec dni v Radencih od jutranjega prebujanja, leže, do zajtrka – pripoved z začetkom ob petrolejki v Istri, potem cel

dan ob pisalnem stroju, z zapiskom avtorja, ki je pisal domače naloge ob petrolejki v podpriljučju hiše nedaleč od tržaškega Narodnega doma. Vsekakor pa je prav, da se že od tega začetka pove, da sta bili poti, ki sta vodili od revnega začetka v današnji dan, kakor posejani z jeklenimi žebli na dnu kraških jam. Zato je ta knjiga, kakor večina primorskih knjig, na eni strani odslikava preteklih težav, na drugi pa uresničitev stare modrosti *per aspera ad astra* – skozi težave do nebes.

Gre za pričevanje, je bilo rečeno, a to na nenavaden način, tako, da je avtor pripovedovalec z esejističnimi odlomki, s čimer doseže, da ni dolgočasen, ampak, nasprotno, bralca pritegne s svojim načinom prehajanja od argumenta do argumenta.

Glede tega bi navedel, čeprav bi omenil tudi samega sebe, citat. Gre za pomemben podatek, da je francoska prevajalka Andree Luck Gave, ki se je aprila lani udeležila srečanja *Pahorijana*, poveda-

la, da je literarni kritik Guy Fontaine v predstavitvi priročnika zgodovine evropske književnosti zapisal, da je novi pojav pisanja avtobiografije pripisati Sloveniji s Pahorjevo *Nekropolo*. Ob taki

novici čutim seveda zadoščenje, toliko bolj, ko imam po *Nekropoli* drugih pet knjig, v katerih so poleg osebnih doživetij še drugi zapisi. No, Dušan Jakomin se je tudi odločil za nekaj podobnega, samo da namesto uporabe datumov se je odločil za posamezna poglavja z ločenimi naslovi. Tako bralec in bralka lahko izbere, kaj bosta spet brala. In posamezni spisi imajo različno dolžino. Na primer, tekst z naslovom *V Rimu pri škofu Alojziju Fogarju*, ima sedem vrstic, od katerih pa je ena pomembna: "Imam dokumente, ki bi lahko spravili marsikaterega monsignorja v zadrego".

Zato je tudi knjiga Dušana Jakomina dosti več kot pripoved o razvoju njegovega življenja, saj začeniši pri ubogi petrolejki revne istrske družine obravnava zapleteni potek cerkveno-duhovnega razvoja naše narodne skupnosti v vseh fazah glede različnosti njenih sestavin. V tem smislu se je avtorju posrečilo z osebno udeležbo približati položaj cerkvene podobe v istrskem podeželju tako tržaškemu kot gorškemu področju, kot je to storila po drugi svetovni vojski beneška duhovščina.

Seveda, Dušan Jakomin vse podaja v prvi osebi in seveda s svojimi sodbami, treba pa mu je priznati, da če je dosegel status, v katerem je, gre zahvala na eni strani temu, da je nastopal kot *homo novus*, ki je prišel iz odmaknjene kraja, na drugi pa gre zasluga avtorjevemu daru izrednih in poglobljenih človeško-diplomatskih sposobnosti.

Boris Pahor

Utrinek ob branju Prešerna

Ob prazniku našega 'Poetae summi' - vzvišenega, najvišjega pesnika, lahko izpostavimo mnoge verze njega, ki je dosegel najvišji domet slovenske poezije, a tokrat naj navedemo njegov zadnji sonet nesreče, ki se glasi:

Življenje je ječa, čas v nji rabelj hudi,
skrb vsak dan mu pomlajena nevesta,
trpljenje in obup mu hlapca zvesta,
in kes čuvaj, ki se nikdar ne utruji.

Prijazna smrt! predolgo se ne mudi:
ti ključ, ti vrata, ti si srečna cesta,
ki pelje nas iz bolečine mesta,
tje, kjer trohljivost vse verige zgrudi;

tje, kamor moč pregánjovcov ne seže,
tje, kamor njih krivic ne bo za nami,
tje, kjer znebi se človek vsake teže,

tje v posteljo postlano v črni jami,
v kateri spi, kdor vanjo spat se vleže,
de glasni hrup nadlog ga ne predrami.

Ko preberemo te verze in jih ironično tolmačimo, se lahko z malo zlobe sprašamo, ali je bil France Prešeren že propagandist evtanazije, prerok današnjih dogodkov?

France Kidrič pravi, da je pesnik umrl od uživanja 'šnopca' in očitno so ti verzi plod njegovih alkoholnih blodenj in trpljenja. Kako naj danes pričujemo? Če je odpad od Kristusa tako očiten, kot to opažamo v naših dneh, pa nihče nič ne naredi, je vladar hudič!

Ukrepanje!

Vaš Pavle Bračko
Trst, na vigilijo Prešernovega dne

Aforizem Pavla Bračka

Brni mi v glavi in zveni opomin kapucinskega brata na Montuzzi, ki je že pred leti vzdihoval pred jutranjo sveto daritvijo: *Non c'e' piu' morale. Mancano i valori!*

Posebno v Sloveniji ljudje živijo brez vsakega kompasa vrednot. Ali res drvim v pogubo! Zgrožen sem in rotim vas, čas se izteka!

Prilagoditvene zahteve in podatki (1)

Cerkev se mora prilagoditi svetu?

Glede krščanstva, sploh je to navadno očitano katoliški Cerkev, pogosto slišimo ugovor, da bi se morala ta prilagoditi svetu. Pri tečaju uvajanja odraslih v krščanstvo (katehumenatu) smo ravno ugotovili, kako je to eden od klasičnih ugovorov proti krščanski veri, češ da ta nima nič opraviti z mojim življenjem ravno iz razloga, da je tako star nauk, v svojem jedru celo dva tisoč let star. Mnogi bi želeli, da bi se ta nauk in to učenje spremenila in prilagodila, potem bi bilo nekaj, kar bi lahko sprejeli tudi oni sami, glede na to, da so sodobni in ne živijo pred toliko stoletji ali celo tisočletji,

temveč živijo danes. Gre za klasičen ugovor mnogih, ki si seveda želijo, da bi najbolj moteč del katoliškega nauka spremenili oz. prilagodili sodobnemu svetu, češ da bi le tako bil ta katoliški nauk bolj zaželen pri ljudeh. Vsi zagotavljajo, da bi se tako končno cerkve spet napolnile, Cerkev kot ustanova ne bi bila več kritizirana in osovražena. Skratka, vse bi se izboljšalo, tekla bi, če rečemo s Svetim pismom, mleko in med. Mi smo se vprašali, ali je res, da ne veljajo več tiste stvari, ki so veljale pred tisočletji, če pa govorimo o večnih resnicah? Če obstajajo neke večne resnice, potem te veljajo v vseh časih. Nekateri po-

tem dajejo zgled Gospoda Jezusa, ki je sprejemal vse. Res je, sprejemal je vse ljudi, a ni sprejemal kot pravilnega vsakega obnašanja – grešnike je vabil k spreobrnjenju. Enako velja tudi za Cerkev, ki mora sprejemati vse, a ne sme vsega dovoljevati – določeno obnašanje ceni in ga podpira, drugo obsoja, ker ni dostojno in dostojanstveno za človeka, ki je ustvarjen po Božji podobi. Kakor Jezus tudi Cerkev vabi po ozki poti rešitve, ne pa po široki poti pogubljenja, ker je veliko bolj pomembno večno življenje od zemeljskega. Ni torej Cerkev, ki bi spremenila svoj nauk, ampak je prej obratno, saj mora človek spremeniti svoje

mišljenje in življenje, da stopi na krščansko pot, da se odloči in prevzame tisto, kar mu predlaga Cerkev, ta predlog pa ima svoje moralne in etične zahteve. Marsikdo je že poskušal svoje učenje in nauk prilagoditi zahtevam sodobnega sveta, misleč, da bo tako napravil korak naprej, vendar pa rezultati govorijo o nasprotnem učinku. Govorimo seveda o reformiranih krščanskih skupnostih, ki jim pravimo tudi protestantske

skupnosti, ki so precej olajšale moralne zahteve, ki so popustile feminizmu, sekularizmu, moralni svobodomiselnosti, konzumu, skratka, ki so se popolnoma prilagodile toku današnje družbe. To se je zgodilo seveda tudi glede vsega tistega, kar moti zlasti pri katoliški Cerkev – imajo ženske duhovnice in celo škofinje, nimajo duhovniškega celibata, nimajo nobenih zadržkov glede istospolnih zvez in porok – celo njihovi duhovniki in škofi so odkrito homoseksualci. Seveda si ne belijo glave glede začetka in konca življenja, saj so dovolili splav in evtanazijo ... V vsem so se torej prilagodili, vendar pa številke, ko govorimo o evropskem protestantizmu, ne lažejo in kažejo, da ni prišlo do nobene pozitivne. "Nekateri statistični podatki nas (žal) silijo k temu, da

se vprašamo, ali zgodovinski evropski protestantizem (zlasti luterani in kalvinisti) ne bo kmalu postal le nepomembna manjšina. Podoben je položaj anglikancev. Kljub temu pa v katoliškem svetu ne manjka primatev, ko kdo z bolj ali manj sveto naivnostjo propagira recepte "odprtosti", kljub poznavanju položaja protestantskih skupnosti, ki je čedalje bolj skrb vzbujajoč", beremo na strani rossoporpora.org izpod peresa Giuseppeja Rusconiija. Prihodnjic si bomo boljše ogledali te podatke, ozrli pa se bomo tudi na položaj katoliške Cerkev v Nemčiji, ki se trudi biti zelo odprta in prilagojena svetu, a njen položaj ni nič manj skrb vzbujajoč, kot bomo lahko ugotovili.

/ dalje prihodnjic
Andrej Vončina

Iz skupine posameznikov v skupnost

Vera je skupnost

Morda so mladi res pravi lakmusov papir vsega. Ker to verjamem, poskušam vsakokrat, ko vodim dneve duhovnosti za birmance, mlade povprašati za mnenje, ali vera človeku koristi in kaj naj človek počne z njo. Čeprav je odgovor ponavadi vedno isti, je zame vsakič šokanten. Mladi so tiho. Popolnoma tiho. Nihče ne ve, kaj naj z vero.

Vprašanje je tako, da se ne bojim, da bi vero kot vse v tem našem času nujno povezovali z uporabnostjo in koristnostjo. Gre namreč bolj za vprašanje, kaj vera človeku pomeni. In odgovor je dovolj govoren, da lahko sklenemo, da za naše mlade, verjetno tudi za njihove starše, morda pa za večino Cerkev vera sploh ni življenjska stvar. Da je vera postala (ali pa je to od nekaj bila, kaj pa vem) samo še eden od hobijev,

s katerim se pač ukvarja določeno število ljudi. V zvezi s tem pojmujejo tudi vso versko prakso. Zato jo pač lahko prekinemo, kadarkoli se nam zljubi. Gre pač za ukvarjanje, ki je človeku blizu ali pa ne, krožek, na katerega so me vpisali starši in ki z življenjem, resničnim, pravim življenjem z vsemi nihanji in težavami vred, nima kaj dosti zveze – če sploh kaj.

Pustimo ločitev Cerkev in države, sploh ni problematična. Tale ločitev, tale pa je. Kako je do tega prišlo, je vprašanje, ki presega tako avtorja kot dolžino tega članka. Jasno pa je, da smo krščanstvo "religionizirali" takrat, ko v novem svetu in novem življenju ni našla ustreznega mesta in ustrezne govornice. Ne vemo, kdo je zaspal, in tudi če bi, ni toliko pomembno. Bolj je pomembno storiti korak naprej.

Ali bolje, korak nazaj. Po mojem mnenju je to korak k večjemu pomenu skupnosti v sodobnem krščanstvu. Kot je bilo v začetku ... "Množica teh, ki so sprejeli vero, je bila kakor eno srce in ena duša. Nihče ni trdil, da je to, kar ima, njegova last, temveč jim je bilo vse skupno". (Apd 4,32)

Ne gre za novi komunizem. Gre za novo krščanstvo, katerega ni potrebno izumljati nikakršne nove oblike. Samo moliti mora začeti, in sicer moliti prav. Kakor ga je učil Gospod. "Oče naš ..." in ne "Oče moj ...". V teh dveh besedah je vera: ko jo izpovedujemo kot sinovi in hčerke in hkrati kot bratje in sestre. Če v moji veri manjka bodisi to, da sem sin, bodisi to, da sem brat, bo postala suha in neživljenjska, upam si reči celo krivoverska. Nemara smo tako malo sinovi in hčerke in tako malo bratje in sestre, ker ne poznamo svoje družine. Dolgo sem premišljeval, kako le bi naše župnije postale bolj družine in naše družine bolj župnije. Ne vem,

ali gre ravno tako, a zdi se mi, da je za začetek treba vsakemu dati svoje mesto, svojo vlogo in veljavo, da se tako vsak počuti domač. Da koga pogrešam, če ga ni, da me zanj zanima, da imam za pomoč in pozornost vedno dovolj časa. Vem, zveni idealno. Toda če bi več časa namenili druženju in medsebojnemu pogovoru, bi se temu morda veliko bolj približali, kot se nam zdi. Če bi torej npr. namesto več maš imeli v župniji samo eno in bi tako imeli čas, da bi se po njej ustavili ob kavi in piškotu, se usedli in se pogovorili, ne pa da se takoj razkropimo po svojih domovih. Vedno sem namreč mnenja, da pogovor in druženje ustvarita bližino, ki je potrebna, da drug drugega začutimo tako v sreči

kot v nesreči. Ko smo blizu, ni potrebno povpraševati za pomoč. Skupnost sama poskrbi, da se vsi njeni člani počutijo dobro, če so dovolj povezani. Da je vedno tako: "Če en del

trpi, trpijo z njim vsi deli, če je en del v časti, se z njim veselijo vsi". (1 Kor 12,26)

Potem bi dobili svoje mesto v župniji tudi tisti, ki jih ni pri maši, pri čemer mislim predv-

sem na bolnike. Premalo jih pogrešamo pri maši. Niti ena sama nedeljska maša ne bi smela miniti brez njih. Morali bi biti z nami tam, ob istem oltarju, ob katerem stojimo tudi sami, jedoč isti kruh kot mi. Njihovi domači ali še bolj sosedje bi jim lahko vsako nedeljo domov iz cerkve prinesli obhajilo. Tako bi se tako zdravi kot bolni bolj počutili kot občestvo. Družina. Skupnost.

Ne gre torej za nič drugega kakor za to, da se začnemo zavedati, da živeti vero preprosto ne pomeni živeti jo sam, temveč živeti jo z drugim. Da je vera vedno – tudi v obzorju posameznika – stvar skupnosti. Preprosto zato, ker je utemeljena na ljubezni. Te pa ni, dokler ni skupnosti.

Marko Rijavec

SCGV Komel in Arsatelier / Glasbeni poklon "Silvanu ... z ljubeznijo"

"Skupnost ljudi, ki se srečujejo v glasbi"

Slovenski center za glasbeno vzgojo Emil Komel in Mednarodni center za glasbo in umetnost Arsatelier sta 21. februarja, na rojstni dan prof. Silvana Kerševana, dolgoletnega ravnatelja in duše glasbene šole, ki je prerano umrl maja 2012, tretjič organizirala glasbeni poklon nepozabnemu vodji in prijatelju. Ta je namreč s svojimi talenti zaznamoval ne le glasbeno sceno na Goriškem, ampak s svojo bogato srčno kulturo tudi mnogo oseb, s katerimi se je družil.

Prejšnjo soboto so v veliki dvorani Kulturnega centra Lojze Bratuž nastopili - kot je povedala sedanja ravnateljica prof. Alessandra Schettino (na sliki) - najboljši gojenci šole in Silvanovi prijatelji. Lanskoletni odmevni spominski večer je bil združen s praznovanjem 60-letnice šole Komel, letos so se pa odločili za bolj intimen večer: na njem so na platnu za odrom prikazali raznorazne utrinke iz življenja osebe, "ki je verovala v mlade generacije in v glasbo, neprecenljivo in povezovalno govorico med ljudmi". Eden izmed vrhuncev večera je gotovo bil krajši videoposnetek, na katerem je prof. Kerševan v nekaj preprostih stvkih povzel smisel ustanove, ki ji

je posvetil svoje najbolj zlahtne moči, in svoje želje za njeno prihodnost. Dejal je, da je center Komel nastal z zdravimi in plemenitimi principi in nameni, ki družijo mladino ob glasbi. Ta načela naj ostanejo trdna tudi danes! "Ne bi hotel, da bi šola, kot se včasih zgodi, postala kot market, kjer se plačuje za to, kar se prejme, in konec ... Želimo biti skupnost mladih, staršev in učiteljev, ki se srečujemo v glasbi, da bi ustvarili prijetnejše življenje in bolj širši svet". Tako naj bo tudi v prihodnje!

Na odru so se zvrstili nadarjeni in-

stvom Davida Bandlja je na koncertu odpel nekaj pesmi Mešani pevski zbor Lojze Bratuž, v katerem je pokojni ravnatelj - med drugim soustanovitelj - vrsto let zvesto pel. Na koncu je pod taktirko Luigija Pistoreja nastopil šolski orkester z dvema Händlovima arijama; pri znani *Lascia ch'io pianga* je zablestela odlična sopranistka Polona Kante Pavlin. Posebno mesto na glasbenem večeru je imel Mladinski pevski zbor Emil Komel (na sliki), ki ga je Kerševan spremljal z veliko ljubeznijo od vsega začetka in ki je tokrat samozavestno odpel tri pe-

nost, marljivost in uspešnost pri glasbenem študiju. MIPZ Emil Komel je že ob mentorstvu Damijane Čevdek Jug in ob spremljavi pianistke Dalie Vodice repertoarno prerasel šolski okvir, so prebrali v utemeljitvi. Zbor združuje mlade pevce iz vse goriške pokrajine, iz Devina, Ogleja ter iz sosednje Slovenije. Ob aktivnem sodelovanju zbora pri šolskih dejavnostih je pomembna njegova prisotnost tudi v kulturnem dogajanju v širšem goriškem prostoru. Večkrat se je udeležil tekmovanja Zlata grla v Gorici, kjer je prejel zlato priznanje. Aprila 2010 je kot otroški

za najboljšo izvedbo slovenske umetne pesmi, korepetitorka Nika Kovačič pa posebno nagrado za najboljšo klavirsko spremljavo.

Zbor je izvedel že nekaj novitet slovenskih skladateljev in izdal dve zgoščenki. Člani zbora imajo

Sloveniji. Večkrat je bil deležen zlatih priznanj in pohval na raznih tekmovanjih otroških in mladinskih zborov. Uvrščen je bil med najboljše otroške in mladinske zборе Primorske in vključen v ploščo **Naša pomlad**, ki jo je izdala Zveza pevskih zborov Primorske v Novi Gorici. Zbor si šteje v čast, da ga je italijansko pevsko združenje USCI že štirikrat zaporedoma uvrstilo med najboljše otroške zборе dežele FJK, dirigentki Luciji Lavrenčič pa podelilo priznanje na glasbeno-pedagoškem področju. Kot član USCI je lani nastopil na pokrajinski reviji Primavera di voci in bil izbran za najboljši zbor. Tako je kot edini zbor iz pokrajine pel na gala koncertu najboljših zborov FJK, ki je potekal junija v Sacileju. Zbor Veseljaki je bil tudi soustvarjalec večjih projektov, ki so zadnja leta potekali v Gorici. Naj omenimo le proslavo ob 50-letnici KC Lojze Bratuž, božične koncerte z orkestrom, opereti Grofica Marica ter Pomladanska parada. Pred leti je skupno z otroškimi zbori iz Slovenije v Kopru sooblikoval skupno proslavo ob priključitvi Primorske matični domovini. Pred dvema letoma je nastopil na koncertu v videmskem gledališču Citta' di Udine s pevcem Giannijem Rijavcem ter s flautistko Luiso Sello ob spremljavi državnega orkestra iz Zagreba. Tudi otroški zbor Veseljaki je doslej posnel dve zgoščenki. Njegov zadnji podvig je prvo mesto na mednarodnem pevskem tekmovanju Praga Allegro 2015, ki je potekal januarja letos v Pragi.

Foto dpd

strumentalisti: pianist Alessandro Villalva, duo harmonik Manuel Persoglia-Jure Bužinel, čelist Jurij Lavrenčič ob klavirski spremljavi očeta Hilarija; prikazali so lepoto skozi skladbe različnih slogov raznih avtorjev, takih, ki bi bile prof. Kerševanu gotovo všeč. Pod vod-

stvom Davida Bandlja je na koncertu prevzel januarja 2013, pa je prejel nagrado za najboljšega zborovodjo debitanta in za najboljšo izbiro programa v kategoriji mladinskih zborov. Na lanskim izvedbi Zlatih grl je zbor prejel zlato priznanje z odliko, posebno nagrado

vsako leto v avgustu pevski teden v hribih z intenzivnimi vajami ter razvedrilnimi in družabnimi dejavnostmi. V zadnjem času se je zbor odzval prestižnim povabilom: nastopil je v dvorani slovenske Filharmonije, v koncertni sezoni KC Lojze Bratuž ob spremljavi orkestra in na vsakoletnem srečanju najboljših slovenskih zborov v Taboru nad Dornberkom. Otroški pevski zbor Veseljaki, ki ga vodi Lucia Lavrenčič Terpin ob klavirski spremljavi Zulejke Devetak, deluje v Doberdolu in združuje osnovnošolske in srednješolske otroke, ki delujejo pod okriljem SCGV Emil Komel in ki jim je pri srcu slovenska pesem. Je stalen gost revij v zamejstvu in

Foto dpd

DD

Pogovor / Prof. Joško Prinčič, tajnik Sindikata slovenske šole

V korist slovenske šole!

Od 3. do 5. marca bodo potekale volitve v t. i. enotna sindikalna predstavništva. O tem in sploh o delovanju Sindikata slovenske šole (SSŠ) smo se pogovorili s prof. Joškom Prinčičem, ki je pravkar stopil v deseto leto vodenja za naše šole pomembnega združenja. Volitve v enotna sindikalna predstavništva potekajo vsaka tri leta, za vsak zavod pa so predvidena tri mesta, nam je povedal. "Člani predstavništva se pogajajo za določene zadeve, katerih obseg je sicer vedno manjši, v glavnem pa gre za delitev sredstev iz finančnega šolskega sklada, za nagrajevanje določenih funkcij in dela profesorjev poleg poučevanja". Sindikat slovenske šole je doslej vedno imel svoje zastopnike v omenjenem predstavništvu. Na Goriškem so tudi tokrat predstavili po dva do štiri kandidate na vseh zavodih. "Na volitvah so prisotni tudi vsedržavni italijanski sindikati z našimi profesorji in učitelji; v Gorici smo doslej imeli skoraj povsod večino mi, da smo izvolili po dva ali celo tri oz. le redkokdaj enega samega predstavnika".

Zakaj so te volitve tako pomembne?

Tisti, ki bodo šli na volišča, naj dobro premislijo, kajti vsak glas je pomemben. Gre za njihova delovna mesta. Volitve so za SSŠ posebno važne; čeprav smo deželno priznani, omenjeni v zaščitnem zakonu, z druge strani ne koristimo tega, kar imajo možnost koristiti

vsedržavni sindikati, ker mi pač nismo na vsedržavni ravni. Zato npr. ne moremo imeti osebja, ki bi bilo oproščeno pouka in bi lahko delalo za sindikat, kot se je pred leti dogajalo v Trstu. To je za nas velika hiba, saj vse, kar delamo, delamo na prostovoljni ravni. Vemo pa, kako se velikokrat končajo organizacije, ki slonijo izključno na prostovoljnem delu: nihajo in ne morejo dati tega, kar bi sicer lahko dale. Z druge strani je res škoda, da bi sindikat prenehal delovati, saj deluje v korist slovenske šole že od povojnih let.

Kaj lahko doseže SSŠ na teh volitvah?

Če bodo naši člani izvoljeni, bomo predstavljeni in zato smo lahko kot sindikat poverjeni, da nastopamo na pogajanjih na pokrajinski in predvsem deželni ravni, in to ponavadi spomladi, ko se določa število razredov, učiteljev, profesorjev, razredov itd. Če izgubimo še to, izgubimo vsak adut, da bi lahko nastopali na tej ravni, ki je zelo pomembna. Zadnja leta je sicer nekoliko boljše, ker prihaja naš organik že iz Rima, je ločen od italijanskih. Pred nekaj leti je bil skupen na deželni ravni in tam je bilo res pomembno biti zraven, da smo lahko kaj dosegli.

Zakaj je pomembno podpreti Sindikat slovenske šole? Zato, ker ta sindikat nudi iz-

ključno pozornost slovenski šoli. Ne more biti vedno kos problemom posameznikov, je pa edini, ki štiti slovensko šolo kot celoto. Ne smemo pozabiti, da naše delovanje poteka na prostovoljni ravni, smo pa vedno prisotni, ko gre za opozorjanje na naše raznovrstne probleme. Jeseni smo se srečali s slovensko ministrico za izobraževanje, znanost in šport Stanko Setnikar Cankar, ki nam je obljubila svojo pomoč. Čeprav imamo namreč deželni urad s slovenskim oddelkom, padajo odločitve še vedno v Rimu. Kot je opozoril tudi vodja Urada za slovenske šole pri Deželnem šolskem uradu Igor Giacomini, je naša avtonomija prazna škatla. To je res, a mi bi

jo morali zapolniti, ker moramo biti deležni stvari, ki zadevajo manjšino kot tako.

V Gorici smo na skrbništvu skoraj izgubili našo izpostavo; prej smo imeli dve oz. tri osebe, ki so bile predvidene po zakonu 932 iz leta 1973. Zdaj čakamo na odgovor državne advokature; po našem mnenju nam to pritiče, ker omenjeni zakon ni bil preklican.

Sindikat torej ni državno priznan ...

Vsedržavnim sindikatom ne gre do našega priznanja, ker se bojijo, da bi se potem rojevali avtonomni sindikati tudi drugod. Že dvakrat smo dali pritožbo na Državni svet, a iz tega ni bilo še nič. Zato bi bilo treba zadevo nekako zakonsko urediti. Upamo, da bo kaj z novo predsednico paritetnega odbora Ksenijo Dobrila, ki je prej bila ravnateljica.

Omenili ste slovensko ministrico. Kako pa ocenjujete besede italijanske ministric Stefanie Giannini, ki je bila nedavno v Gorici in Trstu?

V Gorici nismo bili vabljeni. Bili smo prisotni na srečanju v Trstu. Mi sicer nismo imeli besede, lepo pa je povedala, kar je bilo treba, Ksenija Dobrila kot predsednica paritetnega odbora. Omenila je naše težave, med drugim je opozorila na problem priznanja sindikata. Za osebe, ki bi bilo oproščeno pouka, je potrebno imeti določene parametre; že italijanski sindikati imajo težave s tem, mi kot manjšinska šola zato nimamo kaj dosti upanja. Zato bi nam moralo bi-

ti tako osebe zagotovljeno. Kot sindikat smo vedno v stiku s poslanko Tamaro Blažina, ko gre za specifične probleme; manj z deželnimi svetovalci, ker itak nimajo kompetenc na področju šolstva.

Kakšne odnose pa imate z Giacominijem?

Odnosi so zelo uradni. Imeli smo eno srečanje. Novemu ravnatelju smo posredovali dokument, upamo, da se bo iz tega kaj izcimilo. Predstavili smo mu razne probleme, ki gredo od delovanja šol do priznanj diplom, pridobljenih v Sloveniji. Ogronomno je odprtih vprašanj, ki se počasi rešujejo. Postopki so pač zelo dolgi. Odnosi so torej normalni; dobro, da so, a na uradu se mora očitno držati določenih pravil, ki so več ali manj vsedržavna.

Kakšna je bila vloga Sindikata slovenske šole v preteklosti in kakšna je danes?

Do 90. let prejšnjega stoletja je bilo delovanje nekako neorganizirano. Nato je sindikat prišel do svojega sedeža in statuta, prišlo je do enotnih sindikal-

nih predstavništev itd. Vse se je lepo razvijalo približno do leta 2010, tudi s finančnega vidika. Sedaj opažamo določeno krizo glede prispevkov. Kar se tiče finančnih sredstev, smo zelo ohromljeni. Bistveno se je zmanjšal prispevek iz Ljubljane, z druge strani od Dežele prejemamo tudi prispevke, to pa na 70% tega, kar porabimo v korist slovenske šole. Veliko smo prispevali šolam, smo namreč tisti, ki financiramo promocijo slovenskih šol ob vpisovanju itd. Tudi tu bomo imeli vedno več težav, ker je denarja vedno manj. Med drugim dajemo - v spomin na prof. Ivana Sirka - priznanja dijakom srednje šole, ki se izkazujejo v poznavanju slovenskega jezika. Niso velike vsote, je pa le pomembno priznanje. Kar se tiče društvene dejavnosti, na občnem zboru podeljujemo priznanja članom, ki so se upokojili. Delovanje torej niha. V Gorici še skušamo narediti, kar moremo. Lahko bi veliko več naredili in še marsikaj organizirali, a žal nimamo ljudi.

DD

ŽePZ IZ RONK ter DRUŠTVI JADRO in TRŽIČ

vabijo na večer slovenske kulture

Kjer se glasba in pesmi prepletajo

nastopajo:

MePZ Divača - vodi Matej Penko

MePZ Lipa iz Bazovice - vodi Tamara Razem Locatelli

orgelska spremljava Ana Velikanje

slavnostni govornik Janez Povše

napovedovalca Nataša Ferletič in Michele Petruz

ob skupnem nastopu pri Missa brevis bo instrumentalna spremljava profesorjev Glasbene šole Sežana

sobota, 28. februarja 2015, ob 19. uri cerkev sv. Lovrenca, Ronke

KCLB - Krožek A. Gregorčič: Srečanja pod lipami / Gostja prof. Lojzka Bratuž

Vneta raziskovalka literarne preteklosti sončne Goriške

Zadnje izmed srečanj pod lipami, ki jih za poglobljanje naše ožje pa tudi vseslovenske družbene in kulturnopolitične stvarnosti prireja Kulturni center Lojze Bratuž in Krožek Anton Gregorčič iz Gorice, je v četrtek, 19. februarja 2015, izzvenelo kot hvaležen poklon profesorici Lojzki Bratuž ob okroglem življenjskem jubileju, ki ga je praznovala v lanskem juniju. Ob profesorskem poklicu, najprej na višjih šolah v Gorici, nato kot docentka na slavističnem oddelku univerze v Vidmu, občasno pa kot predavateljica tudi v Trstu in Novi Gorici, je kot neutrudna raziskovalka in poznavalka literarne zgodovine svoje strokovno znanje namenjala predvsem odkrivanju in potrjevanju slovenske prisotnosti in seveda jezika tu pri nas na Goriškem že v daljni preteklosti. Večkrat je bilo to njeno delo prav pionirsko. Ker je bila veliko let dejavna in je še članica Slavističnega društva Trst - Gorica - Videm, kateremu je tudi predsedovala sedem let, sta na četrtkovem večeru pogled v njeno življenjsko in ustvarjalno pot odstrli sedanja predsednica tega društva prof. Marija Pirjevec in članica profesorice Neva Zaghet in Olga Lupinc, ki je prebrala nekaj izsekov iz njenih dragocenih raziskovalnih del, nastalih v dolgem obdobju vznesene študijske vneme. Po naključju je bil večer prav na rojstni dan njene ljubljene mame, pesnice Ljubke Šorli (1910 - 1993); prav ob njej je že v rosnih mladosti spoznavala lepoto slovenskega jezika in književnosti.

Pozdravne besede je na večeru izrekla predsednica KCLB Lojzka Bratuž Franka Žgavec, ki se je gostji v imenu naše goriške skupnosti zahvalila za vse opravljeno delo in ji iskreno zaželela še veliko zdravja, Božjega blagoslova in

ustvarjalnih moči. Prijeten glasbeni intermezzo sta na harmoniki številnemu občinstvu (navzoči so bili predstavniki družbenopolitičnih, kulturnih in šolskih krogov na Goriškem in Tržaškem, med drugimi deželni

Prof. Olga Lupinc, prof. Marija Pirjevec in slavljenka prof. Lojzka Bratuž

predsednik SSO Drago Štoka, predsednik Slovenske prosvete Marij Maver, predsednica ZSKP in števerjanska županja Franka Padovan, predsednik ZCPZ Dario Bertinazzi, dr. Karel Bonutti in seveda Vera in Igor Tuta (predsednik ZSKD), sestrična in bratranec prof. Bratuževe) podarila Manuel Persoglia in Jure Bužinel, obetavnica gojenca SCGV Emil Komel. Ko je potihnil "glas harmonik", je besedo povzela prof. Neva Zaghet in jedrnato, a prisrčno orisala bogato življenjsko pot gostje. Spomin jo je pri tem popeljal v otroška leta, ko je prof. Lojzko Bratuž prvič videla pred goriško cerkvijo sv. Ignacija po nedeljski slovenski sv. maši in ji je njena mama povedala, da je to profesora in organistka. Prav ta beseda 'organist' ji je ostala najbolj v spominu, saj zaobjema skrito, požrtvovalno delo nekoga, ki je vedno malce v ozadju in opravlja to v Božjo slavo ali narodov blagor in tako ohranja pomemben del slovenske kulture in jo predaja naprej. "Označiti Lojzko Bratuž kot organistko je pomenilo ji izkazati globoko spoštovanje in ji dati največje priznanje, ker je ob odmevnejši univerzitetni raziskovalni dejavnosti kot organistka

imela posluš tudi za spremljavo cerkvenega petja, brez katerega bi bila slovenska kultura bistveno siromašnejša. Prešeren, Vinko Vodopivec ali Mirko Filej so kot stebri iste hiše, ki se ji pravi slovenska kultura, ki na več načinov

odraža dušo slovenskega človeka in veličino njegovega izrazja", je poudarila Zaghetova. "Za profesorico Bratuž je kultura širok pojem, ki zajema več plasti, raziskovalno, prosvetno in pedagoško delo, ki se medsebojno dopolnjuje. Z objavo slovenskih pridig K. M. Attemsa, prvega goriškega knezoškofa, je npr. osvetlila poznavanje slovenskega jezika v preteklosti, tudi med višjimi sloji, kar je bilo do tedaj neznano ali sporno vsaj do 80. let 20. stoletja. Kulturni pomen Goriške in širše Primorske je Bratuževa poudarila v obsežnih monografijah, *Iz goriške preteklosti*, *Iz primorske kulturne dediščine*, predvsem pa v temeljni *Goriški knjigi*, v kateri najde mesto znane in manj znane slovenske osebnosti, ki so oblikovale značaj obsoškega mesta in Goriške nasploh. Pisala je o slovenskih rokopisih iz 18. stoletja, o Simonu Gregorčiču, Janezu Svetokriškem in drugih baročnih pridigarjih, o Ivanu Preglju, Franu Erjavcu, Stanislavu Skrabcu in mnogih drugih. "Raziskovalna dejavnost Lojzke Bratuž ni osvetlila le posameznih likov v literarnozgodovinski galeriji, temveč je izpostavila bogastvo in večplastnost goriške kul-

ture, od najbolj oddaljenih obdobjih do današnjih dni. S temi temami je sodelovala tudi na raznih strokovnih srečanjih in simpozijih. Nekaj tega gradiva je tudi v italijanskem prevodu, kar odraža željo prof. Bratuževe po prepoznavanju slovenske kulture tudi v neslovenskem okolju". Njen raziskovalni pogled sega sicer tudi na Tržaško, saj je v razpravah obravnavala tudi Borisa Pahorja, Alojza Rebulu ... O njem je uredila tudi zbornik ob njegovi osemdesetletnici. Prof. Zaghetova je omenila tudi didaktično delo prof. Lojzke Bratuž. Na videmski univerzi, kjer je sodelovala z Martinom Jevnikarjem, so študentje spremljali njena predavanja o slovenski književnosti in ob njenem mentorstvu tudi diplomirali. Z Marijo Pirjevec je uredila učbenik o slovenskih avtorjih v času realizma in moderne, ki ga v nekaterih šolah še vedno

uporabljajo. Ob vseh teh službenih dolžnostih, je poudarila Zaghetova, je Bratuževa živela in ustvarjala kulturo: bila je organistka, pevovodja, dejavna v Združenju cerkvenih pevskih zborov, kateremu je veliko let predsedovala, in sodelavka Goriške Mohorjeve družbe. Prispevke je pisala v revialni tisk in v Slovenskem biografskem leksikonu obdelala več kot 40 gesel. Je tudi avtorica orisov znanih osebnosti, o katerih so poimenovane slovenske šole. To je živ dokaz predanosti kulturnemu poslanstvu. "To so le utrinki iz njenega vsestranskega raziskovalnega in posvetnega dela, ampak ob tej samo nakazani razvejenosti ne presejemo priznanja, ki jih je bila deležna: častno članstvo Slavističnega društva Slovenije, nagrada Vstajenje za življenjsko delo, priznanje 'Pro Ecclesia et Pontifice' in naslov komendnik Republike Italije. Tudi v Sloveniji jih je dobila kar nekaj, npr. častno občanstvo Nove Gorice, predvsem pa red za zasluge, "pri uveljavljanju, razvijanju in širjenju slovenske kulture in jezika v Italiji ter za znanstveno-strokovno delo".

/str. 14
Iva Koršič

Koncert v Kulturnem centru Lojze Bratuž

Štirje pianisti za dva klavirja - Sijavuš Gadžijev, Massimo Gon, Aleksander Gadžijev in Giuseppe Guarrera

Zanimiv naslov napovedanega koncerta 4 pianisti za 2 klavirja prinaša v svod klasične glasbe prijetno novost, ki združuje glasbeni in mehanski potencial instrumenta, ki se je z zlatimi črkami zapisal v zgodovino glasbe z virtuozističnim pristopom štirih uveljavljenih solistov, ki predstavljajo dve različni pianistični generaciji iz naše dežele. Sijavuš Gadžijev in Massimo Gon sta že preverjeno mednarodno znana pianista in klavirska pedagoga in bosta svoje moči združila z dvema mlajšima, a nič manj uveljavljenima solistoma, ki si utirata pot na mednarodne koncertne odre in sta bila že večkrat nagrajena na državnih in mednarodnih tekmovanjih, to sta Aleksander Gadžijev in Giuseppe Guarrera, ki sta tudi glasbeno zrasla v Gorici prav v okviru klavirskega razreda Sijavuš Gadžijeva na Slovenskem centru za glasbeno vzgojo Emil Komel.

V tem zanimivem in obetavnem kvartetu se bosta oglasila dva klavirja štiriročno, kar je pravzaprav nenavadna, a prikladna kombinacija. V taki zasedbi je zvočna paleta namreč tako široka, da omogoča izvajanje vsakršne glasbe. Tudi repertoar za tako zasedbo je še neraziskan in obsega v glavnem priredbe pretežno orkestrskih skladb. Tako se bodo tudi na nocojšnjem koncertu v novi preobleki oglasili znani skladatelji kot so Mozart, Smetana, Debussy, Rahmaninov, Brahms in Rossini.

Izziv, pred katerega so postavljeni štirje pianisti je čudovit pokazatelj tega, kako so v enaindvajsetem stoletju še odprte raziskovalne možnosti zvoka in glasbe in prav gotovo bo koncert izvrsten način, da se lahko vzpostavi nova oblika muziciranja, ki klavir iz solističnega spremeni v »komorni« instrument in bo morda tudi to dovolj velika spodbuda, da bodo tudi za tako zasedbo lahko nastala nova dela, ki jo bodo še primerneje valorizirala.

Zato si lahko le želimo, da bi isto valorizacijo na širši mednarodni ravni, kakor so je bili štirje pianisti deležni kot solisti, doživeli tudi skupinsko.

KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ
ZDRUŽENJE CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV
Koncertna sezona 2014/2015

Štirje pianisti za dva klavirja

Sijavuš Gadžijev, Massimo Gon, Aleksander Gadžijev, Giuseppe Guarrera

Na sporedu: W. A. Mozart, B. Smetana, C. Debussy, S. Rachmaninov, J. Brahms, G. Rossini

KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ
PETEK, 6. MARCA 2015, OB 20.30

Nakup vstopnic je možen vsak dan med 8.30 in 12.30 ali po domeni na tel. št. 0039 0481 531445 ali po e-mailu info@centerbratuž.org www.centerbratuž.org

Obvestila

V župnijski dvorani Anton Gregorčič v Standrežu bo v soboto, 28. februarja 2015, ob 20. uri Spomladanski koncert. Na njem bosta nastopila Akademski pevski zbor Univerze na Primorskem in Primorski akademski zbor Vinko Vodopivec. Večer spada v praznovanja 50-letnice te dvorane.

Maša v spomin na Igorja Povšeta - 17. leto - bo v nedeljo, 1. marca, ob 18. uri v cerkvi sv. Ignacija na Trzinu.

SKRD Jadro in ŽePZ iz Ronk ter društvo Tržič iz Tržiča vabijo na večer slovenske pesmi in besede, ki bo v Ronkah, v cerkvi sv. Lovrenca, v soboto, 28. februarja, ob 19. uri. Oblikovali ga bodo MePZ Lipa iz Bazovice, MePZ Divača in učenci Glasbene šole iz Sežane. Govornik bo Janez Povše.

Ob 50-letnici slovenskega goriškega skavtizma se pripravljajo spominska razstava. Prosimo vse aktivne in nekdanje člane, ki hranijo in bi lahko ponudili zanimivo skavtsko gradivo, da to javijo pripravljalnemu odboru na tel. št. 338-7501181 (Tamara) ali 347-5329299 (Marko). Zahvaljujemo se za sodelovanje.

Društvo slovenskih upokojenec za Goriško prireja praznovanje dneva žena v nedeljo, 8. marca, z izletom v Pušjo ves-Venzone za ogled posebnosti od potresa do obnovitve mesteca dalje. Opoldne se bodo udeleženci peljali v bližnji hotel/restavracijo "CARNIA", kjer bo kosilo. Vpisujejo po tel. 0481 884156 (Andrej F.), 0481 20801 (Sonja K.), 0481 882183 (Dragica V.), 0481 78138 (Sonja Š.). Na račun 25 evrov.

Vabilo na 7-dnevno potovanje z Novim Glasom v Nemčijo, v dolino reke Ren in Vestfaljo. Potovanje bo od 9. do 15. junija letos. Odhod iz Trsta in Gorice z avtobusom do letališča Brnik, nato z letalom za Zürich do Frankfurta ob Majni, nato z avtobusom obisk znamenitih in zgodovinskih mest Frankfurt ob Majni, Köln, Aachen, Bonn in druga mesta. Za potovanje je potrebna veljavna osebna izkaznica za inozemstvo. Vpis do konca marca na sedežu Novega glasa v Gorici in Trstu ter pri g. Markuži (040/229166).

Prispevke za Slovenski center za glasbeno vzgojo Emil Komel v spomin na ravnatelj prof. Silvana Kerševana lahko nakazete na bančni tekoči račun: Banca di Cividale (Via Kugy, 2, Gorica) IBAN IT 30 C 05484 12402 003 570 036 225; SWIFT CVID2C s pripisom: za SKLAD SILVANA KERSEVANA. Informacije na taništvu SCGV Emil Komel, tel. št. 0481 532163 ali 0481 547569.

Resna in zanesljiva gospa z večletno izkušnjo nudi pomoč pri likanju, čiščenju in drugih gospodinjstvih opravilih ter 24-urno nego in oskrbo starejšim osebam. Tel. 0038653051446 ali 0038641848064.

Diskretna in prijetna gospa nudi pomoč pri likanju in čiščenju v gospodinjstvu. Tel. št. 00386 40153213.

Resna gospa nudi pomoč v gospodinjstvu in nego starejšim osebam od 4 do 6 ur na dan. Tel. št. 0038641390244.

Mlajša gospa z izkušnjami pri negi starejših oseb in gospodinjstvih opravilih nudi pomoč na domu. Tel. št. 00386 41390244.

Mlajša gospa z večletnimi izkušnjami kot pomočnik v kuhinji nudi pomoč v gostinjskih obratih in restavracijah ter pri gospodinjstvih in hišnih opravilih. Tel. št. 00386 40120919.

20-letna študentka z izkušnjami nudi lekcije slovenščine, angleščine, nemščine ter varstvo otrok. Tel.: 0038631478807.

Urejena gospa išče delo za čiščenje in likanje na območju Gorice. Tel. št. 0038631449311.

Masaže: protistresna - relaks, protibolečinska, refleksna masaža stopal, tajska masaža itd. Zelo ugodno, blizu meje. Pokličite na 00386 40 575805.

Resna gospa s petnajstletno izkušnjo nudi nego in pomoč starejšim osebam tudi 24 ur na dan. Tel. št. 0038640484339.

Resna in odgovorna medicinska sestra nudi nego in pomoč starejšim osebam. Tel. št. 00386 30 325 558.

Varujem starejše, pomoči potrebne osebe, in sicer 24 ur ali pa samo čez dan ali varstvo ponoči. Sem človek dobrega srca in imam nekajletno izkušnjo! Sem upokojenka, vse ostalo (vrednotnice) in vprašanja na št. 040 621 424 (v poštev pride celotno primorsko in goriško območje).

Darovi

Ob nabirki za katoliški tisk za Novi glas: župnija Jazbine 40 evrov, župnija Štmaver 35 evrov in župnija Pevma 55 evrov.

RADIO SPAZIO

Vrata proti vzhodu (od 27.2.2015 do 5.3.2015)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz; na internetu www.radiospazio103.it. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan od 20.00 do 21.00. Spored:

Petek, 27. februarja (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: posnetki z naših kulturnih prireditev - Glasba iz studia 2.

Sobota, 28. februarja (vodi Ilaria Banchig): Okno v Benečijo: oddaja v slovensčini ter v benečanskem in rezijanskem narečju.

Nedelja, 1. marca (vodi Ilaria Banchig): Okno v Benečijo: oddaja v benečanskem in rezijanskem narečju.

Ponedeljek, 2. marca (v studiu Andrej Baucon): Narodno-zabavna in zabavna glasba - Zborovski kotiček - Iz krščanskega sveta - Novice iz naših krajev - Obvestila.

Torek, 3. marca (v studiu Matjaž Pintar): Utrinki v našem prostoru - Glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 4. marca (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Ris, gaša največja mačka - Izbor melodij.

Četrtek, 5. marca (v studiu Andrej Baucon): Lahka glasba - Zanimivosti in obvestila.

Ob odhodu na spokojne nebeske poljane

ljubljene mame

ZDRAVKE BENSA

izrekajo Tamari Kosič in vsem svojcem

iskreno sožalje

KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ
SVET SLOVENSKEGA ORGANIZACIJ
SLOVENSKI CENTER ZA GLASBENO VZGOJO EMIL KOMEL
ZVEZA SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE
ZDRUŽENJE CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV
SLOVENSKA ZAMEJSKA SKAVTSKA ORGANIZACIJA-GORICA

Ustvarjalni pogovor z legendo slovenskega založništva Zdravkom Dušo Niso vse knjige Sveto pismo!

Zdravko Duša (letnik 1950, v krstni knjigi Valentin) je leta 1968 končal pedagoško smer gimnazije Tolmin in šolanje nadaljeval na Filozofski fakulteti v Ljubljani, kjer se je leta 1969 vpisal na anglistiko ter primerjalno književnost in literarno teorijo. V mladosti je sodeloval s Tribuno, Mladino, Anteno in Radiom študent. Leta 1975 se je zaposlil kot novinar pri časniku Delo, pozneje pa kot prodajni referent in korektor. Uveljavil se je kot briljanten in ploden prevajalec knjižnih in gledaliških del ter scenarist za film in televizijo. Kariero tekstopisca in snovalca v Studiu marketing Delo je leta 1987 zamenjal za mesto urednika na Cankarjevi založbi. Nekaj let je ob tem urejal zbirko Rob pri koprski založbi Lipa. Na prelomu tisočletja je vodil scenaristično šolo Pokaži jezik. Med samostojnimi objavami omenjamo Jaslice (1989) in Kje so doma dobri možje (2008). Bil je svetovalec za področje literature pri Evropski prestolnici kulture Maribor 2012, novembra 2014 je za pomemben prispevek k slovenskemu založništvu in knjigotrštvu prejel Schwentnerjevo nagrado. Ob upokojitvi se njegovo življenjsko poslanstvo ni končalo...

Skozi Čigjin se peljemo na poti ob Soči navzgor. Kateri delček mladosti, vrednotni ali nazorski, ste vzeli v culico in ga prenesli v svoje delo?

Sem še tista generacija, ki je ogromno vzela s sabo in se težko aklimatizirala, kljub vsemu pa bi zdaj veliko pogrešal, če bi moral še živeti tam.

Tolmin je poln ustvarjalnih duš, pravih modernih puntarjev!

Identifikacija kraja je močna: mit punta, kulinarične dobrote, detajli, druženje, tudi jezik: v vseh teh letih sem spoznal samo eno dekle, ki je v prestolnici spremenila dialekt. Za Tolmince je značilna močna lokalna identiteta. Poglejte režiserja Jana Cvitkoviča, pokojnega Iva Volariča Fea iz Kobarida... Ena bistvenih karakteristik Tolmincev je obmejnost, življenje na meji.

Ste v mladosti slišali glas Slovencev izza Kolovrata in Matajurja?

Beneške Slovence sem itak poznal. V generaciji mojih staršev so naši čez nosili koruzno moko in se vračali s kostanjmi. Mi smo tja nosili meso, nazaj pa bunde in 'škafarote'. Na Radiu Koper smo poslušali oddajo o zamejcih. Ko sem prišel v Ljubljano, sem kmalu spoznal Jole Namor, ne morem onkraj legendarnega fajmoštra Pasquala Guiona, ki je bil za Benečijo to, kar je Pahor za tržaške Slovence. Pridigal je slovensko v cerkvi v Matajurju pod fašizmom, tudi ko je bila slovenščina prepovedana. "Sem bil previsoko in se jim ni dalo laziti gor", je nekoč dejal. Kulturno povezovanje Tolmincev z Benečani na institucionalni ravni se je sicer močno okrepijo z Zdravkom Likarjem. Eno svojih prvih reportaž za Delo sem napisal o Reziji in Benečiji. Konec januarja letos smo doživeli 45. tradicionalno srečanje Slovencev Videmske pokrajine in Posočja v Kobaridu. Vedno se mi je zdelo, da smo eni in isti ljudje.

Ali danes opažate razlike med podeželskim in meščanskim etosom pri nas? Ali Slovenija sploh pozna sociološko in zgodovinsko vlogo meščana? Bližina Italije lahko na tej točki

"odpira obzorja" ...

To smo čutili že v mladosti, ko smo hodili v Gorico. Tlačili smo se med ljudmi, ki so pobasali meso in stali na pločniku, da bi ga prodali, še kar poniževalno... Goričani pa so bili meščani, tudi Slovenci. Pri nas so zametke trškega meščanstva najprej brisali fašisti. Poskus tvorjenja trškega meščanstva, saj veliko pravih mest v Sloveniji nismo imeli, je vodila nekakšna elita inteligence: sodniki, zdravniki, odvetniki. V drugi polovici 19. stoletja so organizirali narodnoubudniške tabore, besede... v Tolminu je bila tradicija tako močna, da so še v 60. letih prejšnjega stoletja imeli eno najboljših amaterskih gledališč v Jugoslaviji. Potem pride val povojne industrializacije. Breginjski kot, Baška grapa, planota Šentviške Gore, Trebuša, Bovška in Trenta se po vojni izpraznijo in kmetje postanejo dolinski delavci.

Kakšno besedo o študentskih letih. Leta 1969 ste se vpisali na anglistiko, primerjalno književnost in literarno teorijo na ljubljanski Filozofski... Kaj je takrat pomenila provokacija dolgih las in jeansov, danes povsem banalno normalizirana gesta?

Ko si mlad, je vse pomešano. Pomenilo je osebno uveljavljanje svobode, pa tudi tek za svetovnimi modnimi težnjami, ki je pljusknil. Prišla je televizija, zabavna glasba je postala kulturna industrija. Doživljali smo mediatizacijo sveta! Marshalla MacLuhana smo imeli veliko bolj na jeziku kot Herberta Marcuseja.

Ljudje rabimo idole. Se vam zdi, da rokerjem in studentom tiste generacije dajemo v usta gesla svobode, demokracije, tolerantnosti? Je morda realnost bolj banalna, kot se zdi, in je vendarle šlo tudi za preprosto zabavo?

Seveda je šlo za to, ampak ti kliči mladim so bili iskreni. Šlo je za zamenjavo generacije, ki je doživela vojno in njen pritisk, z novo. Vse se je podrlo in prišel je čas ekspanzije: obnove Evrope, pozitivna energija, baby boom. Energija svobode in sreče mora neke izbruhniti!

Leta 1975 se kot časnikar zaposlite pri Delu... Bo časnikarski poklic preživel dobo interneta 2.0.?

A je danes profesionalni časnikar sploh v dialektiki z glasom ljudstva? Novinarstvo je trenutno eden najbolj deplasiranih poklicev, ker ni več pomembna informacija, temveč le hitra in močna reakcija. Ni časa pogledati okrog sebe, posledično se novice temeljito ne razčistujejo. Le furanje adrenalina in iskanje hitrih učinkov: kjerkoli se kaj pojavi, je potrebno najti krivca, odstraniti krivca, dobiti žrtve. Pika. Nobe-nega konteksta, raziskovanja, interpretacije. Problem tega novinarstva je pomanjkanje širšega konteksta.

Na FDV učijo tehnične spretnosti, ne gojijo pa intelektualnega ozadja.

Na neki ameriški ekonomski fakulteti so izvedli raziskavo. Vzeli so dve skupini študentov in eni izmed dveh v predmetnik vključili umetnostno vzgojo v najširšem smislu. Ti so boljše in širše razumevali vsebine, tudi na

drugih področjih. Problem našega časa je pomanjkanje konteksta. Instrumentalno gledano, gre za vprašanje kapitala, ki mu ni mar za vsebino. In znašli smo se v situaciji, ki je še ne obvladujemo. Hitra pretočnost informacij v globaliziranem svetu nam polzi iz rok.

Imeli smo pravila, mehanizme, strukturo, hierarhijo, sistem ...

Zdaj pa tega ni in smo zbegani. Eden nekdanjih slovenskih mini-

strov mi je zadnjič rekel, da zato potrebujemo svetovno vlado. Jaz v to ne verjamem, mislim, da vlade ne rešujejo stvari.

Greva k problemu kulturne produkcije v Sloveniji. Problem so seveda številke, kaj pa glede vsebine? Kje vidite danes progresivnost, kje pa konservativnost v kulturi? Ta koncepta se v času in prostoru spreminjata ...

V Sloveniji sedaj poteka bitka med dvema konceptoma. Prvi pravi, da je zaradi majhnosti kulturnega trga potrebno ohraniti neke vsebinske in organizacijske močne pobude in organizacije, deniva Cankarjev dom, nacionalne teatre ipd. Večino sredstev je potrebno nameniti njim, ker, če še tega ne bomo imeli, se bo vse sesulo. To seveda otežuje obstanek in rast drobnega, sprotnega dogajanja, ki živi iz ozadja.

Obstaja torej nekaj, čemur pravimo javno dobro.

O tem, da mora biti kultura javno dobro, sploh ne dvomim. No, drugi koncept pa pravi, da na račun velikih ne smemo zanemariti prihajajočih in eksperimentirajočih. Vedno znova se pojavlja tudi koncept povezovanja javnega in zasebnega v kulturi: mi vam damo osnovni zagonski denar, prispevamo, da ne crknete, ostalo si dajte zaslužiti sami. Dobra zamisel, a navadno zasebnik vdre v ta sistem zato, da posrka še javni denar.

Kaj pa vprašanje rednega financiranja in projektov?

Težnja gre v smeri rezanja projektov. Če si stalen, imaš možnost, da pelješ stvari dalje, s projekti pa boš kmalu prišel do zaprtih vrat. Recimo, pri kulturnem društvu v Volčah bi rad izdal kako knjigo specifičnih, manj mainstreamovskih ali pa tudi nekaterih vrhunskih avtorjev, a ne pride skozi birokracijo, tu ne pomagajo ne ime ne izkušnje. Drug primer: ravno včeraj sem v Pogledih bral Dragota Bajta, ki pravi, da je bil v dveh komisijah na ministrstvu in preden so lahko karkoli naredili, se je vlada zamenjala. Druga bolezen tega prostora je torej, da zamenjuje kompletno upravljalno

ekipo, tudi strokovni del, ne pa samo političnega dela.

Ali opažate med ljudmi val nezadovoljstva in nezaupanja do upraviteljev?

Družbene kaste so danes obnem obsijane in hkrati nevidne, neoptipljive... Vsi ti nevidni nekje med nami živijo, reakcije nanje so burne, vendar nemočne in nergaške. Občutek nemoči je grozen, ko ljudje gledajo, kako nekakšne nevidne in neimenovane sile prosto plenijo med njimi. A

strukture, kot so npr. marketing, odnosi z javnostjo in prodaja, se osamosvojijo. Njihova pogajalska moč postaja vse večja. Nikoli nisem bil proti komercialnemu vidiku, založništvo je vendar posel in tako je prav. Niso vse knjige Sveto pismo! Kljub vsemu pa gre v strukturiranju ponudbe preveč v smer diktata neuredniških služb.

V svojem urednikovanju ste objavljali alternativo, hkrati pa vedno razmišljali o uspešnicah. Kakšne številke dokazujejo uspeh?

Če gremo po običajni poti, je uspešna prva naklada v Sloveniji tisoč izvodov, kar je za današnje tehnološke razmere razumno. Če dovolj hitro reagiraš, lahko dodatne izvode tiskaš v nekaj dneh. Bral sem, da ste tudi vi uživali v tragični zgodbi romana Gabriela Garcie Marqueza Sto let samote. Pri "nas" ga dobiš med sendviči in čokoladami na vsaki bencinski črpalki ali supermarketu, v Ljubljani pa sem knjigo želel podariti prijatelju in ni bilo mogoče najti niti enega samega izvoda, v vsej prestolnici!

Hm... Mislim, da se ponatis dobi pri Učilih. Učila oziroma odziv na to založbo so zanimiv fenomen v Sloveniji. Ustanovitelju in direktorju Srečku Mrvarju vsi očitajo cenenost, jaz pa mislim, da se temu človeku dela nekoliko krivica, verjetno iz konkurenčnih razlogov. Knjigi je prvi odprl pot, kot se je prej reklo, do bencinske pumpe in do zadnjega marketa. Za Slovence se je kar naprej trdil, da nismo bili psihološko pripravljeni na žepno knjigo, dokler ni on rekel: odprl bom trg zato, da bom od množične produkcije dobival nazaj. Klasična slovenska založniška miselnost je bila varna, od države subvencionirana miselnost.

Za navadne upokojence velja, da imajo več opravkov in manj časa kot prej. Vi se že vse življenje zbuirate ob štirih zjutraj ...

Mreža povezav in opravil me je vse življenje držala pokonci, napetega, razpetega in priključene-ga na vse mogoče konce. Povsod tam je bila moja vloga. Ko greš (v pokoj, op. ur.), bi moral napraviti načrt: to pa to pa to bom naredil, če želiš ostati v tej mreži. Jaz tega nisem storil. Eno leto sem še zaključeval svoj program pri Cankarjevi založbi in zdaj sem končno samo Zdravko.

Če ste Zdravko, ste aktivni.

Trenutno prevajam roman bosanskega pisatelja Faruka Šehića Knjiga o Uni. V Volčah bomo obeležili tisočletnico prve omembe vasi. Če bi bil malo bolj samoorganiziran, bi lahko iz svoje domaćije naredil fajn blagovno znamko, a ne vem, če se mi bo ljubilo. Zbiram gradivo za literarni leksikon Tolminske, pripravljamo monografijo skladatelja Marka Muniha. Doma pišem scenarije, ljudje se še vedno obračajo name z vsemi mogočimi rokopi-si, saj imajo še psihološko pred-stavo, da jih lahko nekam dam. To bo kmalu odpadlo. Nisem človek organizacije, vse življenje so sodelavci noreli ob meni.

Za marketinški studio Dela ste leta 1983 izdali slogan "Slovenija, moja dežela", ki je postal subverzivno geslo osamosvojitve, pravi krik nastajajoče države, s križajem vred. V nekem intervjuju sem bral, da ga

bi danes zamenjali za "Marija, pomagaj!"

Mah... Ko po krizi leta 2008 gledam na širši kontekst padca berlinskega zidu in železne zavese, se mi zdi, da zgodovino drugače vrednotim. Vzhod ni bil pripravljen na trdo realnost Zahoda, zahodnjaki pa, ki so vedeli, da ne živijo prave demokracije, so paradoksalno pričakovali osvežitev demokracije iz pokrajini komunizma. Ogromno ekonomsko bogastvo, ki se je tu "akumuliralo" štirideset let, se je izpraznilo in odteklo drugam. Zgodba tega slogana je idealno tipski primer. Nastal je za neko turistično akcijo, potem je postal stvar nacionalnega interesa in ponosa. Danes je Slovenija, moja dežela slogan avstrijske firme.

Da končava ob zalivu. Nekaj besed o sodelovanju s slovenskimi literati in založbami iz Italije. Ne moremo mimo Borisa Pahorja, kritičarke Tatjane Rojc ...

Do buma z Borisom Pahorjem, ki smo ga na založbi premišljeno gradili pet let, sem z zamejskimi ustvarjalci sodeloval občasno. Izdal sem, recimo, Mirana Košuto, Čuk in drugi so sicer moja generacija, a do zadnjega desetletja nisem veliko delal na poeziji in tudi se niso kaj dosti obračali na nas. Do literature tega konca sem bil vedno naklonjen, tudi intimno. Trst je bil za Jugoslavijo, in je še danes za Slovenijo, korektiv slovenske mentalitete. Bili so študijski dnevi Draga, ko jih tu ni smelo biti, po osamosvojitvi pa pri nas ni smelo biti delavskih in partizanskih proslav, medtem ko na Opčinah nad ulico visijo rdeči transparenti "Živel 1. maj"!

Pluralnost?

Pluralnost je stvar zdravega razuma. Drugi bo vedno del naše narodne in kulturne tradicije. Dobro poznam odporništvo in sem mu intimno zavezan, strica so kot sedemnajstletnega partizana ubili Italijani, mama je bila internirana. Jugoslavija je marsikaj zamolčala, režim je kulturno izbrisal izseljene Slovence. Sicer pa so bile razmere trde in zapletene tudi za mejo. Leta 1996 sta duhovnika Marino Qualizza in Božo (Natalino) Zuanella v knjigi Anni bui della Slavia razkrila dokumente, ki so razgalili delovanje Gladia v Benečiji. Dve leti zatem sem jo objavil pod naslovom Mračna leta Benečije: Dejavnost tajnih organizacij v vzhodni Furlaniji in slovenskim bralcem odkrnil pogled na odnos Italije do Beneških Slovencev tudi po koncu fašizma.

Za konec spodbuda Zdravka Duše k branju, h knjigi!

Bodimo pošteni: koliko časa predsedimo s knjigo v rokah, odkar imamo računalnike, digitalno glasbo, telefonijo? Knjiga se kot fizični pojem izgublja in raztaplja. Še do pred sto leti smo bili utemeljeni na Knjigi: Svetem pismu, Koranu. Tisto, kar smo, je bilo Zapisano. Danes, ko vse informacije bežijo narazen, se sprašujem: kje je jedro v nas, ki se mu ne smemo odpovedati? Biti knjiga je nekoč bil zakon učlovečenja, zavezanost človeštvu, znanju, tudi etiki. Urednik mora zato hoditi med ljudmi, na predstavitve knjig. Kdor hoče knjigo, išče v njej samega sebe, se samospoznava skozi nekakšno osebno metafiziko. Zato je treba še brati. Zaradi celovitosti. Janez Sveto-kriški bi rekel, da je treba najprej povedati zgodbo, šele nato pride razlaga. Proti kratkim in enostavnim zgodbicam, ki več vzamejo, kot dajo, knjiga podpira občutek za celovito zgodbo, za celovitega človeka!

Jernej Šček

Zadnje delo pesnika in prevajalca J. Ostija Krmarmjenje med čermi vprašanij in odgovorov

Pesnik in prevajalec Josip Osti bo v drugi polovici marca praznoval svoj 70. življenjski jubilej. Ob tej priložnosti bomo objavili daljši intervju z njim, v naslednjih vrsticah pa lahko naši bralci spoznajo vsebino njegovega zadnjega dela, ki nosi naslov *Krmarmjenje med čermi vprašanij in odgovorov*. Publikacija je izšla pri mednarodni kulturni ustanovi Blesok, ki deluje v Skopju. Težko jo bomo iskali, še težje pa našli na knjižnih policah, saj gre za brošuro ali bolj rečeno zbirko intervjujev, ki se ne prodaja, ampak podarja. Tovrstnim pobudam Osti ni nov. Pred tremi leti je namreč v knjižnici z naslovom *Vse je pesem* zbral najpomembnejše literarne zapise pesnika Srečka Kosovele, izvode publikacije pa je podaril svojim sovaščanom v Tomaju na Krasu, kjer si je v zadnjem dvajsetletju ustvaril novi dom.

Za tiste bralce, ki Josipa Ostija ne poznajo, naj zapišemo, da se je pesnik pred skoraj sedemdesetimi leti rodil v Sarajevu, kjer je preživel svojo mladost. V mladih letih je bil uspešen telovadec, že v času univerzitetnega študija pa je začel objavljati, kar ga je stalo preganjanja s strani tedanjih oblasti. Na prelomu med osemdesetimi in devetdesetimi leti je Slovenijo polagoma privzel za svoj no-

vi dom. Naravnost neprecenljivo je delo, ki ga je opravil na področju medkulturnih stikov med našo domovino ter jeziki oziroma državami, ki so nastale na razva-

linah nekdanje Jugoslavije, pred propadom in po propadu skupne države. V letih balkanske morije je bil, čeprav od zunaj, pričevalec trpljenja sarajevskih ljudi. Sodobna literarna kritika ga uvršča v sam vrh slovenskega pesništva s posebnostjo, da je naš jezik tako rekoč vzel za svojega in v njem izdal vsa pomembnejša dela zadnjih dveh desetletij. Izdal je nam-

reč že preko dvajset pesniških zbirk.

Zbirka *Krmarmjenje med čermi vprašanij in odgovorov* v dolžino meri kakih tristo petdeset strani, z njo pa se je avtor želel odločiti tistim, ki so v preteklih letih skrbeli za njegov literarni imidž. V spremni besedi, ki jo je naslovlil *Namesto predgovora*, se namreč sprašuje, kaj pisca sploh silijo k temu, da se namesto z delom književnika ukvarja z njegovo osebo. V nadaljevanju avtor niza možne odgovore na to vprašanje, pri sebi pa pravi, da ima intervjuje pač za neko nujno zlo. Velikokrat si je namreč rekel, da na te ne bo več pristajal, končuje pa z mislijo, da se po navadi zarečenega kruha največ poje. Sama vsebina knjige je razdeljena na tri neenake sklope, prvi nosi naslov *Izprašane*, drugi *Izpraševalec*, tretji pa *Izprašane in izpraševalec hkrati*. Količinsko je prvi seveda najdaljši, v drugem bomo zapise prešteli na prste ene roke, v zadnjem pa je objavljen literarni pogovor med avtorjem in dramaturgom Evaldom Flisarjem, ki je izšel v reviji *Sodobnost*. Če se omejimo na intervjuje, v katerih je bil Osti izprašanec, jih je večina izšla v

svojo družino pa se je ustabil v Heidelbergu v Nemčiji, kjer je bil na univerzi lektor italijanščine. O filozofiji in italijanski književnosti je objavljajal v Nemčiji, Avstriji in Španiji. Kot publicist se je oglašal v revijah *Meddobje* in *Sij slovenske svobode* v Argentini, nato je plodno sodeloval s pisateljem Borisom Pahorjem pri reviji *Zaliv*. Redno je obiskoval študijske dneve v Dragi in Goriško, od koder je bila njegova soproga.

In memoriam Umrl je prof. Jošt Žabkar

V Heidelbergu v Nemčiji je v soboto, 21. t. m., po dolgi boleznini preminil romanist, filozof in publicist Jošt Žabkar. Rodil se je pred 83 leti v Ljubljani, bil pa je tesno povezan tudi z našimi kraji, na Goriškem je imel več prijateljev. Njegov oče je bil iz Dolenjske, mati pa Justa Sardoč, sestra tigrovskega voditelja

Dorčeta Sardoča. Njegov starejši brat Jože je bil nadškof in visok vatikanski diplomat. Med vojno se je njegova družina zatekla z Jesenic v Gorico, po vojni je Jošt Žabkar v Gorici študiral in maturiral na klasični gimnaziji ter dobil ženo Ano Šturm. Filozofijo in romanistiko je Jošt Žabkar študiral v Rimu in Innsbrucku, s

svojo družino pa se je ustabil v Heidelbergu v Nemčiji, kjer je bil na univerzi lektor italijanščine. O filozofiji in italijanski književnosti je objavljajal v Nemčiji, Avstriji in Španiji. Kot publicist se je oglašal v revijah *Meddobje* in *Sij slovenske svobode* v Argentini, nato je plodno sodeloval s pisateljem Borisom Pahorjem pri reviji *Zaliv*. Redno je obiskoval študijske dneve v Dragi in Goriško, od koder je bila njegova soproga.

Dvojezična pravljica Ana Jud: Pazi se lisice

“Želja po lažjem življenju nas lahko zaslepi, da verjameo tudi, česar ne bi smeli”, je nauk lepo ilustrirane pravljice knjige z naslovom *Pazi se lisice*, ki jo je v Sloveniji izdala v slovenskem in angleškem jeziku AlpeMedia, napisala pa znana slovenska novinarka in nasploh polemično, a resnicoljubno pero Ana Jud.

“Pazi se lisice je poučna pravljica,

ca, primerna tako za osnovnošolske otroke kot za odrasle, saj bralce nauči/pouči o nekaterih poslovnih, ekonomskih in gospodarskih izrazih, s katerimi se v življenju srečujemo vse pogosteje. Pa jih tudi razumemo? Za piko na i je pravljica dvojezična, tako v slovenščini kot v angleščini, saj je poznavanje tujih jezikov vse bolj pomembno. Knjiga je v vseh pogledih zelo vzgojna in izobraževalna.

Ilustrirala jo je Silvia Plavša, priznana slovenska akademska slikarka, spremni besedi pa sta napisala političarka dr. Romana Jordan in ameriški veleposlanik v Sloveniji Joseph A. Mussomeli. Avtorja knjige sta sicer menedžer in poslovnež Kristjan Lapuh in pu-

blicistka Ana Jud, ki je javnost najbolj razburila s knjigama *Operacija Direkt* in *Dosje Rokomavh*”, so zapisali pri založbi, sam pa bi vseeno rad povedal, da to ni pravljica za otroke, ampak za odrasle, saj je je-

zik vse prej kot otroški, dejansko je to pravljica za odrasle, pravljica, ki to ni, če hočete. Ko jo bodo starši brali svojemu otroku, mu bodo morali razlagati različne pojme, pri tem pa jim bodo v pomoč izjemno lepe ilustracije Silvie Plavše. Da je osel vedno osel, smo že vedeli, da je lisica vedno lisica, smo tudi vedeli, da pa mora osel vse življenje dolgove odplačevati lisici, nam je povedala Ana Jud s svojo pravljico.

JUP

dnevem časopisju (Delo, Dnevnik, Primorske novice, Republika, Slovenec itd.), nekaj pa tudi v literarnih revijah (Literatura, Poetikon, Air Beletina, Nova Revija, Primorska srečanja ipd.). Njihova vsebina se seveda razlikuje predvsem glede na čas nastanka. Prvi namreč sega v začetek osemdesetih let, ko je avtor še veljal za jugoslovanskega oziroma sarajevskega pisca in je svoje kulturne stike s Slovenijo komaj začel navezovati. Pogovori iz prve polovice devetdesetih let so uglaseni na vojno v Bosni in Hercegovini ter obleganje Ostijevega rojstnega mesta Sarajeva (*Skušam ohraniti dušo tistih, ki so še ohranili živo glavo; S Sarajevom zaznamovan, med Slovence vraščen; Človek ima le eno rojstno mesto*). Naslednja polovica desetletja je v znamenju Krasa in Srečka Kosovele, čigar opusu se je avtor tedaj

tudi približal (*Kosovel me je nagovoril kot brat po nespečnosti; Narcis, navdihnjen s Krasom; Kraški zrak v mreži jezika*). V zadnjem poldrugem desetletju pa so pogovori z Ostijem potekali predvsem v znamenju jezika in ljubezni. To je namreč čas, ko si je avtor dokončno izbral slovenski jezik za svojega ter začel, če se lahko tako izrazimo, pospešeno pisati o ljubezni.

Drugi sklop, v katerem avtor nastopa kot izpraševalec, objavlja pogovore z nekaterimi pesniki, ki so mu tako ali drugače blizu. To so slovenski pesnik Boris A. Novak, avtorjev bosanski sodobnik Kolja Mičević, ki se je rodil v Banja Luki leta 1941, Milan Đorđević, beograjski pesnik, pripovednik in prevajalec, ter Mirko Kovač, Črnogorec, ki se je nekaj časa ustabil v Beogradu, umrl pa je pred dvema letoma v istrskem obalnem me-

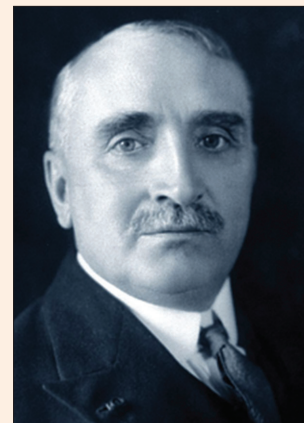
stecu Rovinj. Zanimivo je, da se v nekaterih intervjujih pojavljajo ne samo odgovori na vprašanja, ampak tudi citati iz slovenskega pesništva.

Na zadnji platnici sinje barve je avtor poleg svoje fotografije objavil tudi besedilo ene svojih pesmi, ki jih je posvetil Krasu in Tomaju. Takole se glasi: “Noči so, ko sem sam. Ko je nebo popolnoma črno. Brez mesečine in zvezd. Ko je vse, z mano vred, v objemu nepresojnega mraka. Ko se ne vidi prst pred očesom. Steza med vinogradi, ki pelje do vaškega pokopališča. Rdeča vrtnica, ki pleza ob zidu. Črn grozd na brajdi pred hišo ... Ko oslepe okna. Ko duša tipajoč tava naokrog. In ko le blisk z jasnega, kot z ostro sabljo, za kratke hip razkolje gosto temo in nad mano obvisi velik zlat vprašaj”.

Primož Sturman

60. obletnica smrti Paula Claudela

Pred 60 leti je preminil francoski pesnik, dramatik in diplomat Paul Claudel, ki še danes velja za pomembnega avtorja. Nekateri ga kujejo v zvezde, drugi v celoti odklanjajo. Zagovornik katoliške renove je slovel po simbolističnih dramah, v katerih je opeval Božji red, v okviru katerega se odvija usoda človeka in sveta. Claudel, mlajši brat kiparke Camille Claudel, se je rodil 6. avgusta 1868 v francoskem mestu Villeneuve-sur-Fere. Študiral je pravo in politične znanosti ter bil strokovnjak za gospodarstvo. Leta 1898 je nastopil uspešno diplomatsko kariero. Njegova lirika in lirično obarvane dramske pesnitve so hvalnice stvarjenju in Božji milosti.

Med njegova najbolj znana dela sodijo drame *Satenasti čevljiček*, *Talec*, *Marijino oznanjenje*, *Ponižani oči* in *Zamenjava*. Umrl je 23. februarja leta 1955 v Parizu. Mnenja o Claudelovem ustvarjanju so bila zaradi njegove predanosti veri deljena že v času njegovega ustvarjanja. Med njegovimi slovenskimi podporniki je bil Edvard Kocbek, ki je zapisal, da je Claudel nesporno globok in svojski krščanski mislec in umetnik, “genij, velikan, podoben gori”. Prevajalec Aleš Berger pa ga je v 90. letih označil za “umetnika besede, ki mu stavek teče tako, da skuša biti prevajalec le ponižni sluga in dober posrednik njegovih misli”.

SNG NOVA GORICA

Matej Višnjec **ZGODBA O PANDAH, KI JO POVE SAKSOFONIST Z LJUBICO V FRANKFURTU**

Lirična komedija

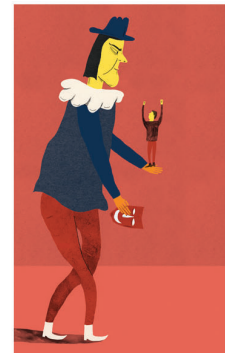
Besedilo enega najbolj uprizorjenih sodobnih avtorjev združuje kontraste: humor in poetično milino, samost in dvojino, ljubezen in smrt. Predstavo je režiral Marko Sosič. **SRE, 4. 3., ob 20.00.**

Paula Vogel **NAJSTAREJŠA OBRT**

Komedija. Gostuje MG Ptuj.

Priletne dame poklica dvomljivca slovesa se spominjajo dobrih starih časov, v katerih so bile one tiste glavne ... V ozadju te izjemno zabavne zgodbe je odhajanje nekega časa in prihod novega. Igrajo Zvezdana Mlakar, Marijana Breclj, Anica Kumer, Alenka Cilenšek, Marinka Štern; nastopa tudi Helena Blagne. **NED, 8. 3., ob 17.00.**

PREMIERA

J. B. P. Molière

TARTUFFE

Satirična komedija

Duhovita zgodba velikega komediografa Molière govori o hinavščini in manipuiranju. Na oder jo postavlja priznani režiser Vito Taufer. **PREMIERA: ČET, 12. 3., ob 20.00.**

PONOVITVE:

PET, 13. 3.; SRE, 25. 3.;

ČET, 2. 4.; PET, 10. 4.;

SOB, 25. 4., ob 20.00.

Komedija **TARTUFFE**

25. 3., ob 20.00

S tem kuponom vstopnica 20% cenejša.

Kupon velja za največ dve osebi.

Nikolaj Vasiljevič Gogolj **REVIZOR**

Satirična komedija. Gostuje SNG Maribor.

Igra o oblasti in družbi je preslikana v sodobno stvarnost in zrcali današnje koruptivnost. V glavni vlogi igra Vlado Novak, lanski prejemnik Borštnikovega prstana za življenjsko delo. **PET, 20. 3., ob 20.00.**

Blagajna gledališča: +386 (0)5 335 22 47, blagajna@sng-ng.si, www.sng-ng.si

Gian Carlo Menotti **ZMIKAVT IN STARA DEVICA**

Komična operna kriminalka

Gostuje Slovensko komorno glasbeno gledališče, CD Ljubljana, Opera in balet Ljubljana, Festival Velenje.

Se spomnite, kdaj ste si nazadnje ogledali dobro opero in se ob njej še od srca nasmejali? Zmikavt in stara devica je duhovito delo italijansko-ameriškega skladatelja, ki je tudi sam napisal besedilo. Zgodba govori o tem, na kako tankem ledu včasih stojijo stroga moralna načela. **SOB, 21. 3., ob 20.00.**

POMLADNI POPUST:
18 € za par.

Neda Rusjan Brit

NORA GREGOR – SKRITI KONTINENT SPOMINA

Dokumentarna fikcija

Koprodukcija s SMG Ljubljana, Schauspielhaus Graz in Il Rossetti – Teatro Stabile del FVG.

Predstava govori o življenju slavne igralkice Nore Gregor iz Gorice ter obenem o zapletenih odnosih med tremi sosednjimi narodi in vplivu velikih družbenih sprememb, ki krajijo usode ljudi. V predstavi slišimo tri jezike, opremljene z nadnapisi. **TOR, 24. 3., ob 20.00. Veliki oder SNG Nova Gorica.**

PET, 27. 3., ob 20.45.

Gostovanje v Teatru Verdi v Gorici.

Ob gostovanju predstave o priznani igralki Nori Gregor (rojena 1901 v Gorici) v Teatru Verdi vabljene še na dva dogodka:

• **Avdiovizualna razstava »NORA, DU BIST EIN ENGEL!«** od 13. do 29. 3., Trgovski dom (Korzo Verdi 52, Gorica)

• **Simpozij »SREČANJE Z NORO«**

TOR, 24. 3., predvidoma ob 17.00
Goriška pokrajinska mediateka Ugo Casiraghi (Travniki 41, Gorica)

Koncert

BOSSA DE NOVO

Slovenska glasbena skupina nas bo čutno popeljala v brazilske harmonije, prepletene z zanimivi napravi iz slovenske glasbene zakladnice. **SOB, 28. 3., ob 20.00.**

POMLADNI POPUST:
30 € za par.

Kratke

Demokratizacija in osamosvajanje

Bliža se 8. april, ko bo minilo 25 let od prvih povojnih večstrankarskih volitev v Sloveniji. Z zmago koalicije Demos je "slovenska pomlad" dobila možnost, da začne utrjevati procese demokratizacije in osamosvajanja, za katere se je odločila glavnina slovenskega naroda. Tri izmed novih strank, ki so nastajale od 12. maja 1988, ko je bila ustanovljena Slovenska kmečka zveza, do konca leta 1989, so 4. decembra 1989 podpisale "Sporazum o ustanovitvi DEMOS - Demokratične opozicije Slovenije". Januarja in februarja 1990 so se jim pridružile še tri politične skupine. Brez te povezave bi nekomunistične sile ne zmogle na volitvah, brez zmage na volitvah pa bi ne bilo neodvisne države.

O burnem dogajanju pred 25 leti govori knjiga direktorice Študijskega centra za narodno spravo v Ljubljani, zgodovinarke dr. Andreje Valič Zver Demos, Slovenska osamosvojitve in demokratizacija.

O knjigi in o takratnih prelomnih dogodkih ter njihovih odmevih v našem zamejstvu bo govor na rednem ponedeljkovem večeru v Peterlinovi dvorani v Ul. Donizetti 3 v Trstu, ki ga v ponedeljek, 2. marca, prireja Društvo slovenskih izobražencev in Knjižnica Dušana Černeta. Ob okrogli mizi bodo spregovorili dva zgodovinarja - avtorica Andreja Valič Zver in Renato Podbersič ml. - ter časnikarja in zamejska javna delavca Martin Breclj in Ivo Jevnikar, ki bo večer tudi povezoval. Začetek ob 20.30.

SDD bo izročilo Flajbanove nagrade

Slovensko dobrodelno društvo bo v petek, 6. marca, na svojem sedežu v ul. Mazzini 46 v Trstu ob 18. uri izročilo študijske nagrade v spomin na javnega delavca in mecena Mihaela Flajbana in pa nagrado v spomin na dolgoletno odbornico SDD Ireno Srebotnjak.

Gre za redne (1.500 evrov) in enkratne (500 evrov) nagrade, ki jih SDD že 28 let razpisuje za uspešne in potrebne univerzitetne študentke in študente slovenske narodnosti iz Furlanije Julijske krajine, ter za enkratno večletno nagrado (1.500 evrov), ki je namenjena študentom oz. študentkam likovne ali glasbene umetnosti.

Letos je komisija pregledala 27 prošelj in bo spričlo vse bolj omejenih denarnih sredstev, ki jih ima SDD na razpolago, desetim prosilcem porazdelila 8.000 evrov.

Lani je Slovensko dobrodelno društvo poleg Flajbanovih nagrad in Nagrade Irena Srebotnjak porazdelilo vrsto manjših prispevkov za potrebne slovenske šolarje in dijake iz tržaške, goriške in videmske pokrajine, in sicer v skupnem znesku 8.300 evrov za osnovne in srednje šole ter 1.200 evrov za višje srednje šole.

Župnija Žalostne Matere Božje pri Sv. Ani

S hvaležnostjo se bomo spomnili velikega moža in neutrudnega delavca v božjem vinogradu, g. Dušana Jakomina, vedno pripravljenege za vse dobro in vselej na razpolago vsakemu človeku v potrebi. 20 let je hodil maševat vsako nedeljo in praznik k Sv. Ani. Spomnili se ga bomo pri sv. maši v nedeljo, 8. marca, ob 9.30. Po maši bomo šli na njegov grob na škedenjsko pokopališče.

Milje / Odprtje razstave Vladimira Klanjščka

V petek, 27. februarja, ob 18. uri bo v Muzeju moderne umetnosti Ugo Cara' v Miljah, ul. Roma 9, odprtje razstave slikarja Vladimira Klanjščka z naslovom "Težnje - Tendenze", ki jo bo predstavil goriški kritik Joško Vetrh.

Razstava, ki jo prireja Odborništvu za kulturo Občine Milje v sodelovanju z Občino Števerjan, Društvom Juliet in Društvom Slovencev miljske občine "Kiljan Ferluga", se vključuje v program PRACC 2015, ki ga občinska uprava izvaja skupaj s kulturnimi društvi Photo-Imago, Gruppo 78 in Juliet s ciljem, da bi se spodbujale in ovrednotile sodobne umetniške pobude na nacionalni in mednarodni ravni.

Uveljavljeni umetnik iz Števerjana ima za sabo preko petdeset osebnih in več kot osemdeset skupinskih razstav. Njegova dela odražajo nedvomno veliko navezanost na naravo in pokrajino v širšem geografskem prostoru, ki ne pozna meja, med Goriškimi Brdi in tržaškimi Krasom.

Joško Vetrh je o njegovem delu zapisal, da "se avtobiografska komponenta pretaka v kromatično - kompozicijsko strukturo slike. In prav v tej njegovi srčni navezanosti na domače okolje se kažejo vrline izobraženega in občutljivega krajinarja, ki je v naradni in človeški stvarnosti, v kateri živi, našel neusahljiv vir spominov, občutkov in sugestij, ki dajejo vsebino njegovi umetniški viziji... Klanjšček prepusti barvi nalogo, da ustvarja in daje otipljivost slikarskemu prostoru, ki ni več samo neke vrste prizorišče, na katero namestimo predmete in dogodke, temveč postane sestavni in pomensko učinkovit del celotne kompozicije... V njegovih krajskih vtisih se barve spajajo v neskončnem številu potez čopiča, ki se zgostijo in oblikujejo obrise gričev, vzpetine v vinogradi, vrtinčaste jate ptičev, počasne premike globokih voda... Barva nakaže obrise rastlin, sadežev in predmetov, katerih je avtor v svojem spominu ohranil globok kromatski spomin, ki aktivno spodbuja naša čutila".

V soboto, 14. marca, ob 17.30, bo na sporedu voden obisk razstave v spremstvu samega slikarja ter pesnika Marka Kravosa. Poseben dogodek razstave bo kronala degustacija, na kateri bodo mladi člani Vinoteke "Colli di San Floriano - Števerjanski griči" predstavili kakovostna briška vina in praznik "Števerjanski likof".

Razstava, ki jo je omogočilo tudi sodelovanje Kmetije Bruno Lenardon iz Milj in društva Vinoteka "Colli di San Floriano - Števerjanski griči", bo na ogled s prostim vstopom vse do nedelje, 22. marca 2015, z naslednjim urnikom: od torka do petka, od 17. do 19. ure; v soboto od 10. do 12. ure in od 17. do 19. ure; v nedeljo od 10. do 12. ure; v ponedeljek zaprto.

V DSI gosta Ivan Peterlin in Franko Drasič

Šport pri nas včeraj in danes

Tokrat se je Društvo slovenskih izobražencev posvetilo športu, in sicer pogledu v preteklost in sedanjost s prof. Ivanom Peterlinom in trenerjem Frankom Drasičem, ki sta občinstvu predstavila svoj pogled na vlogo športa kot sredstvo, ki krepi in ohranja narodno zavest. Zamisel se je porodila po pozitivnem obračunu letošnje Prešernove proslave, ki jo je priredilo ZSSDI. Pred posegi obeh gostov se je predsednik DSI Sergij Pahor spomnil treh preminulih zavednih Slovencev: delavnega in po duši vedno mladega duhovnika Dušana Jakomina, kulturne delavke in raziskovalke slovenske zgodovine Lide Debeljak Turk ter redne obiskovalke ponedeljkovih večerov v Peterlinovi dvorani Nadje Birsolhar.

Ivan Peterlin je najprej osvetlil zgodovino našega športa od nastanka prvih slovenskih športnih društev ob neizmernem navdušenju, da nastaja nekaj živega, slovenskega, predvsem pa našega, namenjeno mladim, pa do zlate dobe vsestranskega razcveta s "templjem slovenstva" oz. Narodnim domom in Sokoli ter

prvimi koraki v svet italijanskega olimpizma. Spomnil se je krivice, ki je doletela Primorje, saj se ita-

da v prihodnja desetletja. Še vedno premalo gledamo v prihodnost, prevečkrat smo zazrti v pre-

Ivan Peterlin in Franko Drasič (foto Damjan)

lijanski igralci niso hoteli včlaniti prav zaradi njenega slovenskega imena. Peterlin je še dejal, da je šport nekaj družbenega, kar mora iti vstric z drugimi dejavnostmi. Biti Slovenec v Trstu je nekaj lepega, na kar smo lahko ponosni. Izrazil je tudi kritično noto, saj se po njegovem mnenju takratna vodstva niso zavedala, da je začetni zagon prevzel mlade in jim nudil prijetno okolje za iskanje skupnih ciljev; tega niso znala izkoristiti, ker niso imela vpogle-

teklost, kar privede do stagnacije.

Glede prihodnosti je z občinstvom delil rezultate zadnje raziskave, ki sta jo pripravila ZSSDI in SLORI; iz te je razvidno, da imamo 56 slovenskih športnih društev in približno 2650 športnikov, izmed katerih je 70% mlajših od 18 let, 80% pa je slovensko govorečih. To je bil vprašalnik za šolsko populacijo od Milj do Benečije, v katerem so spraševali o popoldanskih dejav-

nostih, saj je po mnenju strokovnjakov jutranji šolski pouk premalo za utrjevanje jezika. Iz raziskave je razvidno, da se je narodnostni sestav družin popolnoma spremenil. Slika je klavrna, saj je pogovorni jezik v družinah otrok, ki obiskujejo slovenske šole, slovenski le za 32%, mešani za 53%, neslovenski pa za 15%.

Franko Drasič je z občinstvom delil svoje spomine na povojna leta, ko je bilo izredno naletno ozračje, saj zaradi groženj in prezira niso smeli govoriti slovensko. Če hočemo biti slovenska manjšina, moramo najprej skrbeti za slovenski jezik. Po vojni so se hoteli športno uveljaviti pred italijansko večino: medtem ko so bili prej zaprti v svojih krogih, se jim je uspelo s slovenskim športom vrniti v italijanske vrste. Danes imamo slovenske kadre v italijanskih organizacijah in večinski narod nas je sprejel: počasi so se tudi italijanski igralci pridružili slovenskim društvom, predvsem zaradi kakovosti in dobre organiziranosti. Svoj poseg je končal z negativno noto, saj se redki italijanski igralci, ki trenirajo v naših društvih, naučijo slovenskega jezika, zato je pogovorni jezik na treningih italijanščina.

Šin

Sv. Križ

P. Slejko odslej župnik

Župnija Svetega Križa ima novega župnijskega upravitelja. To je pater franciškan Rafael Slejko. Službo je nastopil v nedeljo, 22. februarja, v župnijski cerkvi Povišanja sv. Križa ob prisotnosti provinciala ljubljanske franciškanske province p. Marjana Čudna ter openskega dekana in škofovega vikarja z Slovence g. Toneta Bedenčiča. G. Bedenčič je po tragični smrti g. Maksu Suarda začasno upravljal župnijo in službo je tako v nedeljo simbolno predal na-

sledniku. P. Slejko, ki prihaja iz franciškankega svetišča na Sveti Gori, je svojim novim župljanom namenil prisrčen pozdrav, v svoji homiliji pa je spregovoril o postnem obdobju, zlasti pa je izpostavil potrebo po čim večjem sodelovanju med duhovnikom in versko skupnostjo: to je mogoče graditi le s skup-

nim delom. P. Slejku zamejski prostor ni posebej novo okolje, saj je pred mnogimi leti že služboval na Proseku, v Dolini in Mačkoljah.

KNJIGARNA LOVAT Mesto v zalivu končno v italijanskem prevodu

"Imaginacije ne potrebujem, dovolj je, da opisujem to, kar sem doživel!"

Čeprav je bil Boris Pahor založbi Bompiani znana literarna osebnost (pri milanski založbi je namreč izšla njegova biografija *Così ho vissuto*), se je urednica založniške hiše Elisabetta Sgarbi najbrž odločila objaviti Pahorjev roman *Mesto v zalivu* tudi zaradi laskavih ocen, ki ga je bilo delo v francoskem prevodu deležno na straneh časopisov Le Figaro in Le Monde. "Ko je bila hkrati seznanjena, da je italijanski prevod romana, ki ga je pisatelj izdal leta 1955, že nared, se je takoj odločila za to založniško potezo", je dejala prof. Tatjana Rojc na predstavitvi italijanske različice romana, naslov katerega v italijanščini zveni *La citta' nel golfo*. Srečanje je bilo v četrtek, 19. februarja, v knjigarni Lovat.

Kot je pravilno ugotavljala prof. Rojčeva, avtorica omenjene pisateljeve biografije, bodo italijanski bralci imeli priložnost spoznati to temeljno zgodbo Pahorjevega opusa celih 60 let po izidu slovenskega izvirnika: kar je nedvomno preveč! Podobnega mnenja je bil tudi Walter Chiareghin, ki je srečanje uvedel in občinstvu predstavil osrednje vsebinske koordinate romana, ki ima za glavnega junaka Rudija Lebana, mladega italijanskega

podčastnika slovenskega rodu. Ta se po kapitulaciji Italije 8. septembra vrača v Trst, da bi se priključil partizanskemu gibanju. Na straneh se razpreda tridnevni dnevnik protagonista, pisateljevega alter ega, čigar premikanje na proseško-kontovelskem področju in občevanje s tamkajšnjimi klenimi ljudmi se postopno vrednoti kot pravo laično roman-

je do srčike slovenske krajevne biti in njenega boja za obstoj. Povednost Pahorjevega junaka je v presežnosti samega sebe, to pomeni, da Rudi v stiku s sogovorniki podoživlja njihovo težko izkušnjo in jo posreduje bralcu: osebne zgodbe, politična in eksistencialna razmišljanja sestavljajo tako širok mozaik tedanjega čutenja. "Na enak način je Pahor v ostalih taboriščnih videl se zrcaliti svojo usodo", je dejala Rojčeva, ki je hkrati poudarila zahtevnost Pahorjevega besedišča, prepojenega z narečnimi izrazi, in sloga, kar predstavlja za vsakega njegovega prevajalca pravi izziv. Tako je bilo tudi za prof. Marijo Kacin, ki je to delo prevedla. Prof. Kacinova se je v svojem izvajanju najprej zaustavila pri ana-

Marija Kacin, Walter Chiareghin, Boris Pahor in Tatjana Rojc (foto IG)

med katerimi izstopajo preprosti, sicer pokončni in ponosni ljudje, hranitelji in branitelji krajevne slovenske dediščine, ki predstavljajo tiho, odporniško dušo, kakršno je v času nacifašizma znal izpričevati predvsem primorski človek. Pahor v tem vidi-

ku ni prezrl človeških padcev in sijajnih primerov. Negativnost in pozitivnost narodnega čutenja je v tem primeru poveril nasprotujočima ženskima likoma, odpadnici Vidi in premočrtni Majdi, ki poseblja tudi končno ljubezen. Prevajalka je poudarila še pisateljevo temeljito zgodovinsko pričevanje in njegovo sposobnost globoke analize zla, kar pa nikdar ne zdrkne na nivo revanšizma. Boris Pahor se je prof. Rojčevi in prof. Kacinovi zahvalil za njuno dragoceno prizadevanje. Pisatelj je množičnemu občinstvu, kakršnega je navadno vajen na

svojih nastopih, spregovoril predvsem o zgodovinski teži svojih del, zlasti romana, o katerem je tekla beseda v knjigarni Lovat. "Imaginacije ne potrebujem, dovolj je, da opisujem to, kar sem doživel", je dejal.

IG

S 1. strani

“Vsak večer ...”

Ko so v prezbitarij končno vstopili tržaški škof, nadškof Giampaolo Crepaldi, upokojeni nadškof Alojzij Uran in častni tržaški škof Evgen Ravnigani, katerim sta stala ob strani g. Klemen Zalar, ki skrbi za slovenske vernike pri Sv. Jakobu, in škofov vikar za Slovence in openski dekan g. Tone Bedenčič, sta se krajevna verska skupnost in celotna tržaška Cerkev lahko s pogrebno daritvijo v soboto, 21. februarja, poslovili od škedenjskega kaplana g. Dušana Jakomina. Še kako dragocen je bil zaradi pokojnikove nekdanje zborovodske dejavnosti doprinos Zdrženega zbora ZCPZ pod vodstvom Edija Raceta in ob orgelski spremljavi Tomaža Simčiča, katerim so se pridružili tudi drugi pevci, med temi tudi solistka Tamara Stanese.

Foto IG

Dejansko je bil pogreb tak, kot ga je bilo mogoče pričakovati: mogočen in občuten! Prisotna je bila namreč taka množica ljudi, kakršne je v Škedenju ob podobni priložnosti najbrž ne bo-

mo nikoli več videli. Nekateri so sobotno udeležbo primerjali s tisto, ki je pred 44 leti prav tako v Škedenju pospremila k večnemu počitku velikega Jakoba Ukmarja: vsi so si bili edini, da sta si bili

množici po obsegu zelo podobni. “Naše srce je polno žalosti in obupa, saj se zaradi smrti ljubljene osebe, še zlasti take, kot je bil g. Dušan Jakomin, počutimo izgubljene in revne”, je v svoji homiliji dejal nadškof Crepaldi.

Vernike je povabil, naj se zato poglobijo v sporočilnost besed, ki so jih pravkar slišali v berilu apostola Pavla Timoteju in Matejevem evangeliju. G. Jakomin se je namreč hrabro loteval številnih prizadevanj in vselej znal ohraniti svojo vero, duhovniško poslanstvo in človečnost. Bil je človek, ki je vedno živel nesebično, daroval se je z ljubeznijo in širokodušnostjo: bil je oseba,

mного hudega. Globoko je bil zavezan svoji kulturi, svojemu jeziku in časnikiškemu poklicu, ki je bil zanj sredstvo, s katerim je oznanjal Jezusov nauk. G. Metod Lampe, dušni pastir v Mačkoljah, se je v imenu tamkajšnje verske skupnosti g. Jakominu zahvalil za vse, kar je na verskem, pevskem in kulturnem področju storil v letu dni, kar ga je kot duhovnik preživel v brežanski vasi na začetku svoje dušnopastirske poti pred več kot 60 leti. O istrskih koreninah g. Jakomina in o doprinosu, ki ga je s svojim jezikoslovnim raziskovanjem prispeval za ovrednotenje kulturne dediščine rojstne vasi Sv. Antona, je spregovorila sovaščanka Alferja Bržan: istrska pesnica je spomnila, da je slovo od priljubljenega gospoda ravno ob svetovnem dnevu materinščine. Sestra Kconija Cirila pa se je g. Jakominu zahvalila za petkova evharistična prizadevanja pri samostanskih sestrah. V imenu župnije sv. Anton pa je msgr. Franc Prelec najavil, da je s seboj prinesel presajeno, žegnano zemljo iz Jakominove rojstne vasi, da bi ga lahko spremljala pri večnem počitku na škedenjskem pokopališču.

polna globokih čustev. Smisel njegovega življenja sta bila človek in Bog. Nadškof Crepaldi je nato orisal tri človeške lastnosti, ki jih je pri pokojnem zelo cenil. Prvič: kot duhovnik je bil velik zagovornik večkulturne in večjezične podobe našega prostora: “Mene in sbrate je učil, da je potrebno te razlike ovrednotiti v sklopu enotnega okvira naše škofije”. Drugič: nadškof se je spomnil tudi razumne in intelektualne prožnosti g. Jakomina, ki se je udeležila med drugimi v časnikiškem poklicu. Tovrstna miselna razsežnost je za duhovnike še kako pomembna, saj omogoča odkritje novih načinov evangelizacije. Tretjič: “Presenečala me je njegova pokončnost pri prenašanju težav, zlasti zdravstvenih, kot sem lahko neposredno spoznal predvsem v teh zadnjih mesecih, a v njem je bilo tako življenjsko razpoloženje vedno prisotno. To nam je zaupal že sam njegov nasme. In s tako evangeljsko lahkočnostjo, s prepričanjem, da velja prepustiti se Gospodovim načrtom, se je loteval tudi težkih vprašanj. Ta Božji dar ga je spremljal do zadnjega”.

Pred koncem pogrebne svete maše se je sobrata s prisrčnimi besedami spomnil openski dekan g. Tone Bedenčič, ki je pokojnega označil za “enega od naših zadnjih čedermacev. Celih 65 let je bil neutrudljiv delavec na Božji njivi, kot pripadnik primorskega naroda je prestal

ljubi Cirila pa se je g. Jakominu zahvalila za petkova evharistična prizadevanja pri samostanskih sestrah. V imenu župnije sv. Anton pa je msgr. Franc Prelec najavil, da je s seboj prinesel presajeno, žegnano zemljo iz Jakominove rojstne vasi, da bi ga lahko spremljala pri večnem počitku na škedenjskem pokopališču.

G. Zalar se je po maši zahvalil občinskimi oblastem, da so izjemoma privolile na pokop priljubljenega kaplana na škedenjskem pokopališču, ki je že dalj časa neuporabljen zaradi nasičenosti. V navzočih, ki so na pokopališču izrekli kaplanu še poslednje slovo, so še odmevale besede njegovega poslednjega pozdrava, ki ga je narekoval le nekaj dni pred smrtjo. Prebral ga je v slovenščini in italijanščini g. Carlo, škedenjski župnik. “Zadnjič pozdravljam sbrate, s posebno pozornostjo don Carla, sorodnike, Škedenjce, prijatelje, znance. Vsak večer, preden sem legel, sem blagoslovil vas, vaše družine, otroke, vaše želje in načrte. Naj vas Bog spremlja. Vaš duhovnik Dušan”.

Obvestila

Društvo slovenskih izobražencev in Knjižnica Dušana Černetaja

vabita v ponedeljek, 2. marca, na večer v Peterlinovi dvorani v ul. Donizetti 3 v Trstu, ki bo posvečen 25-letnici prelomnih dogodkov za Slovenijo. Ob knjigi Demos, Slovenska osamosvojitvev in demokratizacija se bodo pogovarjali zgodovinarja, avtorica Andreja Valič Zver in Renato Podbersič ml., ter časnikiarja Martin Breclj in Ivo Jevnikar. Začetek ob 20.30.

Slovensko dobrodelno društvo vabi v petek, 6. marca, na podelitev rednih in enkratnih študijskih nagrad Mihael Flajban ter nagrade Irena Srebotnjak. Začetek ob 18. uri na sedežu v ul. Mazzini 46 v Trstu.

Vabilo na 7-dnevno potovanje z Novim glasom v Nemčijo, v dolino reke Ren in Vestfalijo. Potovanje bo od 9. do 15. junija letos. Odhod iz Trsta in Gorice z avtobusom do letališča Brnik, nato z letalom za Zürich do Frankfurta ob Majni, nato z avtobusom obisk znamenitih in zgodovinskih mest

Frankfurt ob Majni, Köln, Aachen, Bonn in druga mesta. Za potovanje je potrebna veljavna osebna izkaznica za inozemstvo. Vpis do konca marca na sedežu Novega glasa v Gorici in Trstu ter pri g. Markuži (040/229166).

Darovi

V spomin na članico Julko Štrancar daruje N. N. 50 evrov za Slovensko Vincencijevo konferenco.

Za rojanski cerkveni pevski zbor daruje Anita Perič 40 evrov.

Za Novi glas: Šolske sestre iz Boršta 25 evrov.

Letošnjima dobitnicama nagrade Nadja Maganja

IJUBI SMOTLAK
in **BERTI VREMEC**

iz srca čestitamo
in se z njima veselimo

vsi pri ZCPZ - TRST

Pogreb g. Dušana Jakomina

Na Dušana Jakomina me vežejo spomini, ki segajo že v daljno leto 1949. Po tistem letu je bilo najin srečanji ničkoliko, na sejah, sestankih, pri raznih prireditvah. A tisto prvo srečanje pred 66 leti je bilo takšno, da ga res ne morem pozabiti.

Bilo je nekega vročega dne v avgustu in kip Fatimske Marije je romal od vasi do vasi, od župnije do župnije, od predmestja do predmestja našega Trsta. Kar naenkrat zagledam na manjšem kamiončku, ki je prihajal v vas, mladega duhovnika, ob kipu Matere božje, kako z nasmehom na ustih poje, vodi petje vernikov, ki so se zbrali ob kamiončku, in blagoslovlja vernike, preden so z Marijinim kipom na čelu vstopili v cerkev. To je naš novomašnik Dušan, so me kot mladega, dvanajstletnega fantača poučili tisti, ki so Dušana že poznali. Jaz sem ga prvič videl in potem videval nešteto ob neštetih dogodkih. Tisti avgust 1949 pa je bil nekaj posebnega, ker so bili časi vse prej kot lepi in srečni. Revščina okrog nas, politično sovraštvo na višku svoje moči, slovensko ljudstvo smrtno ranjeno od pravkar minule svetovne vojne. Potem mi gre utrinek spomina v leto 1997, na skupno romanje v Sveto deželo pod duhovnim vodstvom g. Dušana Jakomina in g. Žarka Škerija. Po pristanku na letališču Ben Gurion v Tel Avivu, prva prenočitve v Nazaretu, tik ob baziliki Marijinega oznanjenja. Po skupni večerji nas tržaških romarjev me Dušan povabi na krajši večerni sprehod. Vabilo rad sprejemem. Na najin korakih po zemlji mesteca, po katerem se je v otroških in fantovskih letih podil tudi On, Jezus, po čigar stopinjah smo želeli hoditi tudi mi, je bilo slišati vriskanje otrok, ki so se podili za žmo, in klicanje sosedov med seboj, nad nami vsemi pa široko nebo s svetlimi zvezdami in spokojnostjo v večernem mraku oljčnih nasadov, visokih mandeljnov in vinskih trt. Z Dušanom sva se pogovarjala o vsem, tudi o naših ljudeh, slovenskih ljudeh v zamejstvu in njihovih problemih. Pa o našem narodu, o naši družbi, našem človeku. Prijetno, zelo prijetno je bilo biti v družbi z Jakominom in tisti zvezdnati noči v Nazaretu.

Tretji utrinek.

Januar 2015. Dušan leži v bolnišnici v Nabrežini. Bolničarka me pusti, da grem k njemu, a le za nekaj minut. Sedel je na stolu ob postelji. “Bila je težka operacija. Ne vem, kako bo z mano. Smo na vse pripravljeni”. Seveda, saj je vedel, da v boju s smrtjo ni sam, da nas je mnogo, zelo mnogo z njim in ob njem.

Zdaj Dušan Jakomin uživa večni mir in mi smo tu zbrani na njegovi poslednji zemski poti. Zbrani v molitvi, v pesmi, v besedi. Predvsem pa z veliko srečo v sebi, da nam je bilo dano imeti takega človeka ob sebi. Tu v Škedenju sem se pred 44 leti poslovil od msgr. Jakoba Ukmarja. Dana mi je bila milost, da sem osebno poznal obla: Jakoba Ukmarja in Dušana Jakomina. Tudi to je v življenju velika milost.

Dragi Dušan, v imenu celotne naše slovenske narodne skupnosti, srčna hvala Ti za vse!

Dr. Drago Štoka
Predsednik SSO

Žalna seja za g. Jakomina

Žalna seja v spomin na g. Dušana Jakomina je potekala v Domu Jakoba Ukmarja v Škedenju. Udeležilo se je veliko ljudi, predstavnikov krajevnih javnih oblasti in tudi sekretarka Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu Irena Vadjal ter generalna konzulka Republike Slovenije v Trstu Ingrid Sergaš. Vrstila so se pričevanja o delu in osebnosti priljubljenega dušnega pastirja, kakršna so se izrisala v pričevanjih njegovih sodelavcev, prijateljev in zancev, župljanov, članov krajevnega društva Ivan Grbec in Doma Jakoba Ukmarja. Večkrat je bila poudarjena srčnost človeka, zlasti pa njegov doprinos na kulturnem, jezikoslovnem, etnografskem in časnikiškem

Foto Damij@n

področju. Nekateri so bili celo mnenja, da je bil g. Jakomin s svojimi odprtimi stališči predhodnik papeža Frančiška, drugi pa so ga postavljali ob bok bogati dediščini nezabnega msgr. Jakoba Ukmarja. Prisrčen večer je obogatilo petje komornega zbora Stane Malič z Opčin.

V nedeljo, 1. marca, v Trstu

Drama o p. Placido Corteseju

Oktoobra in novembra se je v Trstu in Padovi vrstilo več spominskih prireditev ob 70-letnici mučeniške smrti p. Placida Corteseja (1907-1944). Ta minoritski duhovnik in časnikiar, ki je med vojno pomagal slovenskim internancem v Chiesanuovi (Padova), nato pa pobeglim internancem in vojnim ujetnikom, Judom, odpornikom in pregnancem, je na sedežu gestapa v Trstu izdihnil med mučenjem, s katerim so zasliševalci brezuspešno skušali iz njega izveliči imena in podatke, ki bi povzročili še nove žrtve. Ta molk svetniškega kandidata p. Placida je navdihnil naslov drame v dveh dejanjih Olocausto del silenzio (Žrtev molka), ki jo je pred desetimi leti napisal plodni pisec in kulturni organizator p. Luigi Francesco Ruffato iz minoritskega samostana sv. Antona v Padovi.

Po desetih letih so to delo, ki je takrat izšlo tudi v gledališkem listu, v Padovi ponovno postavili na oder, vendar kot bralno izzoritev. Na pobudo tržaške župnije sv. Frančiška Asiškega bo gledališka skupina, ki jo vodi režiser Filippo Crispo, v nedeljo, 1. marca, s tem delom gostovala v Trstu, in sicer ob 16.30 v kinodvorani župnije Marije Morske zvezde v ul. Don Sturzo 4.

Po pozdravu prirediteljev bo uvod v razumevanje dela podal tržaški raziskovalec Cortesejevemu življenju časnikiar Ivo Jevnikar, nato bo dramo izvedlo šest igralcev ob spremljavi violinistke.

OBČINA DOLINA - ODBORNIŠTVO ZA KULTURO

vključno vabi na

prireditve ob dnevu slovenske kulture

BRŠČICE GREDO ...

v petek, 27. februarja ob 20. uri
v dvorano občinskega gledališča
F. Prešeren v Boljuncu.

Po zamisli Slovenskega prosvetnega društva Mačkolje bodo program sooblikovali pevci okteta Aljaž, glasbenice Ansambla violončel NOVA, pesnik Boris Pangerc in govornica Loredana Gec.

Programskemu delu bo sledila še pokušnja proizvodov domače odličnosti.

Publida projekta “OKUSI IN VONJAVE V KRAJEVNIH NAVADAH SKOZI PODOBO BREŠKE ŽENE - BREŠČICE, KOT SIMBOL OZEMLJA” s sofinanciranjem združenja GAL CARSO - LAS KRAS znotraj “Deželnega programa za razvoj kmetijstva 2007-2013”.

ZVEZA CERKVIH PEVSKIH ZBOROV - TRST
v sodelovanju z ZSKP - GORICA, ZSKD TRST-GORICA-VIDEM,
ZVEZO PEVSKIH ZBOROV PRIMORSKE
in JSKD REPUBLIKE SLOVENIJE

vabi na revijo

PRIMORSKA POJE 2015

nastopili bodo: MePZ Georgios, ŽePZ Pristan,
Pevci ljudskih pesmi Val, MoPZ Janez Svetokriški,
MoPZ Kazimir Nanut, MePZ Maestral in Portoroški zbor

sobota, 28. februarja 2015, ob 20.30
Marijin dom v ul. Risorta, Trst

www.kdajkam.eu

Nov izziv za medijsko obveščanje

Da bi izvedeli, kaj se bo zanimivega dogajalo na ozemlju od Trbiža do Milj, kjer živi slovenska manjšina v Italiji, je že nekaj mesecev na razpolago spletna stran www.kdajkam.eu. Na njej so napovedi o najpomembnejših kulturnih dogodkih na območju FJK, kjer je prisotna slovenska manjšina. In to v vseh štirih jezikih, ki jih govorijo v Furlaniji Juljski krajini, se pravi v italijanščini, slovenščini, furlanščini in nemščini.

Projekt, ki je nastal leta 2012 pod imenom *InfoSplet*, je združba Most uresničila v sodelovanju z društvom InfoNova. Dežela Furlanija Juljska krajina mu je dodelila dodatna sredstva iz sklada za slovensko manjšino in bo lahko nadaljeval do junija letos. Za zbiranje dogodkov in njihovo urejanje v vseh štirih jezikih skrbi Luciano Lister v sodelovanju z uredništvom Doma. Koordinatorica projekta je Ilaria Banchig. S tehničnega vidika je stran oblikoval podjetje Zero. Net iz kraja Pasian di Prato.

Uporabljanje spletne strani je preprosto. Na glavni strani je seznam dogodkov, ki so označeni s posebnim logotipom. Ta logotip pove, ali gre za gledališko pred-

stavo, koncert, kulturno srečanje itd. Poleg naslova dogodka so označeni tudi kraj, datum in ura. Ko kliknemo na dogodek, se nam odpre stran z opisom dogodka v vseh štirih jezikih, ki so označeni z različno barvo: s črno slovenski, z modro italijanski, z

Kdajkam.eu
dove andiamo **dulà anino** wohin gehen wir

zeleno furlanski in z oranžno nemški jezik.

Zanimanje za to spletno stran stalno narašča, saj šteje vse večje število obiskovalcev, ki spremlja dogodek po Facebooku ali Twitterju, predvsem kar zadeva videmsko pokrajino. Radi pa bi objavljali več novic z goriškega in s tržaškega področja.

Vsi so vabljeni k sodelovanju. Napoved o prireditvah in drugih dogodkih lahko pošljete na e-naslov redazione@dom.it. Vedno bolj narašča število ljudi, ki uporabljajo svetovni splet (internet) za branje novic. Eurostata raziskava o rabi spleta v gospodinjstvih in pri posameznikih v letu 2012 je pokazala, da v Evropski uniji 61 odstotkov ljudi išče dnevne novice na svetovnem medmrežju. V Italiji število uporabnikov spletnih strani, ki svetovni splet uporabljajo za pre-

biranje novic, znaša 55 odstotkov. V Sloveniji kar 69 odstotkov in v Avstriji 57 odstotkov. Najvišji, 92-odstotni delež tovrstnih spletnih uporabnikov so zaznali v Litvi. Najnižji, 38-odstotni pa v Franciji. To število kar naprej narašča. Težnja je enaka tudi pri Benečanih in na sploh pri celotni slovenski narodni skupnosti v Italiji. Novemu izzivu morajo biti seveda kos tudi manjšinski mediji.

Zato je že pred leti petnajstodnevnik Dom dobil svoje spletne strani. Več let je objavljale vsebine iz tiskanih izdaj petnajstodnevnik in biltena Slovit, kar pa se je sčasoma izkazalo, da je premalo. Ljudje namreč niso več pripravljeni čakati na novice teden ali dva. Jeseni 2011 je Dom svoje spletne strani popolnoma prenovil in od tedaj objavlja tudi dnevne novice in vsebine, ki presega okvir petnajstodnevnik. Ima tudi svojo stran na Facebooku, ki iz dneva v dan postaja dragocen kanal stikov predvsem z mlajšo generacijo, in na Twitterju. Preko novih tehnologij lažje posreduje v širšo javnost vsebine iz časopisa in s spletnih strani. Odziv je bil in je kar naprej res presenetljiv. Dejavnost na spletu je združba Most nato še okrepila s projektom *KdajKam*.

U. D.

Prejeli smo (7)

Odprto pismo Davidu Bandlju, goriškemu pesniku in še marsikaj

Zdaj pa še eno "spravno" prošnjo ali... cenen nasvete - drugi in zadnji iz mojih ust, ki nerada delijo komurkoli nasvete, jih rajši šparajo zase, da jim ne zmanjkajo v sili in potrebi - in po mojem mnenju najtežje dosegljiva spravna misija. Bolj težkega kalibra od narodne sprave, David, a z njo nekako v žlahti, nekakšen njen daljni sorodnik.

Verjetno ti je znano, da so Istrani pred leti na pobudo pisatelja Marjana Tomšiča ustanovili nagrado Alojza Kocjančiča. Podeljujejo jo tri občine - Piran, Izola in Koper - za posebne dosežke pri oblikovanju

Jolka Milič (foto JMP)

podobe slovenske Istre. Do leta 2007 so jih podelili že desetim zaslužnikom, med drugimi tudi Jakominu (oglej si na spletu stran koprškega *Kulturnega kluba*, kateremu menda še vedno predseduje zelo prizadveni Ladislav Jelen). Leta 2010 jo je prejela tudi ljubljanska igralka in pesnica Saša Pavček, čeprav ni Istranka, vendar ker je kot igralka v Tomšičevi enodejanski *Bužec on, bušca jaz*, pa v *Krčmarici Mirandolini* in v *Gospo ministrici*, nato v svojem lastnem delu *Al'en al'* dva nadvse uspešno promovirala podobo Slovenske Istre. Nato leta 2011 nagradjen študijski krožek *Beseda Slovenske Istre*. Vse manjkajoče podatke o nagradjenih za leto 2008, 2009, 2012, 2013 in 2014 pa si boš moral poiskati sam, se mi zdi, da niso povsem ažurirani, tudi zato, ker dvema dobitnikoma, ne kandidatoma za nagrado, in sicer publicistu Milanu Gregoriču in nato pesniku in pisatelju Bertu Pribcu je niso izbrččas političnih motivov in morda še drugih bolj zastrtih razlogov dovolili podeliti. Brez vsake argumentirane, beri zares utemeljene obrazložitve, le zaradi (smo brali v časopisju) za laze privlečenih... občinski obarvanih izgovorov, v stilu (primer navajam prosto): dokler bom jaz lahko odločal, je prvi dobitnik ne bo

dobil nikoli. Drugi pa - nič kriv in nič dolžen, le zelo zaslužen, dodajam jaz, bo nastradal zaradi zamere med prvim in odločujočim občinarjem. Pa še Alojz Kocjančič, po katerem nosi ime nekoč slovit nagrada, bo kar nonstop na nekakšni natezalnici (temu ja, onemu ne, se nedi v našo stajo). Nič kaj zavidijska situacija... v zvezi z lepimi soseskimi odnosi. In skoraj vsa kulturna Istra z repkom med nogami le molči. Ni za, ni proti, ne zavzema stališča; kdor je zavedščino zapletel, naj jo še razplete in nato pove, kako naprej, nam je vseeno, ne vmešavamo se v tuje "fate" (zadeve). Bravo!

David, ne prosim te, da spraviš nespravljive, ker so povečoma težji od svinca (Jolka dixit!), ti pa bolj nežne konstitucije, neprimeren za take podvige, saj bi dobil še kilo, tudi možgansko. Prosim te le, da kulturnike in intelektualce pobarraš (ti bom poslala seznam) z dopisnico (povrnila ti bom poštne stroške. Meni načeloma ne odgovarjajo, nimajo namreč nobenega tehtnega izgovora, vejo pa, da me s puhlicami ne odpravijo!) naslednje: Še koliko časa mislijo nekateri v Istri držati v karanteni ali "agli arresti domiciliari" v zvezi z Gregoričem in Pribcem Kocjančiča alias njegovo nagrado? Za vse večne čase? So si mar določili rok? In po čigavi komandi? Kdo pravzaprav vihti dirigentsko palico v Istri? Je upanje, da za nagrado oropana ali prikrajšana avtorja, jo bosta prejela... za živa? Ali se bo to zgodilo šele post mortem, v blamažo tudi molčeče večine istrskih literatov, prosvetarjev in kulturnikov, ki pohleveno pristajajo na to nezaslišano obliko enoumja in jo s svojim abstinenanjem celo omogočajo? Žaželen je kot vedno odgovor. A tudi molk bo zelo zgovoren. Prisrčno te pozdravlja

jolka (milič seveda)

Šele v nedeljo, 14. decembra 2014, ko je tej dolgi epistoli postavila zadnjo piko.

Novice iz Špetra

Obnova dvojezične šole

Občinska uprava v Špetru si prizadeva, "da bi dokončala obnovo dvojezične šole in tako zadostila potrebam šolske populacije", zagotavlja župan Mariano Zufferli, ko govori o zadnjih posegih v zvezi z obnovo dvojezičnega šolskega sedeža na drevoredu Ažla.

Župan ni še določil datuma za srečanja vseh zainteresiranih ustanov (Dežela, Deželni šolski urad in Dvojezični večstopenjski inštitut), da bi lahko imeli vpogled v celoten projekt in poiskali rešitve za financiranje dodatnih del (nove učilnice, preureditev cestnega omrežja in realizacija parkirišča).

Iz tehnično-upravnih razlogov

se ni dalo prenesti sredstev, ki jih je Dežela namenila za poseg na neki gorski cesti v prid po-

membam). Sedaj gre za načrtovanje novega financiranja, ki naj bi bilo izrecno namenjeno povečanju objekta, ki mora odgovarjati prostorskim zahtevam, saj prijave k dvojezičnemu pouku iz leta v leto na-

večanja dvojezične šole, pri čemer bi se okoristili zaradi padca vrednosti na dražbi za dodelitev izvedbe del na osnovi originalnega načrta (to razliko v padcu cene naj bi namenili gradbenim izboljšavam in spre-

raščajo. Občinska uprava v Špetru pa medtem išče tudi druge možnosti financiranja, vključno z vsedravnim načrtovanjem, ki predvideva poseben sklad za šolske zavode.

Trst / Ob 50-letnici gradnje Kulturnega doma

Družabni vikend na Petroniovi

Zadnji dogodek Meseca slovenske kulture v Trstu, ki sta ga priredila Slovenski klub in Skupina 85, bo v Kulturnem domu v soboto, 28., in nedeljo, 1. marca. Šlo bo za dvodnevno praznovanje, ki bo na najzlahotnejši način hkrati počastilo petdesetletnico izgradnje tržaškega gledališkega hrama. Pester in razvejen program družabnega vikenda bo ponudil vrsto kulturnih utrinkov, ki bodo potekali na različnih lokacijah gledališča, glede na sočasnost nekaterih dogodkov pa bodo interesi izbirali na podlagi lastnega okusa in zanimanja. Sobotni spored, ki bo v celoti brezplačen, bo sprva ponudil delavnice za otroke (v organizaciji Društva Kons), glasbene

nastope, vodene obiske gledališke hiše, fotografske utrinke Marija Magajne, ki je s svojim aparatom pred pol stoletja posnel različne faze gradnje Kulturnega doma, gledališke predstave (ob 20.30 bo v klubskih prostorih na vrsti predstava *Zlati prah* v očeh, posvečena Miroslavu Košuti) in sklepni Afterparty. Nedeljski program bo delno sovpadal z letošnjo sezonsko ponudbo SSG. To pomeni, da se bosta jutranja glasbena matineja in popoldanska predstava z naslovom *Boris, Milena, Radko* (ki nadomešča odpadlega Amfitriona) držali abonmajskih pogojev gledališča. Sklepni dogodek družabnega vikenda, to je koncert jazz glasbe ansambla Gypsy Quintet, pa bo brezplačen.

MARIJINE BOŽJE POTI PRI NAS (86)

Mariza Perat

Log pri Vipavi

Dne 11. in 12. septembra 1923 je tu potekal evharistični kongres. List Goriška straža je o njem poročal, da je bil to "Evharistični triumph".

List še piše:

"Zbrani so bili tisoči in tisoči, ki so se prišli pokloniti Evharistiji. S svojim javnim nastopom je nad 12.000 ljudi glasno povedalo, da smatrajo krščanska načela za nepremakljive smernice v vsem svojem življenju".

Ob tej priložnosti so bila stanovska zborovanja duhovnikov, organistov in cerkvenikov. V arhivu župnije Šembid (Podnanos) je v zvezi s tem nekaj zanimivih podatkov. V pismu pripravljalnega odbora na kongres namreč beremo:

"Marijine družbe naj prinesejo s seboj družbene zastave. Če so pa z raven kakšni narodni trakovi, naj se za tisti dan odstranijo. Dovoljene so tudi farne zastave. Vse druge zastave in znaki so izključeni".

Prav tako beremo, da je oblast prepovedala skupno zborovanje zvečer ob 8. uri. Tu je tudi priporočilo vernikom, naj se lepo in dostojno vedejo, ker jih bodo opazovali. (Dokumentirana zbirka prof. Jurija Rose) Naslednje leto so Marijine družbe na Goriškem obhajale srebrni jubilej svoje ustanovitve. V spomin na ta dogodek so se zvrstili veliki marijanski shodi v Dornbergu, Komnu, na Mirenskem Gradu in v Tolminu, kjer je bil tudi evharistični kongres. Krona vseh teh slovesnosti pa je bilo veliko marijansko slavlje v Logu 2. in 3. septembra 1924. Koledar Goriške

Mohorjeve družbe za leto 1925 v zvezi s tem poroča: "V dneh 2. in 3. septembra so se zbrale dekleta Marijinih družb z vsega Primorja na versko slavlje

v Logu pri Vipavi. Nad 5.000 mladenk je prišlo ta dneva v svetišče pod Nanos. Tu je bil zbran cvet deklet iz vse goriške dežele, z Notranjske in celo s prelepimi koroških gora nad Kanalsko dolino".

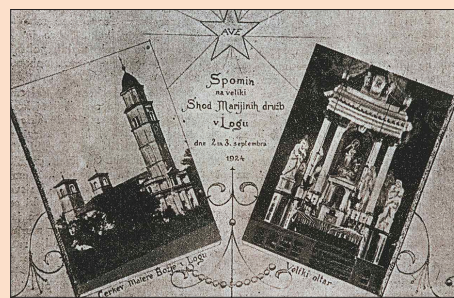
Slavje je vodil goriški kneznadškof F. B. Sedej. Prisotnih je bilo približno 80 duhovnikov. Oba shoda, evharistični in marijanski, sta bila na delavniki.

Tudi možje in fantje so tu imeli svoje shode. Dne 15. in 16. septembra 1928 se je v Logu zbralo približno 4.000 fantov in mož, pa tudi pozneje so se tu še večkrat sešli.

To so bila tudi leta, ko sta slovenska beseda in slovenska pesem bili v javnosti zatirani in preganjani. Poleg tega, da so ti množični shodi krepili v ljudstvu vero v Boga in v Božjo Mater, so istočasno nudili tudi priložnost za sproščeno besedo in pesem v domačem jeziku in s tem tudi za krepitev narodne zavesti.

V tem času je v Vipavi deloval dekan Ignacij Breitenberger, doma iz Idrije, kjer je se rodil leta 1885. Po opravljenem študiju v Ljubljani in na Dunaju je poučeval na škofijski gimnaziji v Šentvidu nad Ljubljano. Želel pa se je posvetiti dušnemu pastirstvu in tako je postal kaplan v Spodnji Idriji. Po prvi svetovni vojni je kot italijanski državljani prešel v goriško nadškofijo in leta 1922 ga je nadškof Sedej prestavil v Vipavo, kjer je čez dve leti postal župnik in dekan in tako nasledil g. Andreja Lavriča. Postal je tudi častni konzistorialni svetnik. Leta 1945 je bil imenovan še za častnega kanonika goriškega stolnega kapitlja. Bil je tudi član nadzorne odbora Goriške Mohorjeve družbe. Umril je v Vipavi leta 1961.

/ dalje

Shod Marijinih družb v Logu 2. in 3. septembra 1924

Dekan Ignacij Breitenberger

Poziv za ohranitev temeljne vrednote zakonske skupnosti moškega in ženske

SDS kritična do vlade

V Sloveniji vlada deluje in opravlja svoje poslanstvo skladno s pravili držav s parlamentarno demokracijo, torej na izvršilni ravni, kjer izvaja program politične levice. Največja koalicijska stranka, to je Stranka Mira Cerarja, sicer zanika svoje levičarstvo in napoveduje, da se bo na bližnjem prvem rednem kongresu stranka izrekla za sredinsko ideološko in politično usmeritev. A za zdaj ostaja vse tako, kot je bilo. Najhujša posledica nezanesljivosti vlade je skoraj zagotovo v tem, da se premier Miro Cerar hvali, da je kriza v Sloveniji rešena in da so jo premagali tudi s prispevkom in deležem njegove, to je sedanje vlade. Toda opozicija trdi in dokazuje nasprotno, namreč, da se kriza nadaljuje. Tudi popravljen proračun za letošnje leto predvideva skrajno varčevanje na vseh področjih, pomembnih za delovanje države in njenih ustanov. Obrambno ministrstvo je za izboljšanje svojih finančnih virov začelo prodajati svoje zaloge sicer zastarelega orožja in vojaške opreme. Letos v Sloveniji ne bodo začeli izvajati nobene nove naložbe. Zaposlenost naj bi sicer spet začela postopno naraščati, vendar

zgolj na enostavnejših in slabo plačanih delovnih mestih. Na razmere v državi, posebej glede krize in drugih težav, se je odzval tudi Janez Janša, predsednik SDS, na slovesnosti ob 26-letnici ustanovitve te stranke. Polemično je ugotovil, "da SDS ni brez moči in zato tudi ni brez odgovornosti". Po njegovem "je SDS opozicijsko vlogo sprejela kot odgovorna stranka. Ko gre za ukrepe, ki želijo izboljšati standard ljudi, tudi to vlado podpiramo. Žal pa je njenih ukrepov malo. SDS je kot opozicijska stranka predlagala več zakonov

tudi, tudi sovraštva, v Sloveniji šele nastaja. Kot so tudi bralci Novega glasa že seznanjeni, gre za spremembe zakona o zakonski zvezi in družinskih razmerjih. Z njimi bi zakonske skupnosti v Sloveniji ne opredelili več kot življenjsko skupnost moškega in ženske, ampak kot življenjsko skupnost dveh oseb, ne glede na njun spol. V Svetu katoliških laikov Slovenije, ki združuje 39 civilnih družbenih organizacij, so objavili posebno izjavo, s katero protestirajo zoper ignoriranje volje volivcev. Vlado namreč spominjajo, "da smo slovenske volivke in volivci 25. marca 2012 po triletnem javnem razpravljanju javno zavrnili sporni Družinski zakonik. Nezaslišano je, da se sporna dopolnitev, ki je še veliko radikalnejša kot omenjeni zakonik, slaba tri leta kasneje sprejema potihoma in po skrajšanem postopku. Čudimo se, da nekatere politične stranke izkoriščajo trenutek, ko se kot narod soočamo z veliko gospodarsko krizo in raznimi socialnimi problemi, kot svojo prvenstveno nalogo prepoznajo rušenje temeljnih naravnih in kulturnih danosti, ki omogočajo preživetje

naroda, in s tem odpirajo ideološke teme, ki nas bodo le še bolj delile med seboj". Če bo Zakon o zakonski zvezi in družinskih razmerjih spremenjen, v njem ne bo več omenjeno, da v Sloveniji obstajata dva spola, namreč moški in ženska; ne bo dovoljen ugovor vesti; vse pravne posledice, ki sedaj veljajo za skupnost ženske in moškega, bodo prenesene tudi na istospolno skupnost dveh žensk ali dveh moških (vključno s posvojitvijo otrok in umetno oploditvijo); na področju vzgoje in izobraževanja bo staršem preprečeno, da svoje otroke vzgajajo v skladu s svojimi vrednotami in prepričanem, kar predstavlja kršitev njihovih ustavnih pravic. Spričo vsega navedenega "Svet katoliških laikov Slovenije vse kristjane, pripadnike drugih verskih skupnosti in vse ljudi dobre volje vabi, da se ponovno združimo v prizadevanju za ohranitev temeljne vrednote zakonske skupnosti moškega in ženske, ki edina moreta posredovati novo življenje, in našim poslancem sporočimo, da predlagane spremembe zakona o zakonski zvezi in družinskih razmerjih odločno zavračamo". Aktualna in pomembna so tudi druga razmišljanja o ideoloških namenih in ozadnih spreminjanja družinske zakonodaje. Teolog in publicist Ivan J. Štuhec je v komentarju, objavljenem v novi številki slovenskega katoliškega tednika Družina, celotno zadevo soočil z grško stranko Siriza. Po njegovem ta ni samo problem Grčije, ampak celotne Evrope, predvsem pa tudi Slovenije. "Pri nas se država in javnost uporabljata za sistematično in dosledno širjenje novega ateizma v njegovih najbolj iracionalnih različicah. Imamo samo dve možnosti. Da odločno zaustavimo slovensko Siri-

zo kot novo ideologijo totalitarizma, ali pa pripravimo kovčke za pobeg v ameriški divji kapitalizem. Sicer pa bomo brez kovčkov, kot že videno, končali v gulagih oziroma v slovenskih breznihi". Aleš Primc, znani zagovornik otrok v Sloveniji, meni, da gre pri spreminjanju družinske zakonodaje za uvajanje nove oblike komunizma. Po njegovem so bili nekdanji komunisti prepričani, da je treba najprej odpraviti socialne razlike med ljudmi in vsem zagotoviti nekako enake možnosti v njihovi ideološko zamisljeni družbi. Zdajšnji zagovorniki nove verzije komunizma pa naj bi si prizadevali za popolno odpravo razlik med moškim in ženskim spolom. Aleš Primc zavrača takšne teorije in zamisli in izraža prepričanje, "da samo odgovorno starševstvo moškega in ženske pomeni pravi pristop k družinskemu življenju tudi v Sloveniji". O tem, da je večkrat govoril tudi papež Frančišek. V Sloveniji se razen obravnavanega seveda dogaja še marsikaj drugega, kar je bodisi aktualno, pomembno, ali pa vsaj zanimivo. Tako je, denimo, Janez J. Švajncar, predstojnik vojnega muzeja v Logatcu, izdal knjigo o generalu Rudolfu Maistru. Gre za proslavljenega častnika, ki je s svojimi ukrepi odločilno prispeval k temu, da je Maribor z okolico po razpadu avstro-ogrške monarhije oziroma po koncu prve svetovne vojne pripadel Sloveniji in ne Avstriji, kot je hotel tedaj v Mariboru poveljujoči avstrijski častnik. Janez J. Švajncar, ki velja za najboljšega poznavalca generalove osebnosti, v svojem novem delu opisuje tudi razloge, zakaj je bil Rudolf Maister v prejšnjem komunističnem režimu zamolčan in zanj ni bilo mesta v javnem, zlasti pa ne v političnem življenju Slovenije.

Martjan Drožič

Naivnost, premetenost in bistroumni nesmisli Plešasta pevka

Minister Peter Gašperšič postaja vse bolj simpatičen. Ali pa, če ravno nočemo govoriti v okvirih (ne) naklonjenosti politiki, minister Gašperšič postaja vse bolj zabaven. Peter Gašperšič ni med najbolj prepoznavnimi obrazi Cerarjeve vladne ekipe, a vseeno si je privoščil nekaj takih "izjemnih" medijskih cvetk, da ga imajo novinarji vse rajši in rajši. Eni hitijo razlagati, da minister spušča bistroumne domislice v medije, ker ga je kaj v hlačah. Drugi, ki so glede "ministrove moškosti" bolj skeptični, pa pravijo, da je samo naiven in da svoje misli prej izusti, kot jih obdela s sivimi celicami.

Umestnost drugega tira

Recimo bobu bob. Minister za infrastrukturo Peter Gašperšič je bil v nekaterih izjavah vse prej kot diplomatski in izrečene besede so bile zelo nenavadne za ministra republike. A iz njih smo lahko nekoliko bolj neposredno razumeli, koliko je ura. Vse cvetke ministra Gašperšiča so povezane z najpomembnejšim načrtovanim infrastrukturnim projektom, drugim tirom Koper - Divača. Zelo strnjeno, gre za projekt, ki bi moral vzpostaviti dodatno železniško povezavo med omenjenima dvema lokacijama in tako omogočiti hitrejši in masovnejši odvoz blaga iz Luke Koper. Projekt naj bi stal 1,4 milijarde evrov, strateškega pomena pa bi bil predvsem za razvoj koprskе luke in njene možnosti vse večjega pretovora. Vrnimo se sedaj h Gašperšiču. Ko se je septembra lani predstavil pred pristojno komisijo v vlogi ministrskega kandidata, je med drugim dejal: "Zavedamo se, da je razvoj Luke Koper izrednega pomena za Slovenijo, a v tem trenutku ocenjujemo, da drugi tir,

kot je zamišljen, verjetno ne bo izvedljiv". Svojo izjavo je sicer še pojasnil v tem smislu: prometni tokovi so se preusmerili po Italiji in Avstriji. Zato je vprašanje, ali bo na novi železniški prometni žili dovolj prometa, da bi bila investicija upravičena. A drugi tir si je v Sloveniji pridobil že zdavnaj oznako nujno potrebnega: o njem ne gre več debatirati. In je padalo po njem z vseh strani. Napadla ga je opozicija, napadli so ga tudi koalicijski poslanci, napadli so ga iz Luke Koper in iz Slovenskih železnic. Gašperšič pa je dejansko, čeprav nediplomatsko in ministru neprimerno, samo izrazil pomisleke številnih. Šlo je za kritiko na račun počasnosti izvajanja projekta, ki je za Slovenijo res zelo pomemben, in ugotovitev, da je leto 2015 prepozno za njegov začetek. Vlak je že odpeljal.

Prebliški princa Miškina

Ja, Gašperšič... kot bi poslušali princa Miškina, idiota Dostojevskega. Pač, povedal je to, kar si je mislil, ne da bi ob tem razmišljal na filtre racionalnosti in družbene pogojenih obnašanj. (p. s. namenoma karikiram, da ne bo pomote. Svetega in posvetnega ne gre nikoli združevati pod isti skupni imenovalec, to mi je jasno).

Ta preblisk je v prejšnjem tednu spet prišel na dan. Dvakrat v dveh dneh: tema je bila (že spet) drugi tir. Visoki stroški realizacije (1,4 milijarde evrov) narekujejo namreč iskanje raznovrstnih virov financiranja. Tukaj so najprej sredstva iz evropskih strukturnih skladov, za katere je morala Slovenija vložiti prošnje v tem tednu. Teh sredstev pa bo največ za 30 odstotkov vseh predvidenih stroškov drugega tira (največ približno 400 milijonov, bolj možen pa je znesek okoli 260 mi-

lijonov evrov). Kje najti preostala sredstva? Država nima milijarde evrov za vlaganje. Pa je Gašperšič spet "bleknil": dajmo poskusiti z javno-zasebnim partnerstvom. In dotaknil se je še enega žgočega vprašanja, o katerem "ne bi smel spregovoriti" v vlogi ministra: spustiti zasebni kapital v infrastrukturo. Večji del slovenske javnosti (to postaja v tem obdobju iz tedna v teden bolj jasno) je "alergičen" na proces privatizacije. Železnice, koprsko pristanišče in energetika so bili iz tega procesa sicer izvzeti. No, pomislite, kaj vse se je sprožilo, ko je Gašperšič predlagal najprej pomoč zasebnega kapitala pri gradnji drugega tira in le dan za tem omenil možnost privatizacije Luke Koper ali Slovenskih železnic. Zadeva je postala prva novica dneva, glasno kričanje in nasprotovanje tudi. Ni kaj, Cerarju ni preostalo drugega, kot da je Gašperšičeve besede lepo demantiral v smislu, ne skrbite, ničesar ne bomo prodali.

Tabu teme

Nihče se pri tem ni vprašal: zakaj pa ne? Zakaj ne bi prodali enega od dveh infrastrukturnih velikih? Ja, že spet: to je eno od tistih vprašanj, ki si jih (po prevladujoči miselnosti v Sloveniji) človek sploh ne sme postaviti. Ne prodamo, ker je naše in pika. To smo pred 13 leti doživljali v zgodbi s prodajo Uniona: ljubljanski pivovar takrat ni šel v roke belgijskega Interbrewa, "ker je bil pač naš. In pika. In tuji naj se ne vmešavajo". Slovenija je v vsem tem obdobju prodala zelo malo... še več, precejšen del vsega je ostal v državnih rokah. In danes smo, kjer smo. A spet... kljub temu da je tokrat privatiza-

cija eden od ključnih ukrepov, dogovorjenih z Evropsko komisijo za ponovni zagon gospodarstva, se stari rek "naše je... in pika" vrača. NKBM bi morala biti po načrtu prodana lani, a še danes ni znano, kdo bi sploh lahko bil kupec: pogajanja za prodajo so še zelo daleč. Prodaja Telekom, drugega ključnega podjetja,

komunikacijske šume, ki jih nato prodajajo kot velike politične zmage. Erjavec je konec prejšnjega tedna tik pred sprejemom re-balansa k proračunu zagnal vik in krik zaradi pokojnin, ki da jih je treba uskladiti z rastjo. Sprožil je malodane koalicijsko krizo, prekinil parlamentarno sejo in prisilil vlado k novim pogajanj-

kli redundanca informiranja. Zakaj torej Erjavčev vik in krik za zadevo, ki je bila že dogovorjena? Najbrž zato, da bi predsednik Desusa imel spet šov za svoje volivce. Erjavčeva poteza, za razliko od prej omenjenih dogajanj, v javnosti ni sprožila takega ogorčenja. Kot bi šlo za nekaj normalnega. Pa čeprav je bil zelo jasen politični maneuver, ki z realnimi politikami v korist upokojencev ni imel veliko skupnega. Če so bile Gašperšičeve izjave nepredvidena predstava za javnost, kako bi morali opredeliti Erjavčevu zadržanje? Če bi se posluževali istih vatlov, je bilo to, kar je uprizoril Erjavec, pravi teater absurda. To je modus operandi slovenske politike. Zgraznanje, ko nekdo pove nekaj zdravorazumskega, kar ni morda v skladu s prepričanjem prevladujočega dela. Bistroumni nesmisli, ki se uporabljajo kot premetena politična govorica. Ves ta svet (ne) izrečenega, ves ta svet nejasnosti in potuhnjenosti, ves ta svet namišljenega leporečja je velik teater absurda. Je poln nesmiselnih dialogov in situacijskih paradoksov. Kot bi gledali na odru vsakdanjosti realno uprizoritev Plešaste pevke.

Andrej Černič

Peter Gašperšič

se spet zavlačuje: kupci bi morali oddati zavezujoče ponudbe konec januarja. A rok je bil podaljšan (za zdaj) do konca marca. In spomnimo, da je prvi poskus prodaje Telekom padel v vodo že leta 2008. NLB kot najpomembnejša sistemska banka, ki je skopala največjo luknjo, bo privatizirana šele do konca leta 2017. Politika in javno mnenje hkrati vse bolj črtna delovanje slabe banke in zahtevata radikalne menjave v vodstvu ravno v času, ko so se začele prodajati terjatve občutljivih podjetij (T-2, ACH, Adria Airways), kar je odločilnega pomena za nadaljevanje procesa privatizacije. In vse to se dogaja za neko dimno zaveso, brez natančnih pojasnil in ustreznega razumevanja.

Teater absurda

Hkrati pa je tu še drugi vidik. Glasni politiki v nabiranju prevolilnih točk povzročajo močne

Za ljubitelje gledališča

Konec februarja gledališki predstavi v Pirničah in Kobjeglavi

V petek, 27. februarja 2015, ob 19.30 bo v Kulturnem domu v Pirničah gledališka skupina KD "Brce" iz Gabrovice pri Komnu uprizorila komedijo Marjana Tomšiča Češe na figi. Režija Sergej Verč in Minu Kjuder. Za abonma in izven.

V soboto, 28. februarja 2015, ob 20. uri pa bo omenjena skupina imela v gosteh v Kulturnem domu v Kobjeglavi gledališko skupino Teater KD Janez Jalen iz Notranjih Goric, ki bo odigrala komedijo Feđe Šehoviča Kurbe v režiji Jaše Jamnika.

TRST Slovenski klub, Skupina 85 in Postaja Rogers

Tomaž Šalamun: Blitzkrieg zoper pomen!

Tomaž Šalamun je v svojem življenju izdal okrog štirideset pesniških knjig, kar je res veliko. Bil je eden redkih pesnikov na Slovenskem, ki so s svojo poezijo lahko živeli, se pravi, da je lahko brez zagatnih izgovorjanj vselej trdil, da je po poklicu pač pesnik: pesnik,

negativno zanosa (v vsebinskem in oblikovnem vidiku) preprosto imela za 'književnega razuzdanca'. Ni naključje, da je Šalamun sodeloval z revijo *Perspektive*, ki jo je režim ukinil (sicer zaradi političnih razlogov po kritičnem zapisu Jožeta Pučnika). Bil je najbrž še prezigodaj, da bi

vodim bolj dobeseden. "Notranji ritem njegovega verza je namreč tako močan, da se ni sem mogla držati njegovega navsveta in sem raje izbrala neko srednjo pot med 'dobesednostjo' in 'ritmičnostjo'", je dejala prevajalka, ki hrani besednega umetnika v lepem spominu: bil je oseba, ki je delovala uglajeno, skorajda buržoazno, gosposko, se pravi nasprotno od tistega, kar navadno pričakujemo od osebe, katere poezija slovi po provokativnem naboju. Spomnila se je še na anekdoto, ki priča o tem, kaj je sploh bil Šalamun:

Foto Damjan

čigar verz je s svojo provokativnostjo in z ikonoklastičnim zanosom predstavljal špico slovenske literarne avantgarde. O vsem tem je bil govor na srečanju, ki ga je Slovenski klub priredil v sodelovanju s Skupino 85 in Postajo Rogers v četrtek, 12. februarja, v suggestivnem, sicer svojevrstnem sedežu Postaje, na skrajnem robu tržaškega nabrežja. Kot je v imenu prirediteljev poudaril Pierluigi Sabbati, je Šalamun zaradi izvora svojih staršev imel nekaj tržaške krvi v sebi, saj je njegova družina spadala k pripadnikom tiste emigracije, ki je zaradi nastopa fašizma zapustila Primorsko (v tem primeru Trst) in se nastanila v sosednji Kraljevini. Rodil se je zato v Zagrebu, odraščal je v Kopru in se šolal v Ljubljani, kjer je umrl 27. decembra lani. Od tod dalje je Sabbati ponudil besedo gostom, ki so s Šalamunom delili posredno oziroma neposredno pesniško usodo. Posebno dragoceno je bilo pričevanje Marka Kravosa, ki je s Šalamunom dejansko delil začetne pesniške korake. Kravos je bil prvi kritik, ki je o njem in njegovem pravnem *Poker* pisal na Tržaškem v reviji *Zaliv*. Sveitovanski pesnik je izpostavil odklonilen odnos uradne slovenske literarne scene, ki je Šalamuna zaradi njegovega provokativ-

se lahko zavedali, kaj vsega bi Šalamunova poezija s svojo idejno premočrtnostjo doprinesla slovenski literaturi in jeziku, "ki ga je Tomaž znal razširiti na vse stilistične nivoje". Šalamun je med drugim začel svojo pesniško pustolovščino sočasno z drugimi pesniki slovenske književnosti, ki so v času postali pravi klasiki: Dominik Smole, Veno Taufer, Gregor Strniša, Svetlana Makarovič. Še prej so začeli ustvarjati Dane Zajc, Kovič, Zlobec in drugi. Skratka, izredno, morda nepovljivo umetniško polifonsko okolje. Humorizem, asociativno metodo in nezamisljivo dozo nadrealizma je znal Šalamun spojit v izjemno osebno pesniško govornico. Ta je bila po mnenju pesnika Roberta Dedenara, ki je spregovoril po Kravosu, za Šalamuna mistično dejanje: "Njegov verz je bil zame skrivnosten, težko dojemljiv", je dejal umetnik, ki si je prizadeval za to, da bi italijanski svet spoznal Šalamuna. Zahtevnost njegovega verza je bila za prevajalce vselej velik izziv. Darja Betocchi je leta 2002 prevedla Šalamunovo delo *Il ragazzo e il cervo*. Za napotek ji je pesnik svetoval, naj bo njen pre-

Tomaž Šalamun

"S težavo sem se soočala z nekaterimi njegovimi pesmimi, ki so se mi zdele pravi nonsense", je dejala. "Vprašala sem ga po pomenu teh njegovih verzov. Gladko mi je odvrnil, da so zgolj 'Blitzkrieg zoper pomen'!" Goriški pesnik David Bandelj pa je zaradi generacijske razlike spoznal Šalamuna najprej v šolskih klopetih. Izhajajoč iz celovitega pogleda na Šalamunovo delo, je Bandelj poudaril, da se avantgardni pesnik le na prvi pogled zdi zagovornik literarnega ludizma. Za to krinko pa je občutili osebo, ki se je soočala s topisi večne poezije: "Ta vsebina ni le njegov pesniški zaklad, je tudi pesniška podoba njegovega življenja". Bandelj je hkrati poudaril vplivnost Šalamunovega verza na pesnike kasnejših generacij, do katerih je vselej imel naklonjeno, prizanesljivo besedo. Skratka, Šalamun je imel izredno močno osebnost in kremito intelektualno samozavest: "Bil je poln svojega ega, to že, ampak ni bil nikoli egoist", je dejal Kravos.

IG

S 7. strani

Vneta raziskovalka ...

Stem jo je odlikoval predsednik RS dr. Janez Drnovšek l. 2004. Zaghetova je še pristavila, da je bila tudi v Slavističnem društvu zmeraj dejavna: "Z občutljivo umirjenostjo, ki ji je lastna, je vodila naše delovanje, nas spodbujala, a se vendar tako zelo nerada izpostavljala v javnosti. To je skromnost osebe, ki dojemam vsak svoj korak kot samoumevno gesto kulture. Kot organistka pač redko v ospredju, a nepogrešljiva". Po tem lepem uvodu prof. Zaghetove, iz katerega so poslušalci spoznali bogato poklicno pot vsestranske kulturne delavke Lojzke Bratuž, je prof. Marija Pirjevca v pogovoru z gostjo približala predstavila nekatera njena dela, rekoč, da je strmela nad vsem tem, "kar je Bratuževa naredila". Povedala je, da sta se spoznali pred skoraj pol stoletja v Ljubljani na poletnem seminarju slovenskega jezika literature in kulture, kamor ju je "zanesla pot iz ljubljani do slovenske književnosti in jezika". Prvič sta sodelovali ob pravi šolske knjige *Od realizma do moderne* in nato se tesneje povezali. Iz pogovora so poslušalci izvedeli, da je bila Gorica središče njenega raziskovalnega dela, pogled v preteklost, sedanost in morda tudi prihodnost. Pirjevčeva je opozorila, da je prav to področje literarna zgodovina večkrat zanemarljiva.

Pogovor se je nato sukal najprej okrog knjige *K. M. Attems - Slovenske pridige*, ki je izšla l. 1993 in je "edinstvena, izjemno pomembna tudi zato, ker dopušča novo pojmovanje vloge, ki jo je imela v preteklosti slovenščina in tem etnično mešanem prostoru". Prof. Bratuževa je dejala, da je povod za raziskovanje tega dela bilo srečanje v Tolminu z duhovnikom Luigiem Tavanom, ki je omenil, da se v Gorici hrani njegova popolnoma neznani Attemsovi rokopisi. Gotovo je Attems govoril slovensko na svojih pastirskih obiskih, kakor pričajo pridige, ki se kažejo kot enovita celota z nasveti, priporočili, svarili. Po tej dragoceni publikaciji je prof. Pirjevčeva spregovorila o delu *Gorica in slovenski književnosti*, iz l. 1996. "Telega monumentalnega dela se je prof. Bratuževa lotila prav zaradi tega, ker je bila Gorica v raziskovalnem smislu zapostavljena". V njem so zbrana dela avtorjev, ki so pisali o tem obsojtem mestu. Pirjevčeva je opomnila, da so bili npr. pesniki s tega konca, s slogovnega vidika, zelo ambiciozni, saj so uporabljali zelo zahtevno obliko, sonet. Zaustavila se je tudi ob knjigi *Iz goriške preteklosti*, ki je bila izdana l. 2001 kot študija o rokopisih religiozne in posvetne narave na Goriškem od 16. do 20. stoletja. Zelo zanimiv je npr. eden izmed teh, in sicer prisega vdanosti goriških stanov gla-

varju v slovenskem, italijanskem in nemškem jeziku, kar je še en jasen dokaz o prisotnosti slovenščine v tem prostoru, pri katerem že samo ime Gorica pričča o njenem slovenskem izvoru. V tej knjigi, ki obsega vrsto študij o goriških jezikovnih literarnih in kulturnozgodovinskih temah, je govor tudi o Valentinu Staniču, ki je bil "primorski velikan za svoj čas", prevajalec, pesnik in povezovalac

Neva Zaghet, prof. Marija Pirjevca, prof. Lojzka Bratuž in v ospredju mlada harmonikarja (foto DP)

tega prostora, saj je vzpostavil stik z drugimi intelektualci. Ob tem je Pirjevčeva dejala, da je v študiji prof. Bratuževa omenila tudi duhovnika, Matijo Vertovca, Vipavca po rodu, čigar razprava o vinski trti *Vinske trte hvala* je navdihnila Prešerna, da je napisal *Zdravljico*. To gotovo malokdo ve. Bratuževa je opozorila, da je na Goriškem še veliko neraziskanega rokopisnega gradiva in prav bi bilo, da bi se ga lotili kakšni mladi raziskovalci, tudi študentje za diplomsko nalogo. Pirjevčeva se je med pogovorom navezala tudi na študijo prof. Bratuževa o škofu Sedeju, ki je zelo strogo ocenil Pregljevi deli *Matkova Tina* in *Plebanus Joannes*, strožje kot Mahnič Gregorčičeve poezije. Bratuževa je to pripisala pretirani škofovi vnemi.

Iz dela *Iz primorske preteklosti* je beseda stekla o heretiku Petru Kupljeniku, ki je bil zažgan na trgu Campo dei Fiori v Rimu pet let pred Giordanom Brunom in bi si tudi on zaslužil spominsko ploščo na kraju svoje tragične smrti, je dejala Bratuževa. V študiji o tej bolj malo poznani, a zelo zanimivi osebnosti je Alojz Reblava našel navdih za zbirko novel *Arhipelag*. "Res redko je to, da literarni zgodovinar spodbudi pisatelja", je pripomnila Pirjevčeva in ob koncu pogovora z gostjo, ki je postavil pod drobnogled nekaj vsebin iz njenih študij, je omenila še *Goriško knjigo*, ki je "suma" raziskav prof. Bratuževa o Gorici. Vanjo je vključila tudi italijanske avtorje, kot npr. Fulvio Tomizzo, Sergia Tavana, Silvana Cavazzo, ker so se pač "ukvarjali s slovenstvom", kar je "bolj redkost kot praksa". Ob koncu tega posebnega "srečanja pod lipami" se je Pirjevčeva kot sedanja predsednica Slavističnega društva Trst - Gorica - Videm zahvalila gostji za vse njeno opravljeno delo, prof. Bratuževa pa je izrekla zahvalo vsem, ki so ji pripravili ta zanjo tako pomembni, nepozabni večer.

Erika Brajnik

NATUROPATSKI NASVETI (57)

NATUROPAT IŠČE ZDRAVJE!

Pred dnevi me je presenetila reakcija gospe, ki mi je pisala elektronsko sporočilo z vprašanjem, ali odpravljam določeno bolezen (navedla je ime točno določene bolezni). Odgovorila sem ji pritrilno. Čez nekaj dni sem prejela odgovor, češ da resnično ne more verjeti, da to odpravljam. Odgovorila sem ji, da kot naturopat pri človeku iščem zdravje, ne pa bolezni. Ko pride kdo k naturopatu, je obravnavan kot človek in ne kot zgolj pacient ali bolnik. Naturopat ima nalogo slediti zakonom narave in ne zakonom človeka. Zakone, ki jih je postavil človek, lahko kršimo, zakoni narave pa napak ne priznavajo! Človek je bolezen sistemiziral in pri posamezniku išče zgolj lete. In ne samo to, veliko farmacevtskih družb najprej izumi zdravilo in šele potem bolezen zanj! V človeku je treba iskati zdravje, pri njegovi obravnavi pa upoštevati posameznikovo edinstvenost in individualnost. Vsaka bolezen se pri posamezniku kaže drugače in vsak jo doživlja drugače. Za koga predstavlja rakavo obolenje grozljivo brez primera, človeku se življenje ustavi, občuti samoto, sramoto, grozo. Nekdo drug (verjemite, sem že doživela) občuti rakavo obolenje kot oviro, ki ga je ustavila za maksimalno trenutek ali dva, vendar to doživlja kot nekakšen izziv. Naturopat sodeluje z zdravnikom, ki bo operativno odstranil obolenje ali zakrpal poškodova-

ni del telesa, naloga naturopata pa je okrepitev telesa. Ljudje smo enkratna in neponovljiva bitja, zato je zelo predzno sistemizirati bolezni, kajti vsaka bolezen predstavlja klic duše na pomoč in je posledično zelo individualna. Zaradi tega razloga je naturopatska obravnava, ki je celostna, zelo smiselna. Človeka je vredno krečiti, v človeku moramo iskati zdravje in do maksimuma okrepiti tisti močni del, da je še močnejši, da se telo lažje bori proti bolezni! Zato prisegam na probio terapijo! Močnega telesa nič ne prizadene, šibkega pa vsaka malenkost! Vprašajmo se, kako lahko čim bolj okrepimo svoje telo, ne iščimo rešitve šele takrat, ko imamo že postavljeno diagnozo bolezni. Naturopatski nasvet za to obdobje: spomladi jejmo hrano, ki krepi jetra, tudi tako bomo naredili nekaj zase, bomo spoštovali in izkazali ljubezen in pozornost do svojega telesa. Vsak posameznik je veliko več kot samo fizično telo, vendar je to telo, ki nam služi, da na svetu delamo velike stvari, zato moramo skrbeti za njegovo pravilno delovanje. Telo ni postranska zadeva, telo smo tudi mi. Moramo ga pravilno doživljati, torej ne moja noga, moj želodec me bolita, temveč jaz ima težavo v predelu trebuha, kako se lahko okrepim, da mi bo bolje! Iščimo zdravje!

www.saeka.si

NOVI
GLAS

ODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljk, e-mail paljk@noviglas.eu
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik prof. Peter Černic
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5 - št. ROC 3385
Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.eu
Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.eu
Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.eu
www.noviglas.eu

TISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD,
tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 100 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

PODPORNA LETNA NAROČNINA: 100 evrov

Bančni podatki: IBAN: IT 67 M 05484 12401 001570069280, SWIFT ali BIC koda: CIVIT2C,
naslovljen na: Zadruga Goriška Mohorjeva - P.zza Vittoria/Travnik 25 - 34170 GORICA.

OGLAŠEVANJE: Oglasaevalska agencija Publistar, ul. Treppo 5/B - Videm.
Tel. št. 0039 0432 299664 - Faks 0039 0432 512095 - E-mail info@publistarudine.com

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.

Novi glas je član Zdrženja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC

Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovencev v zamejstvu in po svetu
Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

To številko smo poslali v tisk v torek, 24. februarja, ob 14. uri.

Pristno odganjanje zime in njenih nadlog (1)

Pustni turisti po Benečiji in Reziji

Vsi moji prijatelji vedo, da pustna maram, redkokdaj sem si nadel masko, kot otrok nikoli, v najstnikskih in študentskih letih nekajkrat. Tuje mi je bilo predvsem tisto pustno norenje, ki je tako blizu Tržačanom in ki je na meji med vulgarnostjo in pijanem razgrajanjem. Tako sva z možem že zdavnaj zaprla najina vrata maskam in tudi v Kostanjevici, kjer sva živela nekaj več kot deset let, sva se pustarjem raje vljudno umaknila, kot da bi vihala nos nad preveč vulgarnimi in opolzkimi šalami.

Tu, na meji med Brdi, Furlanijo in Benečijo, pa so naju pripoved domačinov, predvsem pa nekateri člani v Domu in Novem Matajurju vendarle privabili na plano. Sicer sva si, da se ne bi zdela tako resna in štorasta, celo pripravila klobuka z značilnimi pisanimi trakovi, ker pa sva, kljub vsemu, nekoliko sramežljiva, pa klobuka še vedno ležita v avtomobilskem prtljajniku in čakata, da si ju bova nadela morda drugo leto. Prijateljica iz Kobarida, ki je sicer po rodu Benečanka, mi je svetovala, naj si ogledava pustni sprevod v Svetem Lenartu (San Leonardo). Pa sva šla, čeprav je bil tak neposrečen dan, da se nama nikamor ni dalo in da sva bila nekako ujeta med vsakdanjimi težavami in tisto zoprno, težko zimsko otožnostjo.

Tako močno ujeta, da sva klobuka s pisanimi trakovi pustila v avtomobilskem prtljajniku in s sabo vzela samo fotoaparatus in tisti občutek, da sploh ne veva, koliko je v naju pustnega vzdušja in če sploh spadava na ta trg med te ljudi. Pravzaprav se zadnje čase ne samo ob pustu, a praktično vsak dan sprašujem, kdo sem in kam pravzaprav spadam.

Pa sva se vseeno kmalu zživela v manifestaciji, ki je bila po duši čisto slovenska, pravzaprav benečanska, pa čeprav je govornik maske in skupine predstavljal samo v italijanskem jeziku. Pa da ne bi kdo mislil, da je to tisti pust, ki smo ga vajeni v Trstu ali Gorici. Pust v Nadiških dolinah je prej kulturni kot posvetni dogodek, je, kot pravi prva stran petnajstdnevnika Dom, spontano prebujenje Benečije iz otopenosti. In pravi praznik vseh dolin. Pust je tu zares nekaj drugega. In nima nič skupnega s karnevalom nekaj kilometrov stran v Furlaniji. To je benečanski pust, besede "carnevale" v teh krajih skoraj ne poznajo. In ostal je tak, kot je bil v izvornih oblikah, ne da bi se ga potrošništvo sploh dotaknilo. Pregarjanje zime, praznovanje pomladi. Veselje ob tistem, kar je bilo doma, pri roki. Stare cunje, les, ne-

fantov, ki ponazarja moč novega življenja. Okoli pasu opletajo zvonci, ki s hipnotičnimi zvoki odganjajo to, kar je starega, grdega, zimskega, celo hudobnega, in kar drugod po Benečiji ponazarjajo s "ta gardimi" maskami.

Sprevod v Svetem Lenartu je tak, da te popelje za desetletja nazaj, v čase, ko se po mestnih ulicah še niso pehali razvajeni otroci, oblečeni v vile in supermane, ko ni bilo vseh teh plastičnih obrazov, lasulj in vozov. V čase, ko so vse delali iz lesa in starih cunj, tako obleke kot klobuke, nosove, palice, klešče in vse ostalo. Poleg Blumarjev, ki s svojim tekom kličejo pomlad, so najbolj očarljivi še marsinski pustje. Tu nas poleg pozvanjanja začarajo še barve, tisočeri pisani platneni trakovi, ki plapolajo v zraku, medtem ko živahne maske z lesenimi kleščami lovijo otro-

ke in dekleta. Nekateri etnografi trdijo, da je ta marsinska maska predhodnica italijanskega "arlecchina". Morda pa res, saj so barve iste, obe maski imata okoli pasu zvonce, palica in lesene klešče so si v sorodu... Poleg pisanih in zlobnih pustov so v sprevodu še "liepi", ki ponazarjajo veselje, mir, barve cvetja in pomlad, ki je pred vrati. Tudi lepe maske, maske dobrega, imajo barvane trakove, vendar je obleka bela; vse se poleg tega ponašajo z velikimi klo-

ukročena (1915) in Voz zmage (1919), Del Giudice pa je kratkomalo izključil iz izbora vso ikonografijo, ki ni bila le v dometu propagandnih aparatov vseh držav v konfliktu, a tudi številnih umetniških sredin od futuristov dalje. Poglavlje zase pa predstavlja katalog, ki obsega oba vidika, za vojno in proti njej, v dnevniških zapisih mobiliziranih pisateljev in pesnikov kot Palazzeschi, Serra, Gadda, Soffici, Saba, Malaparte, ki govori o Kobaridu, da ne govorimo o Lussuju in njegovem protivojnom klasiku Leto na planoti, ki je navdihnil Rosijev film Uomini contro, in o drugih velikih evropskih avtorjih - pričevalcih o veliki vojski, Francozu Celineu, Nemcih Brechtu, Traklu, Jungerju, Musilu, tudi slovenskih, kot Krleža, Cernjanski, Andrič...

Posebno zgovorna in zanimiva so pisma vojakov s fronte, ki jih je cenzura zadržala in jih je Del Giudice odkril v državnem centralnem arhivu v Rimu. S tem razstava in katalog skušata, meritorno, razgaliti tudi manj znane in zakrite dogodke, od uši in lakote, do uboja oficirjev, ki so ukazovali samomorske napade, in eksekucije številnih vojakov, v vseh vojskah, ki niso hoteli sodelovati v najbolj absurdnih vojskovanjih. Zlasti katalog, ki predstavlja pravzaprav samostojno knjižno enoto (L'Europa in guerra, Tracce del secolo breve, ur. Piero Del Giudice, Edizioni E, Trst, 2014) in bi si zaslužil ločeno obravnavo, ponuja bogato spremljavalno fotografsko gradivo, ki prihaja iz številnih evropskih zgodovinskih arhivov in zbirk, npr. krute posnetke ubitih od plina, iznakaženih ranjencev, otrok, civilistov.

Za naše nogometaše še dobra dva meseca truda Obeta se morda celo več napredovanj

Pred enotedenskim preporom in dobro dva meseca pred koncem rednega dela prvenstev je mogoče postreči z določeniimi ugotovitvami glede naših članskih nogometnih ekip v tej sezoni. Za spremembo ne samo o Krasu, o katerem smo zaradi pestrega dogajanja že veliko poročali, pač pa tudi na račun ostalih, posebno tistih, ki krojijo sam vrh lestvice v raznih prvenstvih. Teh pa je tudi letos nekoliko.

Ob koncu februarja, torej ko je mimo že pomenljiv del tekmovanja, se Juventina v promocijski ligi in Primorec v prvi amaterski ligi borita s konkretnimi možnostmi za neposredno napredovanje v višje nadstropje. Omenili smo ti dve enajsterici (čeprav bo običajni občutek ta, da je v obeh slovenskih nogometašev v postavi le za vzorec), ker sedaj oboji sami vodijo v skupni razvrstitvi, četudi tesno. To pa, kot rečeno, še ni vse. Ko manjka osem kro-

outa za obstanek, v katerem pa je tudi dobro imeti čim boljše izhodišče. Cilj društva in trenerja Žlogarja pa je, tako ali drugače, prebiti se do rešitve in obdržati D ligo. V elitni ligi, ki je nadvse ugledno, najvišje deželno tekmovanje, se Vesna poteguje za mesto v play-offu, kar bi bil za novinca v ligi sijajen dosežek. Najboljši dve ekipi, Tržič in Cjarlins/Muzane, sta že preveč oddaljeni, Krizani - z res bogatim zastopstvom domačih igralcev in nogometašev iz Slovenije v ekipi - pa morajo meriti na tretjo stopničko in nato na juriš v končnici. Pri Juventini kujeje preskok (pravzaprav vrnitev) iz promocijske v elitno ligo že vrsto let. Vsakič se je nekje zalomilo, ali že med sezono ali pa v play-offu. Letos se s homogeno igralno sestavo nasmihla zrela priložnost za osvojitev končnega prvega mesta, ne gre je zamuditi.

V prvi amaterski ligi Breg in Primorec v bistvu nista načrtovala tako vnetega boja za napredovanje, toda oboji so bili tudi lani v vrhu in zagotovo so si želeli sezono v vidni vlogi. Rezultati pa so nad pričakovanji, posebej v Trebčah, kjer velja v bistvu podobno kot za Juventino. Vodilni položaj kaže izkoristiti, odslej bo veliko odvisno od konstantnosti do začetka maja in morda od neposrednega dvoboja, konec marca, z drugovrščeno Sistrino, ekipo kluba, ki ima čedalje

več slovenskega in razmišlja, kot smo brali, celo o prošnji za včlanitev v Združene slovenskih športnih društev v Italiji. Breg pa tudi letos lovi mesto v končnici, ki je lani Dolinčanom ostala na želodcu. Se jim bo letos izšlo? Play-off je čarobna besedica tudi v drugi kategoriji. Zarja ima skorajda že zagotovljeno mesto v podaljšan končnici, prvega mesta ne more več uloviti (Pro Gorizia sodi v višjo ligo), v majskih dvobojih pa bi lahko bili Bazovci favoriti. Drugače je z Mladostjo in Primorjem, ki bi play-off najbrž vzeli prej kot nagrado kot pa kakor pravo možnost za drugo zaporedno napredovanje. Srečno vsem!

HC

gov do konca, torej četrtina prvenstva, je Vesna tretja v elitni ligi, Breg je ravno tako tretji v prvi kategoriji, v drugi amaterski ligi pa je celo Zarja druga, Mladost tretja, Primorje pa peto. Ob tem, da vemo, da se v vseh prvenstvih v končnico za napredovanje, tako imenovani play-off, uvrstijo druga, tretja in četrta na lestvici po koncu 30 tekem rednega dela.

Drugačen režim velja za Kras v meddeželni D ligi. Tu je v skupini 18 ekip, do konca manjka še 11 tekem. Repenci bodo skušali nadoknaditi 7 točk od Giorgioneja, ki bi se rešil neposredno, brez dodatnih obveznosti, ko bi se prvenstvo končalo danes. Če pa bi jim to ne uspelo, jih čaka podaljšek play-

Razstava o "sledih kratkega stoletja" v Trstu Evropa v vojni

Do nedelje je odprta v "Skladišču idej", lepem razstavnem prostoru Pokrajine Trst, ki je za gledališčem Mielo, nenavadna umetniška in dokumentarna razstava *Evropa v vojni. Sledi kratkega stoletja*. Drugi pomenljiv podnaslov razstave je: *Sarajevo 28. junij 1914 in Sarajevo 1992-1996*, saj je njen kustos, časnikar in umetnostni zgodovinar Piero Del Giudice, poskusil tvegano asociacijo in povezal dediščno grozot in travm vseevropske morije, ki je uvedla "kratko"

stoletje, s prav tako krvavo rihto, omejeno na balkansko območje, ki ga je končala. Ta pobuda je gotovo ena od najbolj dragocenih in izvornih priložnosti med mnogimi, ki so obeležile simbolično stoletnico "velike vojske", saj je mimo samodejne obrednosti in retorike skušala posredovati tudi nekatere vidike in vrzeli, ki jih druge komemoracije niso. Po tržaški postavitvi bo razstava na ogled, od 28. marca do 31. maja, v tridentinskem gradu del Buonconsiglio, saj je njen glavni pobudnik Fundacija Museo Storico del Trentino skupno z našo Deželno, Avtonomno pokrajino Trento, Pokrajino Trst in s socialno zadrugo La Collina, ki je skrbela za organizacijo. Del Giudice je bil vojni dopisnik v obleganem Sarajevu in je pobudnik več dokumentarnih del, od reportažnih knjig *I giorni della Slovenia* (1991), *Sarajevo Samizdat* (1993), *Morire per Sarajevo* (1994), *Sarajevo, Il libro dell'assedio* (2012), do dvojezičnih zbirk, posvečenih pesniku Abdulahu Sidranu *La bara di Sarajevo/Sarajevski tabut* (1995), *Il cieco canta alla sua città/Slijepac pjeva svome gradu* (2006) in "summe", ki zaokroža Sidranov opus in svet: *Romanzo balcanico, il cinema, il teatro, la poesia, la Storia* (2009); pri tem so sodelovali številni strokovnjaki, od Jožeta Pirjevca in Marije Mitrovič do Melite Richter in Stefana Luse in pomembni jugoslovanski pisci in protagonisti, od Kiša, Tišme in Jergovića do Dedijerja in Djilasa. Zato razumemo njegov posebno poglobljeni in večstranski pristop k zasnovi razstave in prav tako dragocenega kataloga na sko-

oslavju (1917) in na Vrhu Sv. Mihaela (1917), Otto Dix razdejanje po eksploziji (Granatni krater s cvetjem, 1916), Giuseppe Ravanelli trenutek zbranosti pred akcijo (1917), Alberto Hailos Gagliardo srdit Napad, morda pod omamo konjaka. Elio Castellucci uprizori mračnijaški "hrib lobanj" (1915), znana slikarja Mario Sironi mrtvaški sprevod zmage (Končna sarabanda, 1918) in Gaetano Previati Vojne grozote - Eksodus (1917), velik simbolistični poklon ubežnikom. Učinkoviti in sugestivni so prizori vojnih spopadov kot npr. letalske eskadrilje Giuseppeja Augusta Levisa (1917) ali žarometov nad beneško lagunjo pri sv. Marku Goričana Italica Brassca (1915). Nemska slikarka Kaethe Kollwitz sočustvuje s svojci, ki zman pričakujejo vrnitev umirlih vojakov (1919-20), Aldo Carpi pa pietetno prikazuje delitev kruha revežem pri Valunu v Albaniji (1915) ali pa umik srbske vojske pri Draču v Dalmaciji (1916) ... Kot redek primer protivojne umetnosti so na ogled risbe znanega karikaturlista socialističnega dnevnika L'Avanti! Giuseppeja Scalarinija, npr. Pošast je na tem, da bo

rajo tisoč straneh, ki poleg razstavljenih slik in eksponatov prinaša več študij in antologijo spisov, znanih in neznanih pričevalcev (kakih petdeset).

V glavnem zatemnjeni ali medlo osvetljeni prostori ter hodniki, posejani z okrog 300 slikami, risbami, grafikami, dnevniškimi zapisi in skicami, pismi, plakati, karikaturnami, knjigami in instalacijami, poudarjajo nekakšno labirintsko galerijo, kjer je obiskovalec pričla mešanici občutkov in misli. Ne gre za enostavno, ceneno protivojno in pacifistično stališče, ki ga skoraj rutinsko izvajamo ob historiziranih dogodkih, kot so morije preteklosti. Del Giudice je izbral take umetnine in dokumente, ki izpričajo "travmo", "šok", vzhičenost ali deziluzijo tako imenovanih "umetnikov-vojakov" ob preizkušnji vojne. Pietro Morando in Massimiliano Guala zabeležita opustošena frontna prizorišča na

ukročena (1915) in Voz zmage (1919), Del Giudice pa je kratkomalo izključil iz izbora vso ikonografijo, ki ni bila le v dometu propagandnih aparatov vseh držav v konfliktu, a tudi številnih umetniških sredin od futuristov dalje. Poglavlje zase pa predstavlja katalog, ki obsega oba vidika, za vojno in proti njej, v dnevniških zapisih mobiliziranih pisateljev in pesnikov kot Palazzeschi, Serra, Gadda, Soffici, Saba, Malaparte, ki govori o Kobaridu, da ne govorimo o Lussuju in njegovem protivojnom klasiku Leto na planoti, ki je navdihnil Rosijev film Uomini contro, in o drugih velikih evropskih avtorjih - pričevalcih o veliki vojski, Francozu Celineu, Nemcih Brechtu, Traklu, Jungerju, Musilu, tudi slovenskih, kot Krleža, Cernjanski, Andrič...

Davorin Devetak

buki, okrašenimi z barvanim cvetjem iz krep papirja. Ob pogledu nanje si ne moreš kaj, da ne bi pomislil, kako sila sorodne so si z rezijanskimi lepimi belimi maskami. Torej je vendarle obstajal neki kulturni stik med temi od nekdanj osamljenimi dolinami.

Z možem ob koncu sprevoda nisva bila več slabe volje, celo nasmejela sva se preprostemu ljudskemu humorju, ki je vedno pristen in iskren. In pustu, ki te plahe in sramežljive doline, kjer tuje lahko le redkokdaj prisluhne lepi, pojoci beneški govoric, nekako popelje iz otopenosti. Vsi vemo, da je pod masko dejansko lažje biti to, kar si. Da je pod pisano obleko lažje pokazati svoje korenine. Občutek imam, da ob pustu Benečija zaživi spontano, veselo in da je vsakemu lažje biti ponosen na svojo preteklost.

Sprevod na trgu v Svetem Lenartu je bil seveda le uvod v praznične dni in z možem sva za pustno nedeljo načrtovala ogled Blumarjev v domačem kraju. Vreme pa nama je zagodlo, megla in pršenje sta naju odvračila od tega, da bi stala na cesti po uro ali dve in samo gledala tek nastopajočih. Preveč je bilo vlage in mraza.

S prijateljem, ki sta sicer iz Ancone in živita v teh krajih, tako kot midva, šele nekaj mesecev, smo se zato odpravili v Rezijo. Rezijanski pust me je namreč že od mladih let privabljal, iz stotisočerih razlogov pa nikoli nisem našla priložnosti, da bi si ga ogledala od blizu.

*/dlje
Suzi Pertot*

GORICA Pesnik Miroslav Košuta gost goriških višješolcev

“Želel sem postati oblikovalec slovenske besede”

Tudi goriški višješolci z obeh licejskih polov se vsako leto ob slovenskem kulturnem prazniku poklonijo našemu velikemu pesniku Francetu Prešernu, s tem da medse povabijo enega izmed slovenskih besednih ustvarjalcev. Tokrat so v ponedeljek, 9. februarja 2015, v prostornem, natrpanem avditoriju italijanske šole ITI Galilei imeli v gosteh Miroslava Košuto (18. 3. 1936), pesnika, dramatika in prevajalca, ki se ga dolgoletni obiskovalci gledaliških dvoran zelo radi spominjamo tudi kot dramaturga v Slovenskem stalnem gledališču Trst, še bolj pa kot preudarnega ravnatelja in umetniškega vodjo, ki je znal SSG utiriti v prave smernice. Tisti, ki so nam mladostna leta že topel spomin, se radi ozremo nazaj v čas tudi ob njegovih pesmih, ki so zaslovene kot spevne slovenske popevke. Košuta je ostal po srcu in duši vedno pristen Križan, obzárjen od sonca, prevetren od kraške burje in širok kot široko morje, ki se lesketa pod njegovo domačo vasjo, pa čeprav je več kot desetletje preživel v Ljubljani, kjer je l. 1962 diplomiral na Filozofski fakulteti iz primerjalne književnosti in literarne teorije. Uglednega literarnega gosta, njegovo življenjsko in študijsko pot, njegova književna snovanja in mnogostanska zanimanja je v strnjem slapu besed, ki so skušale zajeti na čim boljši način vso njegovo raznoliko ustvarjalnost, predstavila urednica založbe Mladika Nadia Roncelli. Prav v sodelovanju s to tržaško založbo je prišlo namreč do uresničitve tega srečanja z dijaki, ki se ga je

Nadia Roncelli in Miroslav Košuta

udeležila tudi nekdanja ravnateljica Mihaela Pirih. Posamezne točke programa sta povezovali dijakinja Sara Hoban in Lara Lavkovič. Kljub nadležnemu šumenju naprave za ogrevanje je zelo kakovosten glasbeni uvod, in sicer ganljivo izvedbo glavne teme iz filma *Schindler's list*, ob klavirski spremljavi očeta Hilarija podaril violinist Aleš Lavrenčič, dijak tretjega razreda znanstvenega liceja Simon Gregorčič in talentiran učenec na konservatoriju Tomadini v Vidmu. Miroslav Košuta je prijazno pozdravil dijake in se zahvalil za povabilo ter pohvalil mladega, nadarjenega violinista. Roncellijeva je med predstavitvijo povedala, da v Košutovih pesmih lahko razberemo več tematskih sklopov. Eden izmed teh je mesto Trst in njegov odnos do njega, drugi navezanost na morje: prav ta se kaže tudi v psevdonimu, ki si ga je Košuta izbral pri objavi svojih prvih pesmi, in sicer *Miroslav Morje*. Ta njegova navezanost na

morje je razvidna tudi iz naslovov njegovih pesniških zbirk, npr. prve *Morje brez obale* iz l. 1963. V njegovih stihih je tudi veliko svetlih, toplih podob, ve-

date, kako čudovit čas živite, kako lepi ste, da bi vas človek gledal še in še. Ponavadi se ne zavedamo, kdo smo do trenutka, ko smo postavljeni pred težko preizkušnjo. Šel sem domov umret, a kot vidite, nisem umrl. Odprlo se mi je drugo življenje in sem potem živel zelo intenzivno. Vi se morate zavedati, da je vsak dan vašega življenja izredno dragocen". Omenil je svojega očeta mizarja, ki je bil nanj zelo ponosen in je izrezoval in shranjeval v raznih mapah pod naslovom *Učko spisi* (doma so ga imenovali *Učko*) njegove mladostne zapise. Sam je pri listanju vsega tega odkril tudi tiste lepe oblike, ki so ga spremljali skozi življenje. Ob izbiri gradiva za knjigo *Zapisi na orošeno okno* je ugotovil, da je sam tudi krivec za to, da imamo Feiglovo knjižnico v Gorici, saj je on predlagal Založništvu tržaškega tiska, naj izda izbor Feiglovih del, prav zato "ker smo po vojni

zličejsimi imeni". Feigel je bil eden izmed teh in doma je Košuta imel vse njegove knjige. Kriški gost se je seveda zaustavil ob velikem Francetu Prešernu, "duhu enormnih razsežnosti, saj je v svojem času postavil temelje našemu slovenskemu jeziku; opredelitev za Prešerna je opredelitev za slovenski narod, za slovensčino in za njeno usodo, katero vam polagam na srce, ker je od vas odvisno, če bomo govorili še lepo slovensko ali samo 'ful zanimivo', ker je lahko zelo 'kul' govoriti tako, a nas vodi v jezikovno globalizacijo, ki je ne bi smeli sprejeti". V knjigi bodo bralci našli tudi zapis pogovora s kontovelskim rojakom Bogomilom Gerlancem, ki je zaslužen za to, da Slovenci praznujemo dan slovenske kulture 8. februarja. Ta praznik so si zamislili v času narodnoosvobodilnega boja. Prešeren je bil namreč toliko vreden, da so ga proslavljali tudi v gozdovih, kar pomeni, da je bil

To vam pravim ne zato, da bi vam govoril o sebi, ampak, da vam govorim o vas, da se zave-

zmeraj združevalen tudi po osvoboditvi". V knjigi so zgodbe ljudi, ki jih je Košuta spoznal in srečal v svojem življenju. Prav pred kratkim mu je njegov veliki prijatelj Niko Grafenauer dejal,

Morje z brazdami kot roka,
morje ptič in morje zmaj,
morje školjka za otroka,
morje beg vrodni kraj,

morje plamen na jeziku,
morje gora iz strahu,
morje krči ob umiku –
morje zdaj in morje tu.

da je iz nje izvedel veliko stvari, ki jih prej ni vedel o raznih ljudeh, predvsem tistih, ki so izoblikovali podobo primorskega življa. V knjigi lahko namreč spoznamo tiste, ki jih Košuta ni spoznal 'fizično', od Prešerna do Dragotina Ketteja - zaradi pesmi o Trstu, Josipa Murna - zaradi njegovih 'barabinskih verzov' - bil je izredno fantovski pesnik, tak si je želel biti tudi sam. Zraven pa so še tisti, ki jih je spoznal v Ljubljani: štirje pesniki, med njimi Ciril Zlobec, Tone Pavček, s katerimi so bili delovni kolegi na radiu Ljubljana, pa še druge. "Na radiu sem imel urednike nad sabo, npr. Mitjo Mejaka, ki so bili tako tovariški. Ko sem se po trinajstih letih vrnil v Trst, sem se zato začudil, kako so tukaj ljudje, ki so bili meni in mojemu znanju izredno cenili tiste, ki so v času fašizma v Gorici in Trstu pisali slovenske knjige pod najra-

moji šefi. V Ljubljani sem imel nad sabo urednika, ki mi je bil prijatelj. Tak sem hotel biti tudi sam v odnosu do mladih. Žal smo bili v zamejstvu precej bolj zamejeni. V zamejstvu šefi hočejo biti šefi, ravnatelji hočejo biti ravnatelji. Res pa je tudi, da je včasih v tej naši družbi, v okviru italijanske države, treba biti tudi taki. Ko sem hodil v Rim, sem se moral imenovati 'doktor', drugače mi še kave niso postregli na ministrstvu. Družba je pač drugače formirana in zahteva od nas, da živimo drugače, po vzorcih, ki so nam lahko osebno tuji". Malce je ošvrknil tudi Cirila Zlobca, ki ne v prvi ne v drugi svoji knjigi ne omenja rodnega Krasa. Takrat je bilo 'nobel' biti ljubljanski pesnik. "Ne vem, če bi bil Zlobec zadovoljen z mojo ugotovitvijo, ampak jaz sem s svojim pisanjem zelo". Sam je prevajal tudi nobelovce in koga med njimi tudi osebno spoznal in to zabeležil. "Posebno če delam

v gledališču, nenadoma vidiš, koliko genialnih ljudi srečuješ, in si ponosen, da si sploh imel z njimi kaj opraviti, kaj šele, če so te šteli za prijatelja".

Ob koncu kar dolgega pogovora je Roncellijeva vprašala Košuto, ki se je ukvarjal z marsikatero literarno zvrstjo, katera izmed njih mu je najbližja. "Zase bi izbral le eno besedo: želel bi biti pesnik. Posvečal sem se poeziji. Želel sem postati oblikovalec slovenske besede. Doma smo v času fašizma in vojne skrivali knjige

Mohorjeve družbe, od slovenskih balad do romanc, od Gregorčičevih poezij do legend Aškerca, Župančiča, pa tudi drugih. Želel sem biti pesnik kot ohranjevalec besede, ki mi je bila prepovedana. Moja nona Alojzija Florenin, doma iz Mirna, zelo razgledana ženska, čeprav le kuharica v farovžu, je bila naročnica Mohorjevih knjig, zato so v osnovi mojega literarnega snovanja zgodbe Sv. pisma. Več kot polovica mojih knjig je namenjenih mladim in za priljubljeno delo štejem *Kriško kraške*. Že sam naslov pove, kje je vir mojega pesnikovanja:

v igranju z besedami, v zlahtnosti besed. Že dejstvo, da sem se v Ljubljani moral privaditi slovensčini, ker so mi pravili, da je moja poezija bolj uravnana po italijanski melodiji, in sem se zato trudil pisati čim lepšo slovensčino, a nenadoma sem ugotovil, da to, kar me lahko obarva v primerjavi z Nikom Grafenauerjem in drugimi ljubljanskimi pesniki, je predvsem kriško narječje. Nanj sem navezan, saj sem kot mulc živel na kraški gmajni in preživel vojni čas skozi kozje mleko, zato so bile moja najljubša živali goze. Še danes jih imam rad. Če bi imel milijarde, bi skušal kupiti kako Picassovo sliko, na kateri je upodobljena ta žival", je kot anekdoto povedal Miroslav Košuta, ki so mu dijaki za zelo prijetno srečanje, polno življenjskih resnic, namenili dolgoletno ploskanje.

Iva Koršič

Natečaj za višješolke Pot do človeka

Prejemniki nagrad

Po prisrčnem srečanju z literarnim ustvarjalcem Miroslavom Košuto je prof. Damijana Devetak ob pomoči samega uglednega gosta izročila nagrade prvega literarnega, fotografskega in likovnega natečaja Pot do človeka, ki so si ga zamislili v spomin na višješolko Živo Srebrnič; v poletju l. 2013 je mnogo prežgoda v zvezi od tega sveta. Knjižne nagrade za natečaj so prispevali Katoliška knjigarna, založba Mladika, Kulturni center Lojze Bratuž, Kulturni dom in Kulturna zadruga Maja iz Gorice. Komisijo natečaja Pot do človeka so sestavljali profesorji Damijana Devetak, Marija Kostnapfel, Marta Lombardi in Ivan Žerjal. Prvo nagrado literarnega natečaja je prejel Miha Kovic (*na sliki*), drugo mesto pa si delita Ester Berlot in Elena Marvin, na tretjem mestu je pristala Ivana Cotič. Ivana Nanut je za svoj prispevek dobila posebno pohvalo komisije. Prvonagrajenki na fotografskem natečaju sta Ivana Fajt in Karin Vižintin, tretje nagrade pa je bil deležen Manuel Persoglia. Zmagovalka likovnega natečaja je Sanja Vogrič (*na sliki*).

Vsi nagrajenci so seveda bili deležni čestitk. Miroslav Košuta pa je namenil pohvalne besede tudi profesorjem, ki so si omislili ta natečaj, katerega nagrade so po njegovem mnenju mnogo

bolj pomembne kot kakšna druga priznanja, ki jih bodo morda ti dijaki prejeli kdaj kasneje v življenju. Srčno jim je zaželel, da bi se jim ta dogodek neizbrisno vtisnil v spomin.